

ÅRSBUDSJETT 2017

ØKONOMIPLAN 2017-2020

Innholdsfortegnelse

FORORD	4
1 INNLEIING	7
2 ØKONOMISKE RAMMEVILKÅR	14
2.1 FINANSOMRÅDET	15
2.2 FONDSMIDLAR.....	21
2.3 STATSBUJETTET	23
2.4 FRIE INNTEKTER.....	26
2.5 GENERELLE STATSTILSKOTT.....	32
2.6 KOSTRA (Volda kommune samanlikna med andre kommunar).....	33
2.7 FOLKETALSUTVIKLING	41
2.8 EIGEDOMSSKATT	45
2.9 NÆRINGSUTVIKLING.....	47
2.10 KOMMUNEREFORMA.....	51
3 SEKTORANE OG STABANE	53
3.1 INNLEIING.....	53
3.2 BUDSJETTRAMMER	55
3.3 HELSE OG OMSORGSSEKTOREN	57
3.4 KULTUR OG SERVICESEKTOREN.....	63
3.5 OPPLÆRING OG OPPVEKSTSEKTOREN	66
3.6 TEKNISK SEKTOR.....	69
3.7 UTVIKLINGSSEKTOREN	74
3.8 ØKONOMIAVDELINGA.....	76
3.9 PERSONAL- OG ORGANISASJONSAVDELINGA	78
3.10 BARNEVERNTESTA HAREID, ULSTEIN, VOLDA OG ØRSTA.....	82
3.11 NAV.....	84
3.12 FELLESOMRÅDET	87
4 INVESTERINGAR.....	89
HOVUDOVERSIKTER.....	116

FORORD

Volda kommune har om lag 70 tenester i si portefølje. Staten overfører stadig fleire kompliserte oppgåver utan at dei er fullt ut finansierte. Det siste er ø-hjelp (akuttfunksjon) for pasientar innanfor rus og psykiatri frå nyttår. Tal tilsette har auka med over 70 000 i kommunesektoren totalt siste 10 åra som følgje av dei statlege reformene. Årsverka går til tenesteyting. Dette skaper press på leiingsfunksjonen, og for å sitere Kristin Klemet i Cevita; *"Norske kommuner er underledet"*.

Dei sentrale signala viser at presset på det kommunale handlingsrom vert større i åra framover. Dette må vi sjå i samanheng med det makroøkonomiske perspektivet, demografisk utvikling, folkeflyttingar, sosiale endringar og samfunnstrendar. Behova for auka ressursar veks i offentleg sektor. Offentleg forbruk utgjer stadig større del av fastlandsøkonomien. I 2008 utgjorde offentleg del 51 %, og 58 % i 2016. Påslaget på statsbudsjettet har siste åra lege på om lag 22 mrd. kvart år. I 2018 signaliserer regjeringa at dette må justerast ned til om lag 6 - 7 mrd. Regjeringa viser til Produktivitetskomisjonen si analyse som seier at det er eit potensial for 15 % effektivisering berre i kommunesektoren. I statsbudsjettet for 2017 har regjeringa lagt inn eit krav på 0,5 %. Dette er eit signal om at kommunane sjølve må syte for å skaffe handlingsrom. Dei kommunane som får til det, må arbeide smart, og samtidig må dei gå på akkord med tidlegare politiske prioriteringar der ein ha valt å drive dyrare enn det staten kompenserer for gjennom inntektssystemet. For Volda handlar dette særleg om kor mange skular og barnehagar ein skal drive i framtida. Med andre ord betyr dette at Volda kommune allereie no må leggje ein plan på korleis ein skal drive skular og barnehagar i framtida for å få meir ut av ressursane for å kunne ha moglegheit til å prioritere fellestiltak som idrettshall, kultursatsing i mediebygg og ev symjehall. Rådmannen har forståing for at alle vil ha desse tenestene nærast der ein bur, men når dette er i utakt med storsamfunnet sine prioriteringar, så er det ei grense for kor lenge ein kan stå i mot. For Volda sin del har denne grensa vorte passert for lang tid sidan. Staten har redusert overføringane i det utgiftsutjamnande tilskotet i inntektssystemet som følgje av lågare vekst blant barn og unge, og staten har rekna ut at barnehagane og skulane i Volda skal vere vesentleg billegare å drifte enn det kommunen har lagt opp til. Samanlikna med 2015 får vi no ca 13 millionar lågare utgiftsutjamning. Nesten heile eigedomsskatten går til å kompensere for dette. Dette resulterer i at rådmannen må foreslå å bruke alle reservane til kommunen for å balansere drifta i 4-årsperioden. Dette er ikkje økonomisk berekraftig.

Veksten i frie inntekter vert oppeten av framskriven vekst i utgiftene til tenestene. Særleg er det utviklinga i demografien, veksten i pensjonsutgiftene og underliggjande vekst i ressurskrevjande tenester som er hovudforklaringa til dette. Kommuneøkonomi er komplisert, og det er lett å gå frå analyse til syensing om at det går bra fordi det har gått bra før. Ein styrke er at vi har fått betre økonomisk styring og betre oversikt over økonomien. Det er ei pedagogisk utfordring å forklare at siste åra har gitt oss overskot og fondsoppbygging i hovudsak på grunn av betre skatteinngang over heile landet og lågare pensjonsutgifter enn stipulert.

Rådmannen foreslår få nye driftstiltak i 2017. Dette går hovudsakleg til helse- og omsorgssektoren som er foreslått ein auke på 2 mill. Sektoren sjølv presenterer auka ressursbehov på om lag 12 mill. Det er etter rådmannen si vurdering ikkje mogleg. Det vert særleg krevjande å greie å møte aukande behov med nye løysingar der ein skal dekkje opp dette innanfor dei ressursane kommunen har. Utfordringa er korleis sektoren kan klare å løyse dette, og om dei treng lengre tid på dette slik at dei vil få problem med å halde budsjettet for 2017.

Kommunen har store investeringsbehov og det er foreslått eit ambisiøst investeringsprogram på 721 mill over dei komande 4 åra. Dette innber at vi får ei samla netto auke i langsiktig lånegjeld på om lag 575 mill kr i perioden. Av samla investering og låneopptak er 175 mill relatert til vass- og avløpsanlegg som vert dekt over sjølvkost og ikkje belastar den kommunale drifta. Vass- og avløpssektoren står overfor store investeringar som følgje av miljøkrav og store etterslep på leidningsutskifting. Største enkeltinvesteringa er Øyra skule som vert ferdig i 2017. Utover dette er det hovudsakleg omsorgsbustader, energispareprogram/vedlikehald av kommunale bygg, næringsområdet på Rotset, sentrumsutvikling og infrastruktur for å utløyse ny bustadbygging i Volda sentrum saman med oppgradering av vegsystema. Idrettshallen er teken ut av investeringsbudsjettet og kapitalutgiftene omrekna til driftstilskot til Volda Campus Arena AS. Auka gjeld bind opp framtidig handlingsrom. Samtidig er dette ei avveging av kva tiltak som er nødvendige for å utløyse verdiskaping og innbyggjarvekst. Dette må sjåast i samheng med funksjonen som vertskommune for høgskule, vidaregåande skule og sjukehus. Kommunestyret bør vurdere om ambisjonsnivået bør reduserast, og iallfall ikkje aukast. Dette særleg ut frå at det må frigjerast ytterlegare midlar til å dekkje husleige i ein framtidig idrettshall, husleige til kultur og kino i Mediebygget, deltaking i bygging av symjehall i dei næraste åra etter økonomiplanperioden. Eigedomsskatten er på 2 promille i 2017. Frå og med 2018 er den på 4 promille i samsvar med gjeldande økonomiplan.

Rådmannen opplever det kommunale inntektssystemet som sentraliserande, og han synest dette er leit med tanke på distrikta. Volda kommune må likevel ta konsekvensen av dette og samle seg om færre barnehagar og skular for å få langtidseffekt av betre ressursutnytting. God ressurs-utnytting må også ha fokus i alle tenesteledd. Det er lagt opp til eit nedbemanningsprogram på 10 millionar i 4-årsperioden. Nytenking og samskaping som innovative arbeidsmåtar må prege arbeidet framover for å få nytta ressursane best mogleg. Det ligg m.a stort potensiale i innovative innkjøp med bruk av leverandørane si kompetanse for å få nye produkt, arbeidsmåtar og lågare kostnader. Dette krev store endringar, og det krev handlingsrom i kvardagen og kompetanse til setje det dagorden og organisere prosessane. Digitalisering har stort potensial, og her må Volda kommune samarbeide med andre kommunar for å ta ut effekt. Rådmannen hadde ynskt at ein fekk rom for eit kompetanseprogram spissa inn mot innovasjon og endringskultur. Rådmannen ser moglegheitene i samanslåinga med Hornindal for å rigge prosessar og kompetanse for å arbeide enda meir innovativt. Kommune-samanslåingsprosessen gir oss moglegheiter, samtidig som den vert arbeidskrevjande og legg beslag på arbeidsressursar framover.

Økonomiplanen byggjer på føringane frå kommunestyret i samband med handsaming av den politiske arbeidsgruppa sin rapport i september. Handlingsprogrammet i kommuneplanen vil verte handsama i ein prosess kopla til neste rullering av økonomiplanen.

1 INNLEIING

Dette kapittelet inneheld:

- Hovudoversikt driftsbudsjettet for komande økonomiplanperiode
- Omtale av tiltak som rådmannen foreslår på driftsbudsjettet
- Omtale av korleis budsjett/økonomiplan vert saldert

Tabellen under er ein komprimert utgåve av hovudoversikt drift for komande økonomiplanperiode (også med som vedlegg i slutten av budsjettdokumentet).

Tekst	Opprinneleg Budsjett 2016	Revidert Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020
Rammetilskot	-244 498 000	-245 798 000	-271 711 000	-265 845 000	-266 326 000	-266 582 000
Skatt på inntekt og formue	-212 524 000	-212 524 000	-200 000 000	-200 000 000	-200 000 000	-200 000 000
Eigedomsskatt	-16 000 000	-17 000 000	-17 000 000	-34 000 000	-34 000 000	-34 000 000
Andre driftsinntekter	-272 025 678	-273 987 320	-289 945 736	-289 581 736	-289 516 736	-289 430 736
Sum driftsinntekter	-745 047 678	-749 309 320	-778 656 736	-789 426 736	-789 842 736	-790 012 736
Sum driftsutgifter	747 527 916	751 173 058	781 237 821	772 977 821	768 253 105	766 253 105
Brutto driftsresultat	2 480 238	1 863 738	2 581 085	-16 448 915	-21 589 631	-23 759 631
Sum finansinntekter	-6 650 000	-6 776 000	-7 150 000	-7 150 000	-7 150 000	-7 150 000
Sum finansutgifter	43 203 000	39 703 000	52 099 000	62 729 000	68 453 000	72 651 000
Netto finanskostnader	36 553 000	32 927 000	44 949 000	55 579 000	61 303 000	65 501 000
Motpost avskrivninger	-28 530 000	-28 530 000	-28 530 000	-28 530 000	-28 530 000	-28 530 000
NETTO DRIFTSRESULTAT	10 503 238	6 260 738	19 000 085	10 600 085	11 183 369	13 211 369
Bruk av tidligere års overskot	0	-25 397 311	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-9 487 683	-9 487 683	-18 503 432	-10 103 432	-10 686 716	-12 714 716
Bruk av bundne fond	-3 142 857	-3 142 857	-5 874 297	-5 874 297	-5 874 297	-5 874 297
SUM BRUK AV AVSETNINGER	-12 630 540	-38 027 851	-24 377 729	-15 977 729	-16 561 013	-18 589 013
Overført til investeringsregnskapet	0	0	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	20 000	29 659 811	0	0	0	0
Avsetninger til bundne fond	2 107 302	2 107 302	5 377 644	5 377 644	5 377 644	5 377 644
SUM AVSETNINGER	2 127 302	31 767 113	5 377 644	5 377 644	5 377 644	5 377 644
Resultat	0	0	0	0	0	0

I budsjettforslaget er det lagt opp eit negativt netto driftsresultat på kr 18,9 mill kr i 2017. Vi får dermed ein resultatgrad som er negativ med 2,4% av driftsinntektene. 2017 er saldert ved bruk av 18.5 mill kr av disposisjonsfondet.

Situasjonen betrar seg i 2018. Dette året har vi eit nettodriftsresultat som er negativt med ca 10.6 mill kr (negativ resultatgrad med ca 1,3%). Forklaringa til forbetringa er at det er lagt inn auke i eigedomsskatten frå 2 til 4 promille. Dette inneber ein auke i eigedomsskatten frå å ha budsjettert med 17 mill kr i 2017 til 34 mill kr i 2018.

Sjølv med auke i eigedomsskatt frå 2 til 4 promille i 2018, så er det behov for ytterlegare innsparingar i perioden 2018-2020:

Dette har 2 hovudforklaringar. For det første er det eit veldig ekspansivt investeringsprogram i økonomiplanperioden (med tilhøyrande rente og avdragsutgifter). For det andre har vi kompensasjon for reduksjon i rammetilskot som berre gjeld 2017 (INGAR, vert nærare omtalt i kapittel 2).

Saldering av årsbudsjett og økonomiplan 2017-2020

Tabellen under viser:

- Underskot ved å føre vidare årets drift i økonomiplanperioden (konsekvensjustert budsjett)
- Sum av nye tiltak som er lagt inn i 2017
- Underskot før saldering
- Dei 3 siste linjene viser korleis kvart år er saldert (fordelt på bruk av disposisjonsfond, auka eigedomsskatt og effekt av nedbemanningsplan)

	2017	2018	2019	2020
Konsekvensjustert budsjett (underskot)	15 243 432	32 103 432	37 411 432	39 714 716
Tiltak (se tabell under)	3 260 000			
Sum underskot før saldering	18 503 432	32 103 432	37 411 432	39 714 716
Bruk av disposisjonsfond	-18 503 432	-10 103 432	-10 686 716	-12 714 716
Auka eigedomsskatt frå 2018		-17 000 000	-17 000 000	-17 000 000
Nedbemanningsplan		-5 000 000	-9 724 716	-10 000 000
Resultat	0	0	0	0

Bruk av disposisjonsfond er ikkje økonomisk berekraftig og kan berre gjerast i ei overgangsperiode. Det er foreslått investeringar for å få effekt på betre ressursutnytting i oppvekstsektoren. Effekten vert å utgreie i samband med eigne saker i forkant av investeringane og vil først kome i åra etter økonomiplanperioden. Eit alternativ for å redusere fondsbruken i perioden kunne vere å overføre barna i barnehagen og elevane ved Austefjord skule til Volda. Det ville gitt ein heilårseffekt på om lag kr 6 mill frå og med 2018 (kr 2,5 mill i 2017). For heile perioden ville det utgjere redusert fondsbruk på om lag 20 mill. Føresetnaden er at borna og elevane kan gå inn i allereie eksisterande grupper.

Tabellen under viser nye tiltak som er lagt inn i 2017:

Fagdag helse og omsorg	500 000
Leiarutvikling (helse og omsorg)	200 000
Rus/psykiatri	466 000
Nattevakt	934 000
Kvalifisering Kantina	120 000
Overlapping kultur og service	50 000
Opplæring brannmannskap	150 000
Overlapping branningeniør	60 000
Reinhald	180 000
Tilskot til VTI symjegruppa	100 000
Vedlikehold kyrkja	500 000
Sum	3 260 000

Helse- og omsorgssektoren vert foreslått styrka med 2,1 mill. Det er behov for midlar til oppfølging av arbeidsmiljøundersøkinga med særleg fokus på leiarutvikling. Sektoren treng ein arena for kompetanse- og arbeidsmiljøutvikling, og innføring av fagdag vert vurdert som heilt nødvendig. Dette er det gode erfaringar frå andre kommunar. Vidare vert det foreslått å styrke rus/psykitri med kr 466 000 for å finansiere opp ei stilling for å delvis kompensere for bortfall av statlege finansierte prosjektestillingar med 1,5 stilling. Restfinansieringa til full stilling vert dekt innanfor sektoren sine rammer. Det vert også foreslått midlar for å byggje opp ei ekstra nattevaktstilling ved omsorgssenteret, dedikert 3. etg i samband med innføring av øyeblikkeleg hjelp i rus-/psykiatrien. Fullfinansiering av stillinga skjer ved omdisponering av variabel løn til fast løn.

Årsverksramme

Tabellen under viser årsverksramma for 2017:

Sektor	Årsverk 2017
11 – Rådmann	1,00
12 - Samfunn og rådgjeving	1,75
13 - Personal og organisasjonsstab	12,59
14 – Økonomistaben	9,00
20 - Opplæring og oppvekstsektoren	274,11
30 - Helse- og omsorgssektoren	270,98
40 - Kultur og servicesektoren	12,80
50 - Teknisk sektor	57,90
51 – Sjølvkosttenester	4,58
60 – Utvikling	9,00
70 - Barneverntenesta Hareid, Ulstein, Volda og Ørsta	62,10
Samla stillingsressursar Volda kommune	715,81

Auka stillingsressursar frå 2016 til 2017:

Opplæring og oppvekstsektoren:

- 89% auke skuldast i all hovudsak auka barnetal på Mork barnehage, og som følgje av dette krav til auka bemanning
- 45% auke i styrka tiltak. Barn med krav til spesialpedagogiske tiltak eller tiltak etter barnehagelova
- 200% lærarstillingar. Finansiert av statlege midlar
- 150% auka lærarstillingar på Folkestad skule, grunna innlemming av Bjørkedal skule
- 100% lærarstillingar på Volda ungdomsk. finansiert av fylket. Knytt til elevar frå Sunnmørsheimen
- 50% rådgjevarstilling ved Volda læringscenter, jfr. Avtaleverk om rådgjevarressurs over visst antal elevar
- 100% miljøarbeidarstilling. Stilling ved Volda læringscenter

- 100% lærarstill ved Øyra skule knytt til særleg ressurskrevjande elevar. Spesialpedagogisk tiltak frå 01.08.2016

Strategiar

Det vert synt til utdrag frå rapporten som tverrpolitisk arbeidsgruppe la fram for kommunestyret i september 2016:

"Det vert synt til samfunnsdelen i kommuneplanen med folkehelse som førande prinsipp. Kva vil ein politisk gjere av endringar når det gjeld prioritering på tenestekområda. Kva kvalitet skal tenestene ha? Kva vil ein gjere av satsingar i drifta og på investeringssida? Korleis skal samfunnet utviklast? Volda har ikkje økonomisk handlingsrom til satsingar, slik at dette må skapast gjennom strategiar og klare hovudgrep. Det er derfor nødvendig med tydeleg politisk retning både på korleis ein vil skape handlingsrom, og kva ein vil bruke dette til.

Dette er politikk og arbeidsgruppa vert utfordra på kva ein politisk vil prioritere i 2017 - 2020 (jfr kommuneplanen sin handlingsdel/økonomiplanen).

Prognosene viser eit veksande folketal i kommunen. Trenden siste åra er at Volda sentrum og Mork har vekst medan bygdene har nedgang i folketalet. Dette er i samsvar med trendane i andre delar av landet. Dersom denne trenden held fram, og berre i løpet av dei komande 5 - 10 åra vil det verte lagt til rette for 250 - 300 nye bueningar i Volda sentrum. Presset på barnehagar, skular og kommunal service vert dermed auka i sentrum. I eit heilskapleg og langsiktig perspektiv må kommunen vurdere korleis ein skal organisere tenestene og planleggje for utbygging for å tilpasse framtidige tenester til behova og kommunen sitt økonomiske handlingsrom.

Å møte auka behov med auka ressursar er ikkje berekraftig. Sjølv i helse- og omsorgstenestene der utfordringane ut frå den demografiske utviklinga vil vere størst, så kan vi ikkje møte utfordringane med å tilsette fleire folk og bruke meir pengar. Vi må organisere tenestetilbodet og arbeidet annleis enn før.

Utviklinga framover vil krevje vesentleg større grad av samordning av tenestetilbodet både i sentrum og på bygdene. Områdeorganisering har vore drøfta og kan vere eit aktuelt alternativ til sektororganisering dersom ein gjennom slik organisering utnyttar ressursane meir effektiv enn i dag. Ein bør samtidig vurdere dette opp mot kvar kommunen vel å drive dei ulike tenestene.

Satsingar betyr endring i prioritering

Volda kommune har høg gjeld med lang nedbetalingstid. I dag bind dette opp 43 mill av drifta til renter og avdrag. I slutten av gjeldande økonomiplanperiode er dette forventa å auke til 57 mill i året. Dersom renta aukar med 1 prosentpoeng vil samla kapitalutgifter etter desse føresetnadene kome opp i om lag 65 mill

Dagens utgiftsstruktur og kommunen si finansielle stilling viser at det må gjerast klare retningsval dersom Volda kommune skal prioritere større satsingsområde. Dette betyr i

praksis at Volda kommune som eit hovudgrep må velje mellom å halde fram med dagens tenesteprofil eller slå saman skular og barnehagar for å utnytte det økonomiske handlingsrommet. I tillegg må det innafør alle tenesteområde ha fokus på kostnadsnivå og produktivitetfaktorar. Tidleg innsats og førebygging må vere tungtvegande for å redusere framtidig ressursbehov.

Det er behov for nye investeringar i infrastruktur, rehabilitering av skulebygg og heildøgns omsorgsbustader. Det må skapast økonomisk handlingsrom for dette, og primært bør det skje innanfor tenesteområda ved å byggje slik at ein på lang sikt kan redusere driftskostnadene. Dersom Volda kommune i tillegg skal delta i samfunnutviklingsprosjekt som ny idrettshall og kultur-/kinosal i eit mediehus saman med Høgskulen, så er dette berre realistisk ved at Volda kommune utnyttar alle moglegheitene for å redusere driftskostnadene og kompenserer med auka eigedomsskatt når grensa for driftsreduksjon er nådd."

Den tverrpolitiske arbeidsgruppa konkluderte med følgjande føringar i rapporten (i uprioritert rekkefylgje):

Generelt:

- a) Det skal utarbeidast ein nedbemanningsplan for komande 4 årsperiode med siktemål om å redusere lønsutgiftene med kr 10 mill i 2020. Nedbemanningsplanen skal sjåast i samanheng med prosessar på uttak av effekt på samanslåing av driftseiningar der ein opprettheld tenestetilbodet.
- b) I prinsippet skal kvaliteten på det samla tenestetilbodet skjermast, men dersom resultatet vert at ein avstår frå å ta ut effekt av samanslåing av einingar, så skal ein også redusere standarden på lovfesta tenester og redusere eller ta bort frivillige tenester.
- c) I ein overgangsfase til ein får effekt av utgiftsreducerande tiltak, og for å prioritere tiltak som skal gi effekt på drifta, kan det budsjetterast med bruk av fondsmidlar i drifta.
- d) Identifisere førebyggjande tiltak og tidleg innsats som kan redusere vekst i utgiftene på tenesteområda og prioritere slike tiltak.
- e) Drifta av tenestene skal som hovudregel ikkje overstige normert nivå. Unntak må vurderast dersom det er særlege forhold som dokumenterer det, og da må ev tillegg over tid dekkjast inn ved reduksjon på andre tenesteområde.

Oppvekst:

- f) Utgreie plan for bygging av ein ny barnehage i Volda sentrum som erstattar alle dei kommunale barnehagane i Volda sentrum.
- g) Utgreie om ein kan nytte arealet der Nilletun ligg i dag til barnehage, anten ved nybygg eller rehabilitering av eksisterande bygningsmasse. På lengre sikt innleie samarbeid med Ørsta kommune om mogleg tenestesamarbeid på skuledrift for krinsane i Hovden og Furene.
- h) Rehabiliter og byggje ut Volda ungdomsskule og utgreie å samle alle ungdomsskulane i denne skulen.

- i) Avklare løysing for kroppsøving og symjetrening for elevane i Volda sentrum. Kroppsøvingslokale kan vere aktuelt å vurdere i samla anbod for rehabilitering og utbygging av Volda ungdomsskule. Når det gjeld symjeanlegg er det naturleg å tenkje eit langsiktig samarbeid med Høgskulen i Volda, da dette er dyre anlegg å byggje og drive, og eit samarbeid kan gi ein vinn-vinn situasjon for begge partar.
- j) Planleggje for å byggje ut Bratteberg skule og leggje ned Vikebygda skule. Bygningsmassen og arealet ved Vikebygda vert å utgreie kva det kan nyttast til.
- k) Utgifter til skuleskyss i kommunen skal dekkje dei utgiftene Volda kommune er pålagt og innanfor fylkeskommunen si ordning for skuleskyss.
- l) Vurdere tiltak som kan redusere behovet for spesialpedagogiske tiltak, slik at vi kjem på nivå med samanliknbare kommunar.
- m) Gjennomføre ein prosess saman med Hornindal kommune for å utgreie organisering av skule- og barnehagetilbodet for Austefjord og Hornindal basert på optimal utnytting av ressursane. Ørsta kommune bør også inviterast med i prosessen for Bjørkeområdet.
- n) Snarast råd reforhandle avtalen med Ørsta kommune om refusjon for Bjørkeelevane ved Austefjord skule.
- o) Vurdere tiltak for å redusere nettoutgifter til skulefritidsordninga (SFO) for å nærme oss nivået til samanliknbare kommunar.

Helse- og omsorg:

- p) Rett teneste på rett nivå og effektiv bruk av ressursane i helse- og omsorgssektoren. Dette skal takast omsyn til både organisatorisk og bygningsmessig og ved bruk av teknologi. Samarbeidet med frivillige og pårørande skal vidareførast og setjast i system i utvikling av tenestene i sektoren.
- q) Fagdag vert å innføre som eit tiltak for å prioritere kompetanseutvikling og arbeidsmiljøutvikling i omsorgstenestene.

Utvikling:

- r) Prioritere infrastrukturtiltak for å utløyse nye bustadfelt i sentrale delar av Volda, der
- s) det er press på bustadmarknaden, og som gir auka innbyggjartal og auka innbyggjartilskot til kommunen.

Kultur og idrett:

- t) I samarbeid med Møre og Romsdal fylkeskommune og idretten planleggje med sikte på å byggje ny idrettshall med to speleflater i ein eller to byggjesteg. Ein føresetnad for å arbeide vidare med prosjektet er at det er politisk tilslutning til å frigjere økonomisk handlingsrom til det.
- u) I samarbeid med Høgskulen i Volda og Statsbygg planleggje med sikte på å realisere kultursal og kino som fleirbruksrom der Volda kommune inngår leigeavtale. Ein føresetnad for å arbeide vidare med prosjektet er at det er politisk tilslutning til å frigjere økonomisk handlingsrom til det.

Økonomi:

- v) Eigedomsskatten vert vidareført. Skattesatsen skal haldast på eit nøkternt nivå og vert vurdert i samband med økonomiplanhandsaminga kvart år og i høve til kommunen sitt

finansieringsbehov og nivået på samla skatt og kommunale avgifter samanlikna med andre kommunar.

Kommunestyret vedtok i K-sak 107/16 at prosessnotatet frå den politiske arbeidsgruppa skulle leggjast til grunn i det pågåande budsjett- og økonomiplanarbeidet.

2 ØKONOMISKE RAMMEVILKÅR

Vi skal i dette kapitlet sjå på faktorar som er avgjerande for den økonomiske handlefridomen vår:

- Finansområdet
- Fondsmidler
- Statsbudsjettet for 2017
- Frie inntekter
- Generelle statstilskott
- Folketalsutvikling
- Eigedomsskatt
- Næringsutvikling
- Kommunereforma

Vi skal i tillegg sjå på Volda kommune i høve til andre kommunar (KOSTRA).

Tabellen under viser budsjettskjema 1 A for komande økonomiplanperiode. Budsjettskjema 1A viser kor mykje som kan fordelast til drift etter at det er teke omsyn til netto finanskostnader og netto avsetningar. I resten av kapittel 2 er det gjort grundig greie for føresetnadane som ligg til grunn utrekning av budsjettskjema 1A.

	Opprinnelig budsjett 2016	Revidert budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020
Skatt på inntekt og formue	-212 524 000	-212 524 000	-200 000 000	-200 000 000	-200 000 000	-200 000 000
Ordinært rammetilskudd	-244 498 000	-245 798 000	-271 711 000	-265 845 000	-266 326 000	-266 582 000
Sum frie inntekter	-457 022 000	-458 322 000	-471 711 000	-465 845 000	-466 326 000	-466 582 000
Eigedomsskatt	-16 000 000	-17 000 000	-17 000 000	-34 000 000	-34 000 000	-34 000 000
Andre direkte og indirekte skatter	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000
Andre generelle statstilskudd	-30 346 220	-30 486 220	-35 439 000	-35 075 000	-35 010 000	-34 924 000
SUM disponible inntekter	-504 068 220	-506 508 220	-524 850 000	-535 620 000	-536 036 000	-536 206 000
Renteinntekter	-2 100 000	-2 100 000	-2 100 000	-2 100 000	-2 100 000	-2 100 000
Utbytte Tussa	-3 000 000	-3 126 000	-3 500 000	-3 500 000	-3 500 000	-3 500 000
Avkastning plasseringar	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000
Renteutgifter	18 073 000	18 073 000	25 395 000	28 568 000	30 092 000	32 521 000
Avdrag på lån	25 000 000	21 500 000	26 574 000	34 031 000	38 231 000	40 000 000
Netto finanskostnad	36 473 000	32 847 000	44 869 000	55 499 000	61 223 000	65 421 000
Avsetning til disposisjonsfond	0	29 639 811	0	0	0	0
Bruk av tidl. års overskot	0	-25 397 311	0	0	0	0
Overført til investeringsregnskapet	0	0	0	0	0	0
Til bundne avsetningar	700 000	700 000	700 000	700 000	700 000	700 000
Bruk av disposisjonsfond	-9 487 683	-9 487 683	-18 503 432	-10 103 432	-10 686 716	-12 714 716
NETTO AVSETNINGER	-8 787 683	-4 545 183	-17 803 432	-9 403 432	-9 986 716	-12 014 716
Til fordeling drift	-476 382 903	-478 206 403	-497 784 432	-489 524 432	-484 799 716	-482 799 216
Sum fordelt drift fra skjema 1B	476 382 903	478 206 403	497 784 432	489 524 432	484 799 716	482 799 216
Resultat	0	0	0	0	0	0

2.1 FINANSOMRÅDET

Volda kommune hadde ei slik samansetjing av langsiktig gjeld for dei 3 siste åra:

Langsiktig gjeld	2015	2014	2013
Pensjonsforpliktingar	848 548 841	839 559 270	793 808 720
Lånegjeld (inklusive sertifikatlån)	779 692 344	762 753 455	770 986 977
Sum langsiktig gjeld	1 628 241 185	1 602 312 725	1 564 795 697

Dei kommunale rekneskapsreglane vedkommande pensjon blei endra i 2002. Som eit resultat av dette er pensjonsforpliktingar no definert som langsiktig gjeld i balanserekneskapen til kommunen, jamfør tabellen ovanfor.

Ein kan grovt sagt seie at den langsiktige lånegjelda til kommunesektoren kan delast inn i 2 kategoriar, sjå tabellen under. Vi har ordinære lån som vert nytta til å finansiere investeringane til kommunen. Desse utgjer ca 724 mill kr ved slutten av 2015. Den andre kategorien er Startlån, og er Husbanklån (ca 55 mill kr) som etter bestemte vilkår blir lånt ut vidare til innbyggjarane. Avdrag og renteutgifter som vi betalar til Husbanken, skal i prinsippet vere lik avdrag og renter vi mottar frå låntakarane.

Volda kommune si langsiktige gjeld til låneinstitusjonar ved utgangen av 2015 var som vist i tabellen under:

Langsiktig lånegjeld	2015	2014	2 013
Ordinære lån (*)	724 061 311	697 360 343	708 998 849
Startlån	55 631 033	65 393 112	61 988 128
Sum langsiktig lånegjeld	779 692 344	762 753 455	770 986 977

Kommunen har ein strategi der alle lån vert etablert med flytande rente. I staden for å ha ei pt-rente, der man må følgje tett med for å ha ei rente som er god og marknadsrett (noko som kan vere krevjande å gjennomføre over tid), er det valt å knytte renta på låna i porteføljen til 3M nibor. Låna blir då renteregulert kvar 3. månad lik 3M nibor med justering for ein *margin*. Kommunen har valt å leggje rentereguleringsdatoen til IMM (den 3. onsdagen i hhv. mars, juni, september og desember). Kommunen følgjer opp at den til einkvar tid gjeldande margin er god og marknadsrett .

I det opphavlege budsjettet for 2016 var det gjort vedtak om låneopptak på ca 204 mill kr. Framdrifta på investeringsprosjekta indikerte imidlertid at det kun var naudsynt å gjennomføre 150 mil kr av dette låneopptaket i 2016.

Tabellen under viser samansettinga av kommuna si låneportefølje pr i dag:

	Saldo pr 10.11.2016	Utløpsdato
Sertifikatlån	130 136 000	Mars 2017
Kommunalbanken flytende margin	175 725 521	desember 2025
Kommunalbanken flytende margin	170 000 000	desember 2025 (*)
Kommunalbanken flytende margin	79 621 790	desember 2025
Kommunalbanken flytende margin	87 683 000	juni 2030
Kommunalbanken flytende margin	40 000 000	mars 2031
Kommunalbanken flytende margin	21 525 000	desember 2036
Kommunalbanken flytende margin	19 370 000	september 2037
Kommunalbanken flytende margin	150 000 000	Juni 2041(*)
SUM	874 061 311	

(*)= Inngått avtale om fastrente i perioden 21-desember 2016-21. desember 2023

Vi ser av tabellen ovanfor at vi har over 874 mill kr i langsiktig lånegjeld. Vi betalar minimumsavdraget på 21,5 mill kr før jul, og vil etter dette ha ordinær lånegjeld på ca 852 mill kr ved åres slutt.

Det er lagt opp til investeringar på ca. 721 mill kr i komande økonomiplanperiode. Dette talet inkluderer prosjekt som er under arbeid (som Øyra skule) og prosjekt innan sjølvkost området.

Finansiering investeringsprosjekter	2017	2018	2019	2020	SUM per rad
Moms kompensasjon	-45 890 600	-27 226 600	-20 616 600	-14 686 600	-108 420 400
Bruk av lån	-225 226 400	-179 781 400	-117 841 400	-89 521 400	-612 370 600
SUM per kolonne	-271 117 000	-207 008 000	-138 458 000	-104 208 000	
SUM alle år	-720 791 000				

Finansieringa er som det går fram av tabellen over. Ein må vere merksam på at abonnentane betalar finanskostnadane på sjølvkostprosjekta.

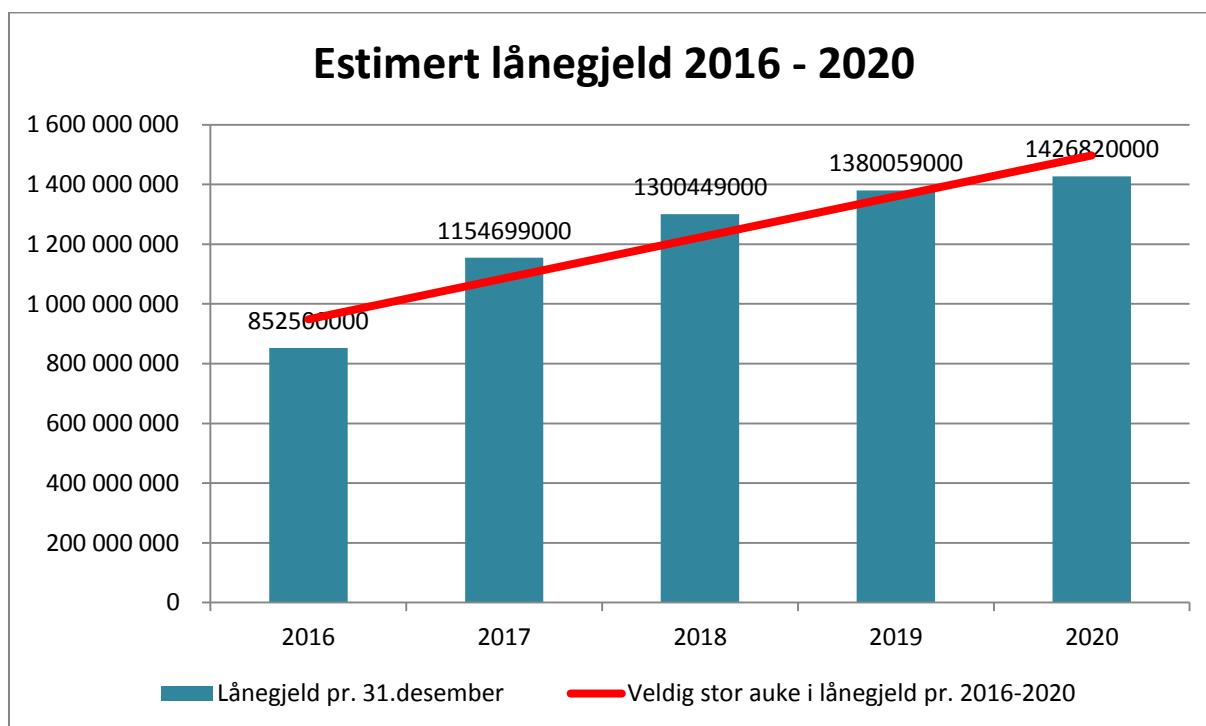
Låneopptaka i økonomiplanen vert større enn det som går fram av tabellen ovanfor. Dette har 2 forklaringar.:

- For det første var låneopptaket for 2014 ikkje gjennomført fordi Volda kommune var ROBEK kommune det året. Dette utgjer ca 49,5 mill kr.
- For det andre er ikkje heile det vedtekne låneopptaket for 2016 gjennomført. Det opphavlege låneopptaket er avkorta med ca 54 mill kr

Tabellen under viser planlagde låneopptak i komande økonomiplanperiode, inkludert dei 2 kulepunktta ovanfor. Prognose på gjeldsutviklingen går også fram av tabellen:

Lånegjeld	2016	2017	2018	2019	2020
1. januar		852 500 000	1 154 699 000	1 300 449 000	1 380 059 000
Låneopptak		328 773 000	179 781 000	117 841 000	86 761 000
Avdrag		26 574 000	34 031 000	38 231 000	40 000 000
31 desember	852 500 000	1 154 699 000	1 300 449 000	1 380 059 000	1 426 820 000

Her er utvikling av langsiktig gjeld i økonomiplanperioden illustrert grafisk:

Finansutgifter

Tabellen under viser prognose for finansutgifter i komande økonomiplanperiode:

	2016	2017	2018	2019	2020
Rente utgifter	17 273 000	24 595 000	27 768 000	29 292 000	31 721 000
Rente Startlån	800 000	800 000	800 000	800 000	800 000
Sum renter	18 073 000	25 395 000	28 568 000	30 092 000	32 521 000
Avdrag	25 000 000	26 574 000	34 031 000	38 231 000	40 000 000
Sum finansutgifter	43 073 000	51 969 000	62 599 000	68 323 000	72 521 000

Rentevilkår

Rentevilkåra på dagens låneportefølje (kolonna for 2016) i tabellen over er som følger:

- 3 mnd nibor +0,32% for sertifikatlånet
- 3 mnd nibor+ ein margin på 0,7% for alle låna i Kommunalbanken. Marginen kan når som helst endre seg

Volda kommune har valt å nytte renteswappar (rentebyteavtaler) ved etablering av fastrente. Dette er ein fleksibel og god måte å inngå rentesikring på. Hovudforklaringa til dette er at det lenge har vore billegare enn å nytte tradisjonelle fastrentelån, der både kreditten, renterisiko og avdragsstruktur inngår i eit produkt. Renteswap/rentebyteavtale er ein kontrakt mellom ein bank og kommunen om byte av rente. Ein slik avtale inneber byte av fast rente mot flytande/kort rente, som i kommunen sitt tilfelle er 3M nibor.

Volda kommune har 2 rentebyteavtalar på til saman 100 mill:

- Volda kommune betaler fast rente på 4,33% til banken (av eit beløp på 50 mill kr). Banken betaler flytande rente (3 mnd Nibor) av eit beløp på 50 mill kr til Volda kommune. Denne rentebyteavtalen har sluttidspunkt desember 2018.
- Volda kommune betaler fast rente på 4,47% til banken (av eit beløp på 50 mill kr). Banken betaler flytande rente (3 mnd Nibor) av eit beløp på 50 mill kr til Volda kommune. Denne rentebyteavtalen har sluttidspunkt juni 2021.

Formannskapet har i tillegg vedtatt å binde renta på 2 av låna (på til saman 320 mill kr) i Kommunalbanken. Dette er eit tradisjonelt fastrenteprodukt. Avtalane trer i kraft 21.12.2016, og har ei varigheit på 7 år. Rentevilkåra er ei effektiv rente på 2,26%.

Tabellen over har til ein viss grad tatt høgde for at det er eit visst etterslep på investeringar. Ein vil kome tilbake til ny prognose på rente og avdragsutgifter i samband med 1. tertial-rapport 2017/korrigeringsrapport av budsjett 1. halvår.

Dette er prognosen på gjennomsnittleg rente på vår låneportefølje:

- 2,13 % i 2016
- 2,22 % i 2017
- 2,14 % i 2018
- 2,07 % i 2019
- 2,20 % i 2020

Prognosen føreset at det ikkje vert inngått nye fastrenteavtalar i perioden, samt at alle nye lån vert tatt opp til flytande rente i perioden 2017-2020.

Avdrag

Volda kommune budsjetterer med minimumsavdrag på sine langsiktige lån. Verdien av

anleggsmidlane (bygningar, transportmidlar etc.) og levetida til desse, er avgjerande for kor mykje vi må betale i årlege avdrag. Minimumsavdrag kan bli rekna ut ved 2 ulike metodar, forenkla metode eller avansert metode. Volda kommune nyttar metoden som gir den lågaste avdragsbelastninga pr år (avansert metode).

Forslag til ny kommunelov er sendt på høyring. I forslaget til ny kommunelov vert det lagt opp til at det ikkje lenger er lov å nytte denne modellen. Dette vil føre til fleire mill kr i auka årlege avdrag for Volda kommune, men vil ikkje få effekt før ny kommunelov trer i kraft i 2020.

Lånegjeld delt inn i kategori

Det er ikkje all gjeld som belastar kommune sin økonomi. Vi har mellom anna lån knytt til investeringar på sjølvkostområdet (vatn og avlaup). Innbyggjarane betalar renter og avdrag knytt til desse låna. Investeringar på omsorgsområdet (som sjukeheim og omsorgsbustader) der staten finansierer delar av investeringane er eit anna døma. Figuren under viser kommunen si lånegjeld pr 31.12.2015 delt inn i disse kategoriene:

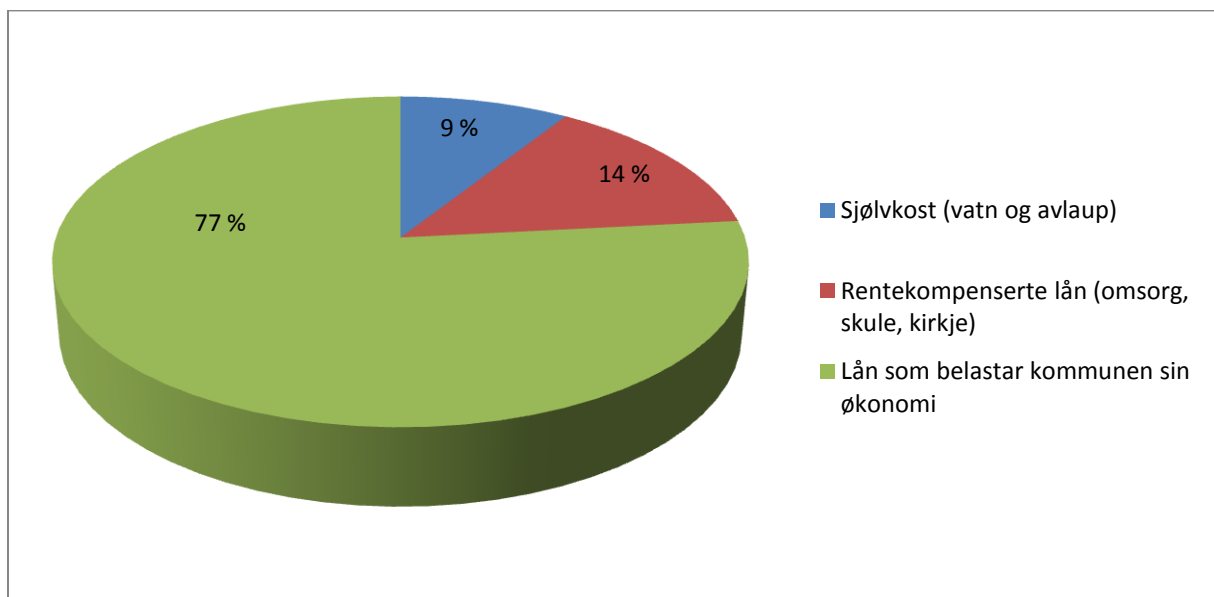

Diagram 1. Ordinære langsiktig lånegjeld

Figuren under viser at det er 77 % av kommunens i låneportefølje som direkte belastar kommunens økonomi ved utgangen av 2015. Denne andelen kommer nok til å auke framover, ikkje minst som eit resultat av investering i ny Øyra skule. Men det vert også lagt opp til store investeringar på sjølvkostområdet (vatn og avlaup). Her vert det vist til kapittel 4 for meir informasjon.

Finansinntekter

Tabellen under viser dei budsjetterte finansinntektene for dei neste 4 åra:

	2016	2017	2018	2019	2020
Renteinntekter formidlingslån	-600 000	-600 000	-600 000	-600 000	-600 000
Ordinære renteinntekter	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000
Utbytte Tussa	-3 000 000	-3 500 000	-3 500 000	-3 500 000	-3 500 000
Verdiauke obligasjonsfond m.m.	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000
Sum	-6 600 000	-7 100 000	-7 100 000	-7 100 000	-7 100 000

Renteinntekter Startlån (Husbanken)

Renteinntektene er det låntakarane betalar i renter. Dette skal samsvare nokolunde med det kommunen har i renteutgifter til Husbanken. Men det viser seg at renteinntektene har vore lågare enn renteutgiftene.

Ordinære renteinntekter

Det er budsjettert med 1,5 mill kr pr år i økonomiplanperioden.

Utbytte Tussa

Volda kommune har 484 aksjar i Tussa (15,96 %). Dette er såkalla B-aksjar som ikkje er fritt omsettelege og berre kan eigast av kommune eller fylkeskommune. Volda kommune har saman med dei andre eigarane inngått ein aksjonæravtale som skal gjelde i 6 år. Kommunen har hatt eit langsiktig siktemål med eigarskapen i Tussa. Kommunen har også finansielt motiv for å vere eigar i Tussa, og det er viktig å signalisere overfor selskapet at kommunen har forretningsmessig forventning om at Tussa Kraft AS leverer økonomiske resultat som gjer at Volda kommune får ei tilfredsstillande avkastning av den kapitalen som er stilt til rådighet for selskapet. Dersom Tussa Kraft AS ikkje greier å levere resultat etter Volda kommune sine forventingar i aksjonæravtaleperioden, bør kommunen vurdere sitt strategiske eigarskap i selskapet.

Volda kommune fekk ca 3,1 mill kr i 2016. Det er budsjettert med utbytte på 3.5 mill kr pr år, og utgjer kr 7.231 pr aksje. Dette er noko større enn dagleg leiar har signalisert, og ein kjem tilbake til dette ved handsaming av 1. tertialrapport for 2017.

Aktiva (plasseringar obligasjonsfond, pengemarknadsfond)

Det er budsjettert med ei avkastning på ca 1,5 mill kr pr år. Ved utgangen av september 2016 så har porteføljen ein verdi på ca 58,1 mill kr.

2.2 FONDSMIDLAR

Det er 4 ulike fond i kommunerekneskapen:

- Bundne driftsfond
- Ubundne driftsfond (inkludert disposisjonsfond)
- Ubundne investeringsfond
- Bundne investeringsfond

Volda kommune har ved utgangen av 2015 om lag 127,3 mill kr på ulike fond:

	2015	2014	2013	2012
Disposisjonsfond	31 956 285	11 960 136	270 274	11 504 701
Bundne driftsfond	23 880 691	26 224 058	28 479 488	31 880 097
Ubundne investeringsfond	65 214 241	63 104 108	63 364 839	65 301 182
Bundne investeringsfond	6 271 377	12 152 130	23 268 662	22 085 326
Sum	127 322 594	113 440 432	115 383 263	130 771 306

Bundne driftsfond

Bundne driftsfond kan berre brukast til bestemte formål i driftsrekneskapen. Pr. 31.12.2015 hadde Volda kommune i overkant av 23,8 mill kr i bundne driftsfond (fordelt på 121 ulike fond). Dei store fonda her er:

- Sjølvkost området kloakk er på 3,8 mill kr
- Sjølvkostområdet vassverk er på kr 645 000.
- Fond for kompensasjonsmidler for næringslivet i Volda (auka arbeidsgjevaravgift) utgjer ca 2,5 mill kr.
- Konesjonsfond for kraftfondet utgjer 1 363 000
- 4.25 mill kr bunde driftsfond knytt til integrering av flyktningar.

Disposisjonsfond

Tabellen under viser utviklinga til disposisjonsfondet i perioden 2013-2015:

	2015	2014	2013
Disposisjonsfond	31 956 285	11960136	270 274

Disposisjonsfond kan nyttast fritt på både investering og driftsbudsjettet. Eit viktig føremål til disposisjonsfondet er å kunne møte utgifter som det ikkje er tatt høgde for, som til dømes:

- Plutseleg auke i den flytande renta. 1%-poeng renteoppgang inneber ca 7 mill kr. i meirutgifter for Volda kommune sine innlån.
- Lønsoppgjeret vert dyrare enn det som var føresetnaden
- Auke i talet på ressurskrevjande brukarar

All bruk av disposisjonsfond må vedtakast av kommunestyret.

Som vi ser av tabellen ovanfor, utgjorde disposisjonsfondet nesten 32 mill kr ved utgangen av 2015. Desse 3 punkta vil påverke disposisjonsfondet i 2016:

- Kommunestyret vedtok det opphavlege budsjettet for 2016 i desember 2015. Her var det vedtatt å bruke ca 9,5 mill kr av disposisjonsfondet.
- Kommunestyret vedtok i juni 2016 å sette av heile overskotet for 2015 (ca 25,4 mill kr) til disposisjonsfondet.
- Kommunestyret vedtok ved korrigering av budsjett for 1. halvår 2016 å sette av ytterlegare kr. 4 242 500 til disposisjonsfond.

Disposisjonsfondet vil etter dette utgjere ca 52,1 mill kr. Det er den endelege rekneskapen for 2016 som avgjer om det er rom for å gjennomføre (heilt eller delvis) den budsjetterte avsetninga til disposisjonsfond (punkt 2 og 3) ovanfor. Ved saldering av rådmannen sitt framlegg for årsbudsjett 2017/økonmiplan så er det ein føresetnad at heile den budsjetterte avsetninga til disposisjonsfond i 2016 vert gjennomført.

Ubundne investeringsfond

Ubundne investeringsfond kan nyttast til eigen- eller del-finansiering av kommunale investeringsprosjekt. Fonda utgjer samla 65,2 mill kr ved 31.12 2015.

Dei ubundne investeringsfonda til Volda kommune skriv seg i hovudsak frå sal av Volda kommunale el-verk og Tussa-aksjar (utgjør i overkant av 59,6 mill kr ved utgangen av året). Desse midlane vart i si tid likviditetsmessig plassert i finansmarknaden (aksje, obligasjon og pengemarknadsfond). Ved eventuell bruk av investeringsfonda til å finansiere investeringar må plasseringa i obligasjon - og aksjemarknaden bli tilsvarende redusert.

Det er om lag 0,5 mill kr på fond momskompensasjon generert frå investeringar, medan fond mindreforbruk frå tidlegare år er på om lag 5 mill kroner.

Bundne investeringsfond

Bundne investeringsfond kan berre brukast til bestemte formål i investeringsrekneskapen, og er på kr 6 271 377,- ved utgangen av 2015. Dette er ein reduksjon på ca 5,9 mill kr i høve til 2014. Hovudforklaringa til reduksjonen er at fondet "nedbetaling Husbanklån" (som var det største fondet i 2014 med kr 10.941.463) vart redusert i 2015 til kr. 4 029 336.

2.3 STATSBUDSJETTET

For kommuneopplegget i 2017 er det lagt opp til ein realvekst i frie inntekter på kr 3,625 mrd. Priskompensasjon frå 2016 til 2017 kjem i tillegg. Det er imidlertid lagt inn fleire føringar på beløpet på kr 3,625 mrd:

- Endringar i befolkningsamansetninga gjev kommunesektoren utfordringar som medfører meirutgifter. Kr 2 mrd. skal finansierast innanfor veksten i frie inntekter.
- Overslag viser at auken i kommunane sine samla pensjonskostnader er om lag kr 750 mill i 2017. Desse auka kostnadane må dekkast av veksten i dei frie inntektene.
- I tillegg kjem satsingar på tiltak som er finansiert frå veksten i frie inntekter på i alt kr 600 mill:
 - kr 150 mill skal gå til tidleg innsats i grunnskulen
 - kr 300 mill skal gå til auka satsing innanfor rusomsorg
 - kr 100 mill skal gå til ei auka satsinga innanfor habilitering og rehabilitering
 - kr 50 mill skal gå til ei auka satsing på helsestasjonar og skulehelsetenesta

Det inneber at det er eit handlingsrom for kommunesektoren på kr 275 mill innanfor det samla beløpet frå veksten i fri inntekter.

Skatteøren i kommunane vil for 2017 vere 11,8 prosent, og dermed uforandra frå 2016. For kommunane sine samla inntekter er skattedelen 40 prosent også for 2017.

Anslaget på skatteinntektene for kommunane for 2017 bygger blant anna på føresetnader om ein sysselsettings- og lønsvekst på høvesvis 0,7- og 2,7 prosent frå 2016 til 2017.

Den nominelle veksten i skatteinntekter for kommunane frå 2016 til 2017, er berekna til 2,3 prosent. Den moderate skatteveksten har sin bakgrunn i den ekstraordinære meirskatteinntektene i 2016.

Kommunal deflator er ein indeks for berekning av realvekst i kommunesektoren sine inntekter. Lønsvekst og prisvekst på kjøp av varer og tenester ligg til grunn for deflatoren. I statsbudsjettet blir inntektene i kommunesektoren prisjustert, slik at endringar i inntektene er basert på realverdiar. For berekning av realvekst i kommunesektoren blir det lagt til grunn ein vekst i deflatoren på 2,5 prosent, kor overslag på lønsveksten inngår med 2,7 prosent og tel nær 2/3 av den samla deflatoren. Deflatoren blir nytta til prisjustering av statlege rammetilskot og øyremerka tilskot i statsbudsjettet.

Helse og omsorg

Opptrappingsplan for rus

I 2017 blir ei ytterlegare bevilling til rusområdet føreslått. Kr 300 mill av veksten i frie inntekter er grunngitt med auka satsing på rusområdet. Midla blir fordelt etter delkostnadsnøkkelen for sosialhjelp.

Helsestasjon og skulehelsetjeneste

Det er foreslått ein auke i rammetilskotet på kr 50 mill knytt til satsinga på helsestasjon og skulehelsetenesta. Fordelinga av midlane blir gjort ut i frå talet på innbyggjarar som er 19 år eller yngre. Alle kommunane er garantert eit minimumsbeløp på kr 100 000.

For kommunar som kan dokumentere at dei har nytta tilskotet i tenesten, er det i tillegg foreslått å løyve kr 101 mill i øyremerka tilskot over Helse- og omsorgsdepartementets budsjett.

Opptrappingsplan for habilitering og rehabilitering

Kr 100 mill av veksten i dei frie inntektene er knytt til ei auka satsing på habilitering og rehabilitering. I tillegg er det foreslått å øyremerke kr 100 mill til opptrappingsplanen, kor kr 91 mill er eit nytt øyremerka stimuleringsstilskot for kommunane over Helse- og omsorgsdepartementets budsjett. Midla i opptrappingsplanen er lagt opp til å auke til kr 300 mill innan 2019.

Dagaktivitetsplassar for demente

Gjennom øyremerka tilskot på kr 45 mill er det føreslått for 2017 å legge til rette for om lag 750 fleire dagaktivitetsplassar for personar med demens.

Tilskot til rekrutteting av psykologar

Tilskotet til kommunar som tilsett psykologar aukar med kr 20 mill.

Øyeblikkelig hjelp

Frå 2017 får kommunane ei plikt til å by på øyeblikkelig hjelp (døgnopphald for brukarar med psykisk helse- og rusproblematikk). Den kommunale plikta gjeld berre for pasientar og brukarar som det er mogleg for kommunen å greie ut, behandle eller yte omsorg til. Regjeringa føreslår å innlemme kr 86,5 mill i kommunenes rammetilskot til dette føremålet.

Ressurskrevande tenester

For 2017 blir kompensasjonsgraden vidareført, det vil seie 80 prosent av netto utgifter som ligg over innslagspunktet.

Innslagspunktet for å få kompensasjon blir prisjustert med 2,4 prosent (anslaget i veksten i lønsutgiftene frå 2015 -2016) . I tillegg vil innslagspunktet auke med kr 50 000 ut over dette, noko som gjev eit innslagspunkt på kr 1,157 mill Dette vil representere ei innstramming på kr 330 mill

Omsorgsplassar

Regjeringa føreslår eit investeringstilskot til om lag 1 800 heildøgns omsorgsplassar i 2017. Personar med behov for heildøgns helse- og omsorgstenester uavhengig av alder, diagnose og funksjonshemming er målgruppa for ordninga. Det blir foreslått å endre investeringstilskotet

slik at det berre blir gitt støtte til prosjekt som aukar det totale talet på plassar i ein kommune frå og med 2021, med ei gradvis innfasing av den nye ordninga i budsjetta for 2017 - 2020.

Sosialhjelp

Stortinget har vedtatt å innføre plikt for kommunane om at dei skal stille krav om aktivitet ved tildeling av økonomisk stønad etter sosialtenestelova. Dette vil i første omgang gjelde mottakarar av sosialhjelp som er under 30 år. Regjeringa føreslår å løyve kr 60 mill over rammetilskotet til kommunane, for å dekke meirkostnadane deira som ei følge av denne innføringa.

Frivilligsentralar

Ansvar for tilskotet til frivilligsentraler blir overført til kommunane i 2017. Tilskotet frå Kulturdepartementet er for 2017 på kr 131 mill og er innlemma i rammetilskotet, med forsslag om ei auke på kr 20 mill.

Skule

For å motverke fråfall i skulen på lang sikt, er kr 150 mill av dei frie inntektene føreslått løyvd til tidleg innsats i grunnskulen. Midla blir fordelt etter delkostnadsnøkkelen for grunnskule. Eit lovforslag om tidleg innsats vil bli sendt på høyring.

Integrering

Ekstratilskot til kommunar som buset flyktningar, er føreslått vidareført i 2017. Det same er ekstra eingongstilskot per einsleg mindreårig som blir busett i 2017.

2.4 FRIE INNTEKTER

Det overordna formålet med inntektssystemet er å gjere det mogleg for kommunane å gi eit likeverdig tenestetilbod til innbyggjarane sine. For å oppnå dette målet vert det ved fordelinga av rammetilskotet teke omsyn til strukturelle ulikskapar i kommunane og fylkeskommunane (utgiftsutjamning) og ulikskapar i skatteinntektene (inntektsutjamning). Rammetilskotet utgjer saman med skatteinntektene dei frie inntektene som kommunane fritt disponerer innanfor gjeldande lover og forskrifter. Det vert også gitt eit skjønstilskot for å korrigere for forhold som ikkje blir ivaretekne godt nok i fordelingssystemet elles. Inntektssystemet inneheld i tillegg verkemiddel som utelukkande er grunnjevne med regionalpolitiske målsetjingar.

Tabellen under viser kor mykje Volda kommune kan vente å få i frie inntekter i 2016-2020.

	Prognose 2016	2017	2018	2019	2020
Innbyggjartilskot	203 290 000	211 051 000	211 718 000	212 194 000	212 448 000
Utgiftsutjamning	11 293 000	4 673 000	4 680 000	4 685 000	4 687 000
Inntektsgaranti (Ingar)	3 562 000	6 540 000			
Saker særskilt fordeling	1 280 000	1 749 000	1 749 000	1 749 000	1 749 000
Inntektsutjamning	42 338 000	47 698 000	47 698 000	47 698 000	47 698 000
RNB	1 129 000				
Sum rammetilskott	262 892 000	271 711 000	265 845 000	266 326 000	266 582 000
Skatteinntekter	200 000 000	200 000 000	200 000 000	200 000 000	200 000 000
Sum frie inntekter	462 892 000	471 711 000	465 845 000	466 326 000	466 582 000

Under følgjer nærmare omtale av dei mest sentrale elementa (Overskrifta for kvart hovudelement har raud farge):

Brutto innbyggjartilskot

I utgangspunktet vert innbyggjartilskotet fordelt med likt beløp pr innbyggjar for alle kommunane. Innbyggjartilskotet var kr 23.313 per innbyggjar i budsjettframlegg for 2017, og utgjer kr. 211.051.000 for Volda kommune. Dette talet er endeleg fordi det er innbyggjartalet per 01.07.2016 som er grunnlaget for innbyggjartilskote.

Det samla innbyggjartilskottet vert fordelt mellom kommunane ved at det vert teke omsyn til utgiftsutjamning, inntektsutjamning, samt ein del andre forhold.

Inntektsutjamning

Utjamning av skatteinntekter skjer løpande gjennom året. Dette medfører at kommunane 7 gonger i året får utjamna skatteinntekter sine. Systemet fungerer slik:

- Kommunane får kompensert 60 % av differansen mellom eige skattenivå og skattenivået på landsbasis.
- Kommunar med skatteinntekter over landsgjennomsnittet blir trekt 60 % av differansen mellom eige skattenivå og landsgjennomsnittet.
- Kommunar som har skatteinntekter under 90 % av landsgjennomsnittet, får i tillegg kompensert 35 % av differansen mellom eigne skatteinntekter og 90 % av landsgjennomsnittet. Ordninga blir finansiert ved at alle kommunar får eit trekk tilsvarende det tilleggskompensasjonen kostar.

Det er skatteinngangen på landsbasis som er det viktige for Volda kommune med omsyn til korleis dei frie inntektene utviklar seg gjennom året:

- Dersom skatteinntektene aukar med 10 mil kr, så får dette ein nettoeffekt på kr 500.000 for Volda kommune. Forklaringa på det er at vi får kr 9,5 mill kr mindre i inntektsutjamning.
- Dersom skatteinntektene vert redusert med 10 mil kr, så får dette ein nettoeffekt på kr 500.000 for Volda kommune. Forklaringa på det er at vi får kr 9,5 mill kr meir i inntektsutjamning.

Jo større skatteinntektene er på landsbasis, dess meir vert det å fordele til dei skattesvake kommunane som Volda kommune.

Det er viktig å presisere at dette er ei prognose. Dei endelege skattetal for 2017 (og dermed inntektsutjamninga) er ikkje klare før februar 2018.

Utgiftsutjamning

I tenesteytinga er det til dels store kostnadsskilnader mellom kommunane. Gjennom utgiftsutjamninga i inntektssystemet skal kommunane i prinsippet få full kompensasjon for dei kostnadsskilnadane som dei sjølve ikkje kan påverke. Det gjeld til dømes aldersfordelinga, og strukturelle og sosiale tilhøve i kommunen. Denne kompensasjonen skjer i praksis gjennom kostnadsnøkkelen, som består av ulike kriterium med vektorer. Gjennom kostnadsnøkkelen, og eit oppdatert sett med kriteriedata, blir utgiftsbehovet for kvar kommune berekna, og deretter blir tilskotet fordelt til kommunane etter deira varierende utgiftsbehov. Utgiftsutjamninga er ei rein omfordeling – det som blir trekt inn frå nokre kommunar blir delt ut att til andre kommunar.

Utgiftsbehovet blir endra når nye sektorar eller tilskot blir inkludert i utgiftsutjamninga, t.d. når øymerka tilskot blir innlemma i inntektssystemet, når oppgåver blir overført mellom forvaltningsnivå, eller når særskilte fordelingar går over til å bli fordelt etter kostnadsnøkkelen.

Indeks for berekna utgiftsbehov for kvar kommune

Kostnadsnøklane blir brukte saman med kriteriedata til å lage indeksar for berekna utgiftsbehov for kvar kommune. Det er desse indeksane departementet tek utgangspunkt i når utgiftsutjamninga for kvar kommune skal reknast ut. Indeksane for alle kommunane kjem frå.

I indeksen for berekna utgiftsbehov er landsgjennomsnittet 1,00. Kommunar med ein indeks som er større enn 1,00 har eit utgiftsbehov per innbyggjar som er større enn landsgjennomsnittet, mens kommunar med ein indeks som er mindre enn 1,00 har eit utgiftsbehov som er mindre enn landsgjennomsnittet. For eksempel har ein kommune med indeks 0,99 eit berekna utgiftsbehov som er ein prosent lågare enn landsgjennomsnittet, mens ein kommune med ein indeks på 1,07 eit berekna utgiftsbehov som er sju prosent høgare enn landsgjennomsnittet.

Utgiftsutjamninga skjer ved eit fråtrekk i innbyggjartilskotet for dei kommunane som har eit berekna utgiftsbehov som er lågare enn landsgjennomsnittet (dvs. dei meir lett drivne), eller ved eit tillegg i innbyggjartilskotet for dei kommunane som har eit berekna utgiftsbehov som er høgare enn landsgjennomsnittet (dvs. dei er meir tung drivne). Storleiken på fråtrekket eller tillegget er differansen mellom berekna utgiftsbehov per innbyggjar i kommunen og gjennomsnittleg utgiftsbehov per innbyggjar på landsbasis, summert for alle innbyggjarane i kommunen.

Korreksjon for elevar i statlege og private skular

Somme kommunar har elevar i statlege og private grunnskular. Desse elevane har ikkje kommunane utgifter til. Det er difor ei trekkordning for elevar i statlege og private skular i inntektssystemet. Trekkordninga fungerer slik at det blir trekt inn eit beløp frå kvar enkelt kommune for dei elevane kommunen ikkje yter grunnskuletenester til. Det totale beløpet som er trekt inn på landsbasis blir så fordelt ut igjen til alle kommunar etter kommunane sin del av det berekna utgiftsbehovet (kostnadsnøkkelen). Korreksjonsordninga for elevar i statlege og private skular er dermed ei ordning som omfordelar midlar mellom kommunar.

Tabellen under viser satsane:

Kategori	Sats pr elev
Vanleg undervisning	kr 91 300
Spesialskular	kr 287 300
Skular med opphald	kr 303 500

Tala for Volda kommune er:

kr. 2.556.000 (Trekk som er utrekna ut i frå tal på elevar som Volda kommune har i statlege og private skular).

minus tilbakeføring samla trekk (kr 3.170.000)

= kr 614.000 (omfordeling statlege og private skular)

Dersom Volda kommune hadde hatt 0 elevar i statlege og private skular, så ville vi fått tilbakeført heile beløpet (kr. 3.170.000). Vi får tilbakeført kr 614 000 (3.170.000-2.556.000=614 000).

Kostnadsnøklar

Ein kommune som er på landsgjennomsnittet har ein indeks på 1. Volda kommune har ein indeks på 1,009 i 2017. Dette inneber at Volda kommune har høgare utgiftsbehov enn landsgjennomsnittet (0,9% over landsgjennomsnittet). Volda kommune blir etter dette vurdert som ein kommune som er litt tungdriven, og får kr. 4 673 000 i utgiftsutjamning i 2017.

	Vekt	Antall	Antall	Utgifts-behovs-indeks	Tillegg/ fradrag i utgiftsutj	
					kr per innb	1000 kr
0-1 år	0,0053	119 509	193	0,9340	-17	-158
2-5 år	0,1420	249 420	372	0,8626	-971	-8 788
6-15 år	0,2674	629 357	1 161	1,0669	889	8 051
16-22 år	0,0224	464 714	965	1,2009	224	2 027
23-66 år	0,1029	3 015 909	4 906	0,9408	-303	-2 744
67-79 år	0,0550	535 842	999	1,0782	214	1 937
80-89 år	0,0754	176 414	341	1,1179	442	4 002
over 90 år	0,0379	44 464	116	1,5088	959	8 683
Basistillegg	0,0190	329	0,6162	1,0839	79	718
Sone	0,0102	20 533 635	58 000	1,6336	321	2 910
Nabo	0,0102	9 332 455	23 511	1,4570	232	2 099
Landbrukskriterium	0,0021	1	0,0027	1,5396	56	510
Innvandrere 6-15 år ekskl Skandinavia	0,0072	46 161	66	0,8269	-62	-561
Norskfødte med innv foreld 6-15 år ekskl Skand						
Flyktninger uten integreringstilskudd	0,0082	143 765	138	0,5551	-181	-1 643
Dødlighet	0,0448	31 096	45	0,8369	-363	-3 290
Barn 0-15 med enslige forsørgere	0,0161	126 902	192	0,8750	-100	-906
Lavinntekt	0,0101	253 412	286	0,6527	-174	-1 579
Uføre 18-49 år	0,0063	91 374	102	0,6456	-111	-1 005
Opphopningsindeks	0,0093	217	0	0,3041	-322	-2 914
Urbanitetskriterium						
Aleneboende 30 - 66 år	0,0189	441 527	548	0,7178	-265	-2 402
PU over 16 år	0,0480	19 079	31	0,9397	-144	-1 304
Ikke-gifte 67 år og over	0,0448	335 234	567	0,9782	-49	-441
Barn 1 år uten kontantstøtte	0,0174	38 837	61	0,9121	-76	-689
Innbyggere med høyere utdanning	0,0191	1 285 925	2 623	1,1797	171	1 545
Kostnadsindeks	1			1,00901	448	4 059

Forklaringa til tabellen ovanfor:

- Første kolonne viser dei ulike kriteria i kostnadsnøkkelen.
- Andre kolonne viser vektinga til kostnadsnøklane. Vi ser blant anna at innbyggjarar 6-15 har størst vekt (26,74 %). Summen av alle kriteria er 1.
- Tredje kolonne viser antalet på landsbasis. Vi ser til dømes at det er 629 357 i aldersgruppen 6-15 år på landsbasis
- Fjerde kolonne viser talet for Volda kommune. Vi ser til dømes at det er 1161 i aldersgruppen 6-15 år i Volda kommune.
- Femte kolonne viser indeksen til dei ulike kriteria for Volda kommune. Dersom indeksen er mindre enn 1, så inneber det at vi er å rekne som dyrare enn landsgjennomsnittet på dette området. Dersom indeksen er større enn 1, så inneber det at vi er å rekne som billigare enn landsgjennomsnittet på dette området.
- Sjette kolonne viser trekket/kompensasjonen for dei ulike kriteria. Alle tal er i heile tusen. Tal med minus forteikn indikerer at vi er trekt. Vi ser til dømes at vi er trekt kr. 8.788.000 i gruppa 2- 5 år.

Tabellen under viser delkostnadsnøklene fordelt etter tenesteområde, og viser samtidig utviklinga i perioden 2011-2017:

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Barnehage	1,06240	0,98850	0,99420	0,98040	0,98970	0,88340	0,90400
Administrasjon	1,04920	1,04990	1,05110	1,05170	1,05140	1,05300	1,02000
Grunnskole	1,10750	1,10830	1,09300	1,06610	1,07490	1,09660	1,07900
Pleie og omsorg	1,13690	1,13700	1,11870	1,11190	1,10420	1,09300	1,06500
Helse	1,09130	1,09210	1,08880	1,08360	1,07690	1,07590	1,07000
Barnevern	0,88230	0,88590	0,88280	0,88490	0,91070	0,88500	0,67900
Sosialhjelp	0,61080	0,61230	0,60970	0,60860	0,62910	0,62760	0,87900
Samhandling		1,06790	1,06110	1,06220	1,05860		
Kostnadsindeks	1,07520	1,06360	1,05020	1,03800	1,04150	1,02540	1,00901

Neste tabell viser økonomiske utslag (alle tal er i heile tusen kroner). Vi såg av tabellen over at barnehage er billigare å drive enn landsgjennomsnittet (90,4 % av landsgjennomsnittet). Tabellen under viser at vi av den grunn er trekt kr 7 233 000. Volda kommune har motsett situasjon på pleie og omsorg. Her er vi dyrare å drive enn landsgjennomsnittet (1,065 % av landsgjennomsnittet), og vert tilført kr. 9 937 000. Volda kommune vert i 2017 netto tilført kr 4 673 000 gjennom utgiftsutjamninga.

Utslag frå delkostnadsnøkene	Tillegg/trekk (omfordeling) for kommunen i 1000 kr						
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Barnehage	3 471	-682	-372	-1 318	-696	-8 261	-7 233
Administrasjon	1 675	1 765	1 904	1 988	2 065	2 133	779
Grunnskole	10 946	11 510	10 454	7 695	9 028	12 007	9 231
Pleie og omsorg	15 573	16 178	14 775	14 364	14 166	13 255	9 937
Helse	1 317	1 379	1 441	1 398	1 357	1 379	1 573
Barnevern	-1 308	-1 314	-1 424	-1 478	-1 202	-1 595	-2 120
Sosialhjelp	-5 738	-5 934	-7 444	-7 700	-7 460	-7 974	-8 108
Samhandling		667	632	663			
Kostnadsindeks	25 975	23 562	19 883	15 590	17 227	10 940	4 059
Netto virkning, statl/priv. Skoler	426	285	805	1 254	138	352	614
Sum utgiftsutjevning m.m.	26 401	23 847	20 688	16 844	17 365	11 293	4 673

Inntektsgarantiordninga (INGAR)

Føremålet med inntektsgarantiordninga er å gje kommunane ei meir heilskapleg skjerming mot brå nedgang i rammetilskotet, og dermed gjere inntektssystemet meir fleksibelt og føreseieleg. Ordninga sikrar at ingen kommunar har ein berekna vekst i rammetilskotet frå eit år til det neste som er lågare enn 300 kroner per innbyggjar under berekna vekst på landsbasis, før finansiering av sjølve ordninga. Inntektsgarantiordninga tek utgangspunkt i endringa i totalt rammetilskot på nasjonalt nivå, målt i kroner per innbyggjar. I berekninga blir talet på innbyggjarar per 1. juli 2016 brukt. 19 Endringar som blir omfatta av inntektsgarantiordninga er systemendringar, innlemming av øyremerkte tilskot, endringar i regionalpolitiske tilskot, endringar i folketal og samansetning, samt endringar i kriteriedata. Endring i skjønstilskot, saker med særskild fordeling og veksttilskot inngår ikkje i ordninga. Endringar i skatteinntektene eller skatteutjamninga blir heller ikkje omfatta av inntektsgarantiordninga. Frå 2016 til 2017 var korrigert vekst på landsbasis 729 kroner per innbyggjar. Dersom ein kommune har ein korrigert vekst i rammetilskotet som er lågare enn 429 kroner per innbyggjar, får kommunen eit tillegg gjennom inntektsgarantiordninga tilsvarende differansen mellom eigen vekst i rammetilskotet, og ein vekst på 429 kroner per innbyggjar. Ordninga blir finansiert gjennom eit likt trekk per innbyggjar for alle kommunar. Trekket er 101 kroner per innbyggjar i 2017.

Volda kommune får ein kompensasjon kr 6 540 000 i 2017 på grunn stor nedgang i rammetilskotet frå 2016. Vi får denne kompensasjonen i eitt år. Det er difor rammetilskotet er mindre i dei 3 siste åra i økonomiplanperioden.

Saker særskilt fordeling

Dette er i all hovudsak knytt til helsestasjons- og skulehelsetenesta.

Skatt på formue og inntekt

Det er budsjettert med kr 200 000 000,- i skatt på inntekt og formue for kvart år i økonomiplanperioden.

2.5 GENERELLE STATSTILSKOTT

Under følger ei oversikt over dei generelle statstilskotta (prognose) 2017-2020.

Generelle statstilskott	2016 (prognose)	2017	2018	2019	2020
Integreringstilskott	28 968 500	31 649 000	31 649 000	31 649 000	31 649 000
Gr.97/investering i skulebygg	1 132 000	863 000	538 000	513 000	465 000
Omsorg	2 963 000	2 883 000	2 848 000	2 812 000	2 777 000
Kyrkjebygg	51 000	44 000	40 000	36 000	33 000
Sum	33 114 500	35 439 000	35 075 000	35 010 000	34 924 000

Grunnskulereform 97/Investering i skulebygg

- Det er ei statleg finansieringsordning vedkomande investeringane som blei gjort i samband med Grunnskulereform 97 (både rente- og avdragskompensasjon). Dette er lagt inn med kr 300 000. 2017 er siste året vi får denne kompensasjon.
- I 2001 blei det vedtatt ei ordning med rentekompensasjon for skulebygg, med ei total ramme på 15 milliardar over 8 år. Volda kommune investerte for 24,5 mill kr. Husbanken refunderer i høve til kva som er gjennomsnittleg p.t. rente. For nokre år sidan kom det inn ei tilsvarende ordning med rentekompensasjon for investering i skulebygg og symjeanlegg. Volda kommune er tildelt rentekompensasjon for investeringar på 23,2 mill kr (Dalsfjord skule), og er med i kompensasjonsgrunnlaget frå og med 2014. Husbanken har estimert kompensasjonen til å utgjere kr. 563 007 i 2017.

Sjukeheim/ omsorgsbustader

Vi får både avdrag og rentekompensasjon ved bygging av sjukeheim og omsorgsbustader. Dette er berekna til å utgjere kr. 2 883 000 i 2017.

Integreringstilskott

Integreringstilskottet er budsjettert slik i komande økonomiplanperiode:

Busetjingsår	Sats	Tal flyktningar	B 2017
År 1 (2017)	235 000	24	5 640 000
År 1 (2017)	185 000	16	2 960 000
År 2 (2016)	230 000	47	10 810 000
År 3 (2015)	167 000	47	7 849 000
År 4 (2014)	84 000	27	2 268 000
År 5 (2013)	70 500	23	1 621 500
Ekstratilskott IT 2017	50 000	10	500 000
SUM		184	31 648 500

2.6 KOSTRA (Volda kommune samanlikna med andre kommunar)

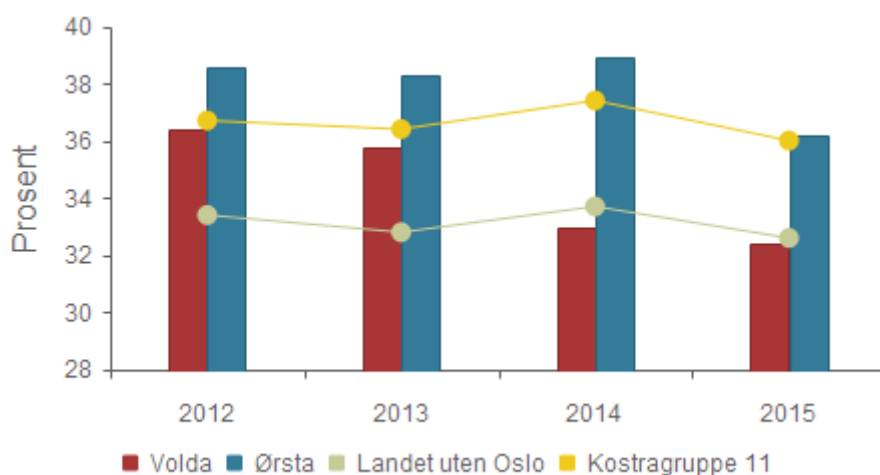
KOMMUNE – STAT –RAPPORTERING (KOSTRA) er et nasjonalt informasjonssystem for å få fram relevant styringsinformasjon om kommunal verksemd. Informasjonen om kommunale tenester og bruken av ressursar på ulike tenesteområde blir registrert og stilt opp på ein måte som bør være relevant og interessant for avgjerdstakarar, både nasjonalt og lokalt.

Informasjonen skal tene til betre grunnlag for analyse, planlegging og styring, og såleis gi grunnlag for å vurdere om nasjonale mål blir nådd. KOSTRA tek sikte på forenkling av innrapportering frå kommunesektoren til staten med utgangspunkt i prinsippa om at data i størst mogleg grad skal vere nyttige for både kommunesektoren og staten, og at data berre skal registrerast ein gong med sikte på å bli brukt fleire gonger.

KOSTRA har som mål å bringe fram relevant, påliteleg, aktuell og samanliknbar styringsinformasjon om kommunal verksemd. Informasjonen skal gi grunnlag for betre statleg og kommunal styring og betre dialog mellom kommunane og innbyggjarane.

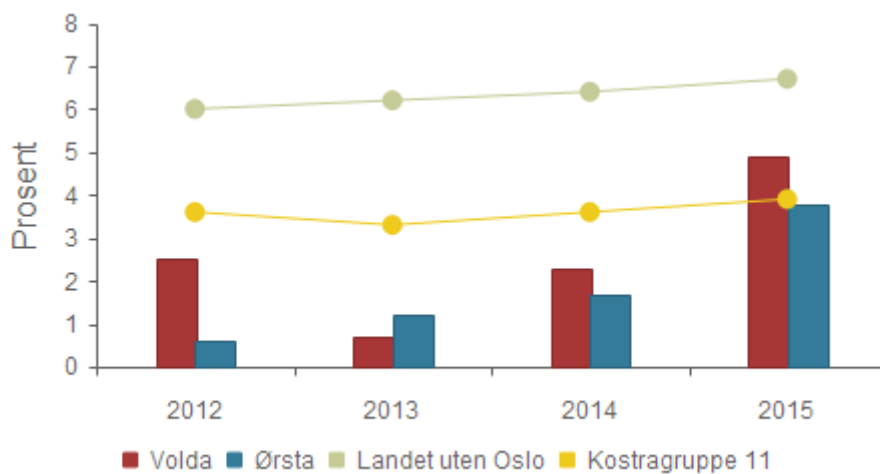
Under er det presentert ein del hovudtall frå KOSTRA:

Statlig rammeoverføring i prosent av brutto driftsinntekter

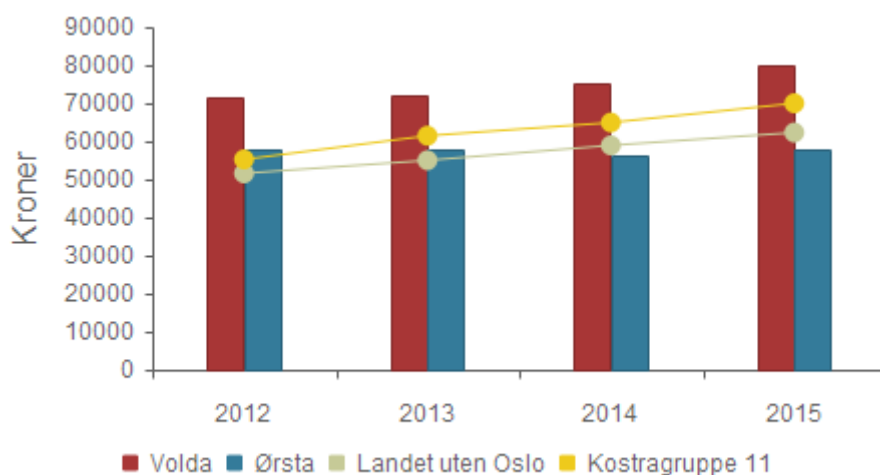
	2012	2013	2014	2015
Volda	36,4 %	35,8 %	33,0 %	32,4 %
Ørsta	38,6 %	38,3 %	38,9 %	36,2 %
Landet uten Oslo	33,4 %	32,8 %	33,7 %	32,6 %
Kostragruppe 11	36,7 %	36,4 %	37,4 %	36,0 %

Økonomi - Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter

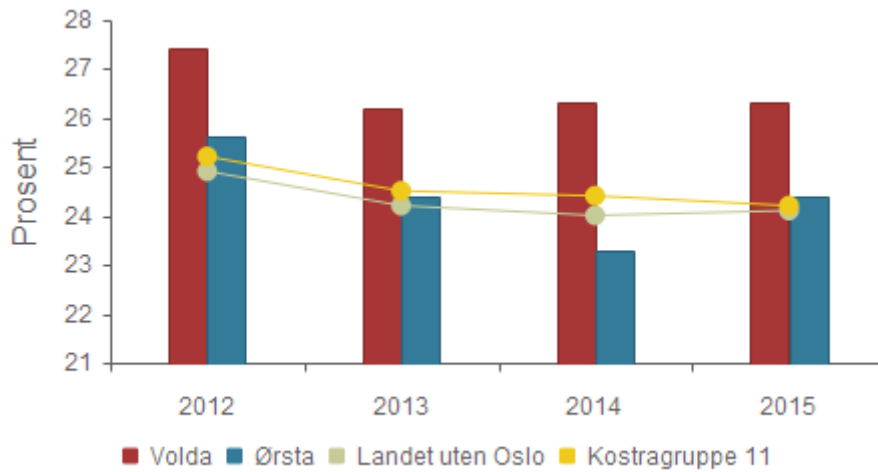
	2012	2013	2014	2015
Volda	2,5 %	0,7 %	2,3 %	4,9 %
Ørsta	0,6 %	1,2 %	1,7 %	3,8 %
Landet uten Oslo	6,0 %	6,2 %	6,4 %	6,7 %
Kostragruppe 11	3,6 %	3,3 %	3,6 %	3,9 %

Økonomi - Netto lånegjeld i kroner per innbygger

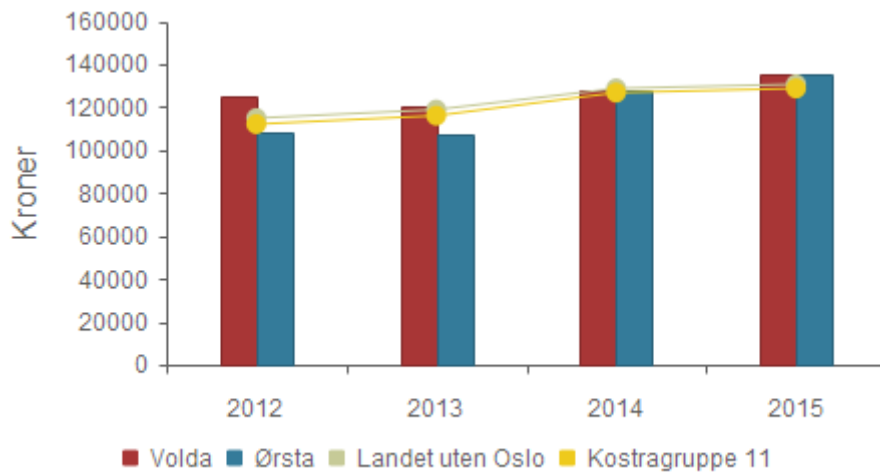
	2012	2013	2014	2015
Volda	71 195	71 716	75 108	79 666
Ørsta	57 927	57 856	56 128	57 772
Landet uten Oslo	51 422	54 837	58 744	62 112
Kostragruppe 11	55 076	61 275	64 728	69 772

Prioritet - Netto driftsutgifter grunnskolesektor (202, 215, 222, 223) i prosent av samlede netto driftsutgifter

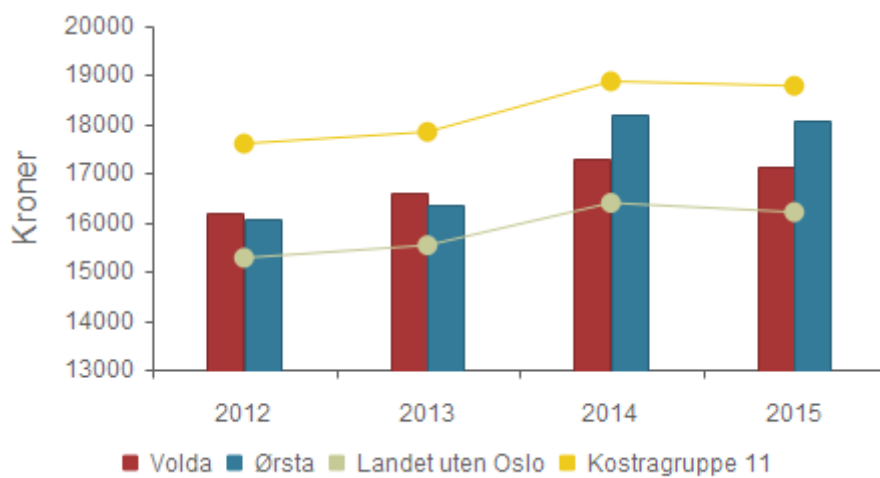
	2012	2013	2014	2015
Volda	27,4 %	26,2 %	26,3 %	26,3 %
Ørsta	25,6 %	24,4 %	23,3 %	24,4 %
Landet uten Oslo	24,9 %	24,2 %	24,0 %	24,1 %
Kostragruppe 11	25,2 %	24,5 %	24,4 %	24,2 %

Prioritet - Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år i kroner, barnehager

	2012	2013	2014	2015
Volda	125 470	120 284	127 722	135 460
Ørsta	108 574	107 490	128 197	135 081
Landet uten Oslo	114 825	118 763	128 637	130 606
Kostragruppe 11	112 004	115 952	126 675	128 614

Prioritet - Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, pleie- og omsorgstjenesten

	2012	2013	2014	2015
Volda	16 203	16 601	17 300	17 110
Ørsta	16 067	16 336	18 176	18 081
Landet uten Oslo	15 268	15 524	16 385	16 198
Kostragruppe 11	17 590	17 828	18 856	18 765

KS- konsulent fekk våren 2016 oppdraget å gjennomføre ei KOSTRA- analyse av Volda kommune. Analysen vart gjennomført med brei deltaking frå tenesteområda, tillitsvalde og politikarar. Det vart utarbeidd ein sluttrapport på 34 sider, og er med som vedlegg til budsjettsaka. Under er oppsummering for tenesteområda henta direkte frå rapporten (rapporten er skriven på bokmål):

”Oppsummering grunnskole

Behov og ressursbruk:

- *Volda har et objektivt utgiftsbehov som er 9,7 % høyere enn landssnitt.*
- *Volda har en ressursbruk på ca. 1,4 millioner over landssnittet på grunnskole etter at vi har korrigert for forskjeller i utgiftsbehov*

Utdypning:

- *Volda har en desentralisert skolestruktur med 8 skoler og i gjennomsnitt blir det da få elever pr skole (141 elever)*
- *Volda har litt lave gjennomsnittlige elevgrupper noe som trekker opp samlet ressursbruk*

Volda har:

- *En noe høy andel elever med spesialundervisning, stigende andeler med trinnene, og hver enkelt elev får i gjennomsnitt litt flere årstimer enn KOSTRAgr. 11 og landssnittet*
- *Andel timer til spesialundervisning i % av lærertimer totalt ligger også over landssnittet*
- *Litt høye utgifter pr elev (middels/lav produktivitet)*
- *Litt høye skyssutgifter pr elev, og få elever som mottar skyss*
- *Høye resultater målt ved gjennomsnittlig grunnskolepoeng*
- *Høy andel lærere med høyskole-/universitetsutdanning og pedagogisk utdanning*

Oppsummering SFO:

- *Veldig høy prioritering/ressursbruk. Hvis samme nivå som KOSTRAgr. 11 = - 2,1 mill kroner*
- *Middels høy andel elever i SFO*
- *Høye utgifter pr SFO-elev = lav produktivitet*

Oppsummering barnehage

Behov og ressursbruk:

- *Volda har 12% lavere utgiftsbehov enn landssnittet*
- *Volda har en ressursbruk som ligger ca. 1,6 mill kroner over landssnittet etter vi har korrigert for forskjeller i utgiftsbehov*

Videre har Volda:

- *Veldig høy dekningsgrad og full behovsdekning*
- *Det er særlig f. 201 (opphold og stimulering) som har høy prioritering*
- *Noe høy årsverkstetthet og utgifter pr barn i kommunal barnehager. Dette indikerer en noe lav produktivitet og kan i hovedsak forklares ved at Volda har mange små barnehager*
- *Middels andel barn som mottar ekstra ressursinnsats, og hver enkelt mottar i middels mye*
- *Veldig høy andel ansatte med barnehagelærerutdanning*

Oppsummering pleie og omsorg

Pleie og omsorgstjenesten samlet sett:

- *Høyere utgiftsbehov en landssnittet (9,3 %)*
- *Etter korrigering for utgiftsbehov og inntektsnivå bruker Volda ca. 2,5 millioner mindre på pleie og omsorg enn landsgjennomsnittet*
- *Lav prioritering og middels dekningsgrad (lik landssnittet)*
- *Volda har en hjemmebasert tjenesteprofil*
- *Volda har en litt høy andel av mottakerne av plo-tjenester med lavt bistandsbehov*

Institusjonstjenesten:

- *Middels utgifter pr institusjonsplass og litt lave utgifter pr oppholdsdøgn*
- *Lav dekningsgrad*
- *Litt lav andel institusjonsdøgn som er korttidsdøgn*
- *Veldig høy beleggsprosent*
- *Lege og fysioterapeutdekning er lavere enn KOSTRAgr. 11 og landssnittet, og om lag 1 av 6 beboere på institusjon har blitt vurdert av lege og tannhelsepersonell det siste året, og dette er lavt*

Hjemmetjenesten:

- *Middels dekningsgrad*
- *Middels utgifter pr mottaker og lave utgifter pr planlagte vedtakstime = høy produktivitet*
- *69 % av timene går til yngre brukere, og dette er omtrent som KOSTRAgr. 11 og landssnittet*

Volda gir flere timer til praktisk bistand enn landssnittet. En forklaring til dette kan være at dere har mange beboere i omsorgsboliger med heldøgns bemanning og som kan ha relativt høyt bistands-/timebehov

Oppsummering av øvrige tjenester

Helse inkl. helsestasjon/skolehelsetjenesten:

- *Volda har et objektivt utgiftsbehov som er 7,6 % over landssnittet*
- *Etter korrigering for utgiftsbehov og inntektsnivå bruker Volda ca. 4,6 millioner mindre på helsetjenester enn landsgjennomsnittet*
- *Samlet sett prioriteres tjenesteområdet lavt sammenliknet med landssnittet*
- *Volda har også litt lav prioritering etter aldersgruppene 0-5 år og 0-20 år på f. 232 (helsestasjon/skolehelsetjenesten)*
- *Kommunen har relativt god dekning av helsesøstre, fysioterapeuter og legeårsverk, men har «ekstra» brukere fra asylmottak og studenter*
- *Gjennomfører i stor grad normerte undersøkelser, men unntaket er andel barn som har gjennomført helseundersøkelse innen utgangen av 1. skoletrinn*

Sosialtjenesten:

- *Volda har et objektivt utgiftsbehov er ca 37 % lavere enn landssnittet*
- *Etter korrigering for utgiftsbehov og inntektsnivå bruker Volda 2,3 millioner mindre på sosialtjenester enn landsgjennomsnittet*
- *Ressursbruken er særlig lav på funksjonene f. 242 og 281*

En gjennomgang av «utgiftsdriverne» viser at Volda har:

- *Andel sosialhjelpsmottakere i alderen 20-66 år i % av innbyggere 20-66 år – Lav*
- *Gjennomsnittlig stønadslengde – Litt høy*
- *Gjennomsnittlig utbetaling pr stønadsmåned – Litt lav*
- *Høy andel langtidsmottakere*

Barneverntjenesten:

- *Volda har ca 21% lavere objektivt utgiftsbehov enn landet*
- *Etter korrigering for utgiftsbehov og inntektsnivå bruker Volda 0,9 millioner mer på barnevern enn landsgjennomsnittet*

Ressursbruk:

- *Bruker særlig lite ressurser på f. 251 «barn med tiltak som ikke er plassert av barnevernet»*

Dekningsgrader:

- *Andel meldinger litt under KOSTRAgr. 11 og landssnitt, men litt flere meldinger går til undersøkelse*
- *Andel undersøkelser litt under landssnitt*
- *Både andel barn som ikke er plassert av barnevernet og barn som er plassert av barnevernet ligger mye over landssnittet = mange barn på barnevernstiltak*

Enhetskostnader:

- *Årsverkstetthet = landssnittet*
- *Lave utgifter pr barn med tiltak (f. 251 og f. 252)*

Kvalitet/resultat:

- *Ca. halvparten av undersøkelsene har behandlingstid innen 3 mnd og dette er lavt*

- *Totalt er andel barn med barneverntiltak med utarbeidet plan omtrent som landssnittet, men for barn under omsorgstiltak er andelen med utarbeidet omsorgsplan lav.*

Rus og psykisk helse

- *Høy prioritering på rus f. 243, hvis samme nivå som landet = - 0,7 mill kroner. God dekning av psykiatrisk sykepleiere.*

Kultur:

- *Totalt sett er tjenesten lavt prioritert*

Teknisk sektor:

- *Prioritering av Eiendom ligger litt under landsgjennomsnittet. Forskjeller mellom kommunene i fordelings- og føringspraksis gjør det vanskelig å vurdere hvert enkelt formålsbygg.*
- *Brann har en litt høy prioritering, hvis samme nivå som landet = - 2,3 mill kroner.*
- *Samferdsel har litt høy ressursbruk målt mot landsgjennomsnittet, hvis samme nivå som landet = - 2,9 mill kroner.*

Utviklingssektoren:

- *Samlet sett har Volda en noe høy ressursbruk til fysisk planlegging, hvis samme ressursbruk som landet = - 0,9 mill kroner. Under halvparten av utgiftene innenfor f. 301, 302 og 303 dekkes av gebyrinntekter, og det kan være et potensiale her.*

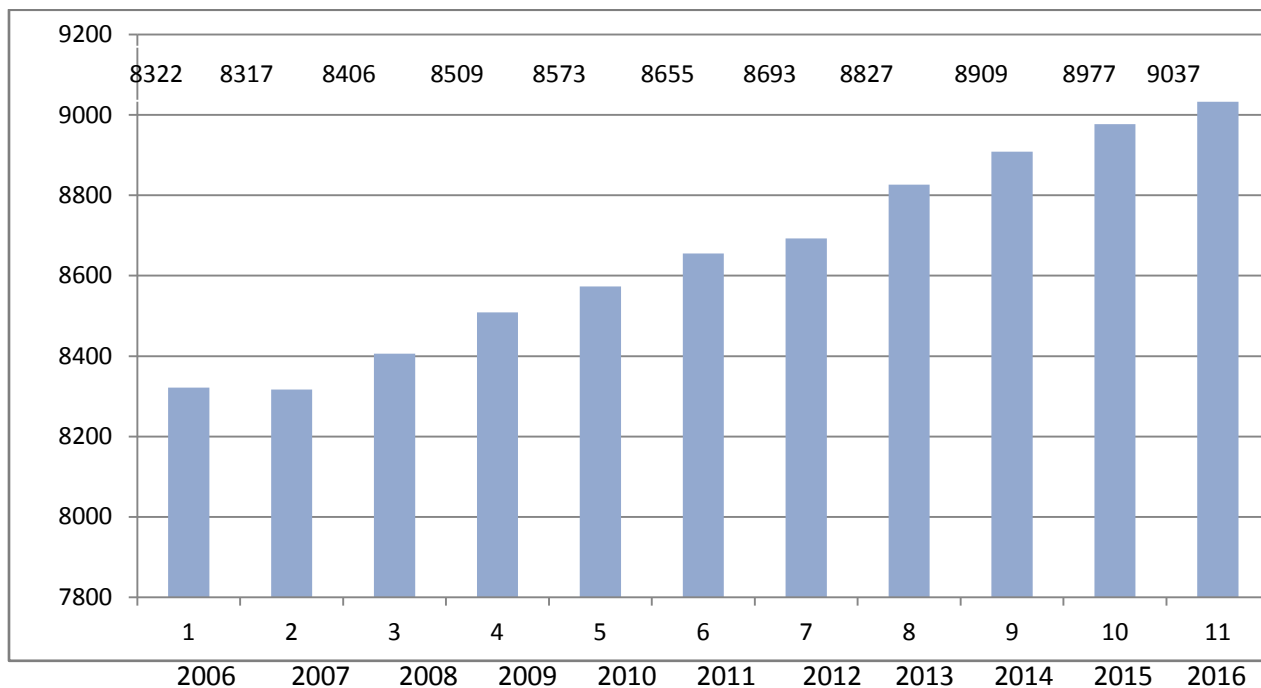
Administrasjon:

- *Volda har et litt høyere utgiftsbehov til administrasjon enn landsgjennomsnittet, og tallene for ressursbruk viser at kommunen ligger tilsvarende litt over landssnittet.”*

2.7 FOLKETALSUTVIKLING

Folketalet i Volda har dei siste åra hatt ei positiv utvikling og pr. 01.01.2016 var det 9037 innbyggjarar i kommunen.

Tabell folketalsutvikling i Volda 2006–2016. Alle tal pr. 01.01. kvart år.

Statistisk sentralbyrå (SSB) har publisert framskrivingar av folketalet basert på tal for 2016.

Framskriving av folketalet fram mot 2040, basert på middels nasjonal vekst (MMMM):

	2016	2017	2018	2019	2020	2025	2030	2035	2040	Auke i %
0 år	88	103	109	114	118	123	120	117	115	30,7
1-5 år	472	465	489	524	546	658	664	652	640	35,6
6-12 år	824	830	812	789	792	794	952	981	968	17,5
13-15 år	326	337	343	362	363	354	342	424	434	33,2
16-19 år	512	489	482	462	473	516	475	532	598	16,8
20-44 år	2968	3047	3113	3170	3181	3308	3427	3415	3398	14,5
45-66 år	2416	2436	2452	2459	2477	2462	2502	2642	2820	16,7
67-79 år	975	1008	1039	1062	1091	1205	1251	1276	1348	38,2
80-89 år	340	341	341	352	346	430	560	631	668	96,5
>90 år	116	117	115	111	119	108	112	146	199	71,5
Totalt	9037	9173	9295	9407	9506	9958	10405	10816	11188	23,8

Tabellen ovanfor er basert på SSB sitt MMMM-alternativ (middels nasjonal vekst), som føreset at fruktbarheit, levealder, innanlandsk flytting og nettoinnvandring held seg på eit mellomnivå. Etter MMMM-alternativet vil vi få ein relativt stor auke i folketalet fram mot

2040. Samla sett vil folketalet auke med 23,8 prosent (2151 innbyggjarar). Vi ser ein dramatisk auke i gruppa 67–79 år, 80–89 år og > 90 fram mot 2040, noko som i åra framover vil gi oss store utfordringar i pleie- og omsorgssektoren. Det er positivt at talet på barn i alderen 0–12 år aukar med i gjennomsnitt om lag 27,9 prosent og at vi har ei rimeleg stabil utvikling i aldersgruppene 20–66 år. Dette er imidlertid utviklinga i eit langt perspektiv og situasjonen vil variere i perioden.

For samanlikninga sin del, tek vi og føre oss LLML-alternativet (låg nasjonal vekst) og HHMH-alternativet (høg nasjonal vekst) for den same perioden.

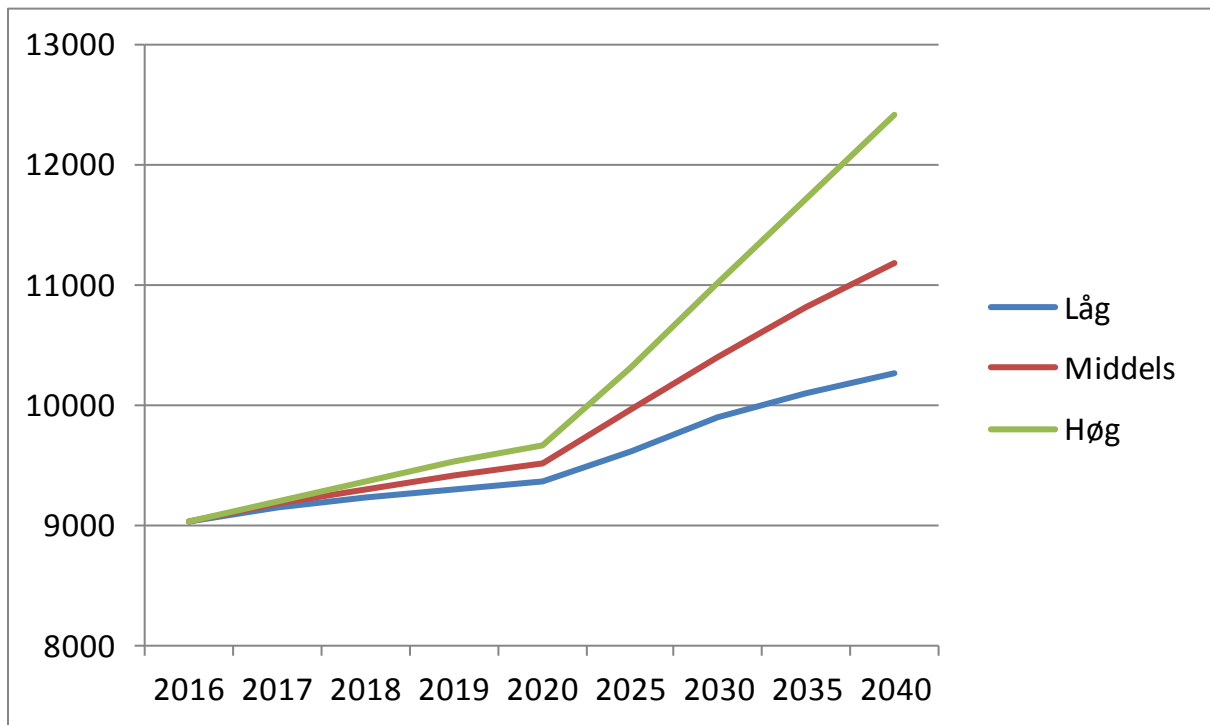
Framskriving av folketalet fram mot 2040, basert på låg nasjonal vekst (LLML):

	2016	2017	2018	2019	2020	2025	2030	2035	2040	Auke i %
0 år	88	93	95	99	101	104	101	97	95	7,9
1-5 år	472	464	477	496	504	558	560	548	531	12,5
6-12 år	824	827	807	789	787	741	815	829	855	3,8
13-15 år	326	337	342	361	361	350	327	362	367	12,6
16-19 år	512	488	478	458	467	509	476	480	506	-1,2
20-44 år	2968	3037	3087	3125	3132	3221	3310	3271	3169	6,8
45-66 år	2416	2435	2448	2453	2464	2437	2465	2571	2716	12,4
67-79 år	975	1006	1039	1061	1090	1187	1230	1238	1296	32,9
80-89 år	340	341	339	348	344	415	529	587	610	79,4
>90 år	116	117	114	109	113	96	93	121	152	31,0
Totalt	9037	9145	9226	9299	9363	9618	9896	10104	10257	13,5

Framskriving av folketalet fram mot 2040, basert på høg nasjonal vekst (HHMH):

	2016	2017	2018	2019	2020	2025	2030	2035	2040	Auke i %
0 år	88	104	124	131	137	144	142	140	144	63,6
1-5 år	472	465	501	552	593	770	785	785	786	66,5
6-12 år	824	830	814	798	795	846	1105	1162	1167	41,6
13-15 år	326	338	344	365	364	358	361	496	517	58,6
16-19 år	512	492	486	465	478	524	486	596	708	38,3
20-44 år	2968	3063	3141	3215	3239	3414	3586	3647	3567	20,2
45-66 år	2416	2436	2459	2465	2488	2486	2555	2730	2963	22,6
67-79 år	975	1008	1042	1068	1096	1216	1277	1307	1391	42,7
80-89 år	340	341	343	354	354	443	585	569	724	112,9
>90 år	116	117	117	116	120	119	129	178	251	116,4
Totalt	9037	9204	9371	9529	9662	10320	11013	11717	12418	37,4

Dei tre alternativa er samla i diagrammet under.

Befolkningsframskriving Volda kommune 2016 – 2040

Økonomiplanperioden 2017–2020

For økonomiplanperioden 2017–2020 tek ein utgangspunkt i MMMM-alternativet.

	2017	2018	2019	2020	Auke i %
0 år	103	109	114	118	14,6
1-5 år	465	489	524	546	17,4
6-12 år	830	812	789	792	-4,6
13-15 år	337	343	362	363	7,7
16-19 år	489	482	462	473	-3,3
20-44 år	3047	3113	3170	3181	4,4
45-66 år	2436	2452	2459	2477	1,68
67-79 år	1008	1039	1062	1091	8,23
80-89 år	341	341	352	346	1,5
>90 år	117	115	111	119	1,7
Totalt	9173	9295	9407	9506	3,6

Framskrivninga for økonomiplanperioden 2017–2020 (utdrag av MMMM-alternativet).

Volda kommune får ein auke i talet på barn i alderen 0–5 år i økonomiplanperioden og ein nedgang i talet på skuleelevar i aldersgruppa 6–12 år og 16–19 år. Vi ser ein auke i talet på 67–79 åringar på 8,23 prosent og ein auke på 1,7 prosent i aldersgruppa 90 år og over. Dei andre aldersgruppene får ein svak vekst i perioden 2017 til 2020.

Kjelde: SSB.

2.8 EIGEDOMSSKATT

Promillesats

Første året med eigedomsskatt var i 2014, med ein sats på 2 promille. Denne satsen er ført vidare ut 2017. I økonomiplanen er det lagt til grunn at satsen vert heva til 4 promille i 2018 og halden fast på dette nivået ut 2020.

Det er dermed budsjettert med 34 mill kr for kvart år i perioden 2018-2020. Eigedomsskatten i 2018 er ein auke på ca 17 mill høve til utskriven eigedomsskatt i 2016. Men det er viktig å vere merksam på følgjande:

- Finansdepartementet sendte den 18.6.15 ut eit høyringsnotat der dei foreslår å endre eigedomsskatteloven slik at det ikkje skal vere høve til å skattlegge produksjonsutstyr og produksjonsinstallasjonar i verk og bruk. Det vart ikkje varsla endringar om dette i samband med forslag til statsbudsjettet for 2017, men det kan verte gjeldande frå skatteåret 2018. Med ein sats på 4 promille vil inntektene frå eigedomsskatt vert redusert med ca 2 mill kr.

Prognosen på 34 mill kr er sett saman slik:

- Bustader og eigedomar som er takserte (fritidsbustader, landbruk, våningshus, næring, verk og bruk) utgjer ca 8,5 mill kr.
- Formuesgrunnlag (tal frå skatteetaten) utgjer ca 23 mill kr.
- Kraftverk (inkl. lina til Statnett) utgjer ca 2,5 mill kr

Kommunestyret har i vedtaket om innføring av eigedomsskatt føresett at den skal søkjast avvikla i 2019. Bygging av Øyra skule med påfølgjande auka gjeldsbelastning og kapitalutgifter gjer at Volda kommune må pårekne eigedomsskatt i svært lang tid framover. Det er likevel svært viktig å ha kritisk fokus på drifta for å unngå auke i eigedomsskatten utover nivået som er foreslått, og heller gjere tiltak for ev nedtrapping. Dette vil vere naturleg å sjå i samanheng med tenestestruktur på skule og barnehage der Volda kommune driv vesentleg dyrare enn statleg normert nivå. Dette er også i samsvar med konklusjonen til den politiske arbeidsgruppa som har førebudd eit grunnlagsdokument til budsjett- og økonomiplanarbeidet.

Når ein skal vurdere belastninga eigedomsskatten inneber for innbyggjarane, så bør ein sjå dei samla avgiftene på eigedom i kommunen. Avgiftene på vatn, avløp og renovasjon er låge i Volda kommune samanlikna med kommunane i regionen, landet og i kommunegruppa. Dette inneber at sjølv med eigedomsskatt, så vil Volda kommune kome relativt godt ut på samla avgiftsnivå samanlikna med mange andre kommunar. For avløp har Volda kommune oppbygd store fond. I 2014 vart det kravd inn berre ½ avgift for avløp. Det vert også gjort i 2015.

Det er no 365 kommunar i landet som har innført eigedomsskatt, og fleire er i gong med å utgreie eigedomsskatt. Vi har no ei utvikling med reduksjon i inntektsskatt/personskatt og

formuesskatt medan kommunar innfører eigedomsskatt på grunn av ein svært pressa kommuneøkonomi. I eit makroperspektiv vil det vere viktig å sjå samfunnsøkonomien i samanheng, og effekten av dette er at når staten ikkje fullt ut fullfinansierer velferdstenestene så må ein del kommunar kompensere med eigedomsskatt.

2.9 NÆRINGSUTVIKLING

Kraftfond og næringsfond

Årleg tilvekst på næringsfond-kraft er no på kr. 735 000 , med tillegg av renter . Reknar ein rund sum er det til disp **kr. 750 000 pr. år.**

Om kommunestyret vidarefører prinsippa for løyving 2017 som for 2016, vert fordelinga slik:

• Løyving til Sunnmøre Kulturnæringshage AS (Hoppid)	kr. 150 000
• Tilskot Volda Næringsforum	kr. 350 000
• Dei Nynorske Festspela	kr. 75 000
• Veka	kr. 20 000
• X2	kr. 50 000
• Kammermusikkfestivalen	kr. 20 000
• DokFilm	kr. 20 000
• Animasjonsfestivalen	kr. 20 000
• Naturfestivalen	kr. 10 000
• StudiebygdA-drift portal	<u>kr. 35 000</u>

Sum **kr. 750 000**

Pr. dato er det unytta løyving på fondet på kr. 100 000.

I kommunestyret 18.6.15, sak 71/15, vart det i samband med løyving til Economusee 2016 på kr 100 000 vedteke slikt oversendingsframlegg til administrasjonen: ”*Beløpet vert søkt dekt av Næringsfondet (kraft).*” Summen vert i desse dagar utbetalt då vilkåra for utbetaling no er oppfylt ved at Volda elektriske Mylne no er teken opp som Economusee .

Kommunen har framleis til disp. omlag kr. 280 000 på næringsfond-stat/kommune; midlar som skal nyttast etter retningsliner derifrå.

Kulturnæringshagen – nyetableringar

Kommunestyret vedtok i sak 139/13 å fornye avtalen med Møre og Romsdal fylkeskommune om drift av lokalt hoppid.no-kontor for åra 2013-2016. Den avtalen er forlenga og blir automatisk fornya med eit år om gangen om den ikkje er sagt opp av ein av partane innan 1. oktober i avtaleåret. I samsvar med kst.vedtak i sak 59/12 driftar Sunnmøre Kulturnæringshage AS det lokale hoppid.no-kontoret for kommunen (sjå <http://www.sknh.no/ressursar/hoppid-no-kurs-og-nettverk>).

I følge Fylkesstatistikken for 2016 (nett publisert) vart det i 2015 registrert 78 nyetableringar i Volda. Dette gir ei etableringsgrad på 13, med 9 nyetableringar pr. 1000 innbyggjarar.

Tilsvarande for Ørsta var 69, etableringsgrad 10, med 6 nyetableringar pr. 1000 innbyggjarar. Gjennomsnittet for Møre og Romsdal var ei etableringsgrad på 12, med 8 nyetableringar pr. 1000 innbyggjarar.

Volda næringsforum fekk i 2016 overført ei rammeløyving på kr. 350 000.

Næringsforumet har eit budsjett på om lag 1 mill kr. Drifta er avhengig av kommunalt tilskot i tillegg til medlems-/serviceavgift, andre tilskot og sal av tenester. I 2016 har Volda næringsforum selt prosjektbistand til Volda kommune i samband med sentrumsprosjektet, reiseliv og ulike prosjekt gjeldande flyktningar og innvandrarar, og dette held fram i 2017.

Volda kommune bør ha ei klar forventning om at offentleg og privat næringsliv i Volda melder seg inn i næringsforumet, og nyttar dette som eit samla serviceorgan overfor næringslivet. Dette gjer at kommunen kan forhalde seg til eit samordna næringsliv, samtidig som det gir næringslivet eit økonomisk fundament for å oppretthalde eit rådgjevingsorgan. Rådmannen foreslår at Volda kommune går inn med eit driftstilskot over kraftfondet på kr 350 000, og eit tilskot frå driftsbudsjettet kr 10 000. Tilskotet til Volda Næringsforum vert styrka med løns- og prisstigning, dvs 2,7 % avrunda oppover til kr 360 000.

Volda kommune var med og stifta foreininga Volda næringsforum og er medlem i foreininga. Volda kommune er største enkeltbidragsytar gjennom årleg tilskot. Ordførar og rådmann er assosierte medlemmer med møterett til styret. Ordførar og rådmann har ikkje vore innkalla eller fått sakliste eller møtereferat frå styremøta i denne kommunestyrevalperioden. Kommunen får ikkje budsjett eller rekneskap frå verksemda. Det bør stillast vilkår for utbetaling av tilskot at foreininga følgjer opp forretningsordnen overfor kommunen. Eit viktig formål med etablering av foreininga var å få eit strategisk møtepunkt mellom næringslivet og kommunen.

Når det gjeld dei statlege næringsfondsmidlane vil det ut frå signala i forslaget til statsbudsjett heller ikkje i 2017 verte noko påfyll til Volda kommune. Dette resulterer i at kommune ikkje har midlar utover ubrukt løyving (sjå framanfor) til å gi tilskot til nyetablerarar og til bedriftsutvikling.

Campusutvikling

Volda kommune vil vere ein aktiv part i Campusutviklinga, jfr. at kommunestyret i møte 28.8.15 gjorde slikt vedtak:

- 1. Kommunestyret tek Campusutviklingsplan for Høgskulen i Volda-sluttrapport- til vitende.*
- 2. Kommunestyret viser til høgskulestyret sitt vedtak i sak 43/15, møte 4.6.15, og signaliserer medverknad frå kommunen i prosessar i dei strategiar der dette er føresett. Kommunen ynskjer vidare å vere ein aktiv deltakar i høve strategi 1 og 4.*
- 3. Kommunestyret ser det som ynskjeleg at Høgskulen inviterer kommunen og andre samarbeidspartar til dialog omkring organisering og prosess for planlegging av utbygging.*

Kommunen må parallelt med ein slik prosess avklare strategi rundt si deltaking og kva som ev kan lokalisrast til campusområdet. Eventuelt skisse til prosess med organisering og framdrift skal leggjast fram for kommunestyret som godkjenner kommunen si vidare deltaking i prosessen.

4. Eventuelle planar om tiltak som vil krevje økonomisk deltaking frå kommunen si side må godkjennast av kommunestyret.

Kommunestyret vedtok vidare den 29.09.2016, sak PS 109/16, der det vart gjort slikt vedtak:

1. Kommunestyret vedtek vedlagte forslag til intensjonsavtale mellom Høgskulen i Volda og Volda kommune, datert 21.09.16.

2. Den politiske arbeidsgruppa som vart oppnemnt i K-sak 122/15 følgjer arbeidet med skisseprosjektet for kino/kultursal/fleirbrukssal som del av planlegging av nytt mediebygg på Campus - Høgskulen i Volda. Gruppa vert utvida med inntil 3 representantar frå kulturlivet i Volda, oppnemnd av formannskapet. Arbeidsgruppa får ansvar for å definere kommunen sitt behov i prosjektet og krav til funksjonalitet. Dette må balansere med ambisjonar som gjeld for liknande referanseprosjekt som har vore realistiske å gjennomføre. Gruppa rapporterer til kommunestyret via formannskapet.

Skisseprosjektet held no fram og vil truleg finne si løysing i løpet av 1. halvår 2017.

Sjå meir om Campusprosjektet her: <http://www.hivolda.no/hivolda/om-hogskulen/utval-ved-hvo/campusutviklingsprosjektet/campusutviklingsprosjektet?lang=nyn>

Tilrettelegging for bustadbygging

Volda kommune har positiv folketalsutvikling, men for å kome inn under vekstkommunekategorien og få vekstkommunetilskot, så må innbyggjarveksten kome over 1,6 % over ein 3-årsperiode. Volda ligg sentralt geografisk i høve eit akseptabelt pendlingsomland på om lag 60 000 innbyggjarar. Volda har sentrale regionfunksjonar, og bør ha grunnlag for folketalsvekst. I budsjett- og økonomiplanen er det foreslått opparbeiding av nye byggjefelt for å stimulere folketalsvekst.

Tilrettelegging for næringsetablering

Arbeidsmarknaden i Volda er tufta på kompetansemiljøet i dei offentlege institusjonane. Det er viktig at kommunen er tilretteleggjar og er tydelege overfor myndigheitene om viktigheita av å ha desse institusjonane i regionen vår også i framtida, jfr. det som no er signalisert når det gjeld t.d. Tingretten.

Parallelt med dette er det viktig at Volda har strategiar for å stimulere til arbeidsplassar i det private næringslivet. Volda næringsforum og Sunnmøre Kulturnæringshage er rådgevingsorgan som er sentrale for å hjelpe bedrifter i gang, kople offentlege og private interesser i partnarship, og vere talerøyr for næringslivet sine interesser.

Sikring av restareal og opparbeiding av det regulerte næringsområde på Rotset og Sentrumsutviklingsprosjektet er viktige tiltak som står føre.

Reiseliv

Pr. dato er Volda kommune ikkje medlem av nokon reiselivsdestinasjon.

Kommunestyret gjorde i møte 16.06.16, PS-sak 82/16 vedtak om å omdisponere midlane som tidlegare var avsett til medlemsskap i Desinasjon Ålesund og Sunnmøre til *prosjektet og utviklingsarbeidet "destinasjon Volda*. Vedtaket lyder slik:

- 1. Volda kommunestyre godkjenner at avsette midlar for 2016, kr. 253 000,- til reiselivsutvikling vert overført Volda Næringsforum. Midlane skal øyremerkast til bruk i prosjektet og utviklingsarbeidet "destinasjon Volda", og vert organisert av Volda Næringsforum. Midlane skal inn til vidare nyttast med særleg utgangspunkt i utvikling av reiselivet i heile kommunen. Ein føreset difor at det vert styrt av ei prosjektgruppe som vert oppretta og slik samansett: 2 representantar frå Volda Næringsforum, 2 frå Volda Reiselivslag og 2 frå Volda kommune.***
- 2. Kommunestyret ber om rapportering i årsrapport og ein prosjektrapport innan 1.juli 2017 i samsvar rådmannen sin konklusjon i denne saka.***
- 3. Kommunestyret vil vurdere effekten av måloppnåing og resultat opp mot kor vidt det skal løyvast midlar vidare. Dette vil kommunestyret kome attende til i samband med budsjettet for 2018.***

Volda kommune sine representantar i prosjektgruppa er Fride Sortehaug og Anders Egil Straume med Odd Harald Sundal som vara (jfr. PS-sak 148/16)

Rådmannen meiner at reiselivsnæringa i Volda kommune har eit potensial for utvikling. Føresetnaden for dette er at det er aktørar innanfor næringa som har ambisjonar, og at desse definerer sine behov for tilrettelegging og støtte og er i dialog med kommunen, næringsapparatet i kommunen og regionalt.

Etter at prosjektet er gjennomført vil kommunen på nytt ta stode til om ein skal knyte seg til eit destinasjonsselskap og evt. kva selskap det skal vere. Kommunen må i den samanheng vurdere kva som er optimal bruk av ressursar som bidrag for å utløyse auka aktivitet i reiseliv i Volda i åra som kjem.

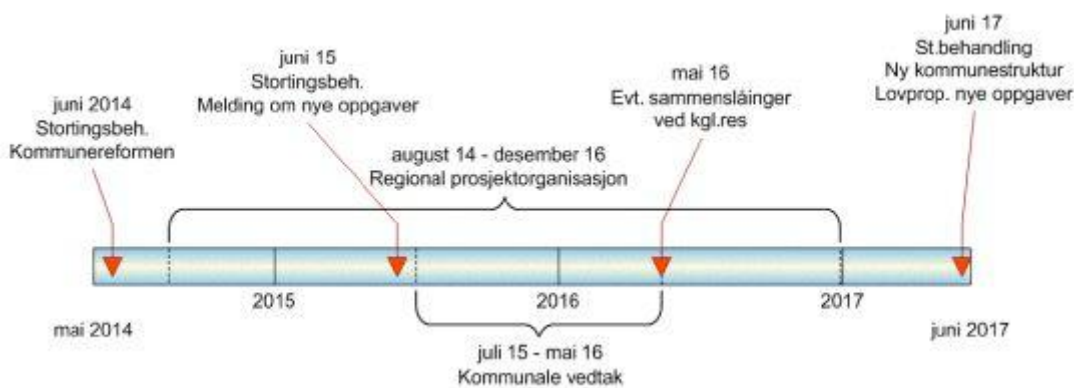
2.10 KOMMUNEREFORMA

Volda og Hornindal har gjort vedtak om å slå seg saman. Prosessen startar opp gjennom førebels fellesnemnd for å planleggje samanslåingsprosessen når den startar opp formelt etter Stortingsvedtaket i juni 2017.

Mål for reforma:

- Gode og likeverdige tenester til innbyggjarane
- Heilskapleg og samordna samfunnsutvikling
- Berekraftige og økonomisk robuste kommunar
- Styrka lokaldemokrati

Tidsplan

Økonomiske tilskot

Volda og Hornindal får kr 1 mill årleg i tilskot frå Fylkesmannen i Møre og Romsdal til prosjektet fram til 2020. Tilskotet til dekning av eingongskostnader med reforma er på 20 mill for dei to kommunane og vert utbetalt når Stortinget har gjort vedtak i juni neste år. Etter samanslåinga får den nye kommunen utbetalt 5 mill i reformtilskot. Volda og Hornindal vil også få eit regionsentertilskot på om lag 5 millionar årleg frå og med 2017. Storleiken er usikker og avheng av kor mange kommunar som faktisk vert samanslått. Volda kommune ville fått 3 mill lågare rammeoverføring frå staten frå og med 2017 dersom vi ikkje hadde vedtak om samanslåing.

Forprosjektfasen

Arbeidet med kommunereforma vil ta ein del tid og ein må vere budd på å bruke ein del administrative og politiske ressursar til dette arbeidet. Volda kommune har kutta i administrative ressursar og for å prioritere arbeidet med kommunereforma, må andre oppgåver vike prioritet.

I første fase vert det viktig å få oversikt over arbeidet, leggje ein framdriftsplan med prioriterte oppgåver og sikre god prosess som involverer tilsette, politikarar og innbyggjarane. Kommunane må vere realistiske på å avpasse ambisjonsnivå og behov for å styrke kapasiteten for å gjennomføre prosjektet. Det er viktig å nytte høve til å byggje noko nytt og byggje ein innovasjonskultur der ein tek i bruk nye arbeidsmåtar og får til samskaping for auka verdiskaping.

Fylkesgrensa

Det er viktig å få tidleg avklaring av forholdet til fylkeskommune og fylkesmann, og ideelt bør den nye kommunen snarast etter samanslåingsvedtaket i Stortinget kunne forhalde seg til ein fylkesmann og ein fylkeskommune.

Det er usikkert om Stortinget vil vedta samanslåing av kommunar med tvang. Dersom Ørsta skulle kome med, så må ein forhalde seg til det når den tid eventuelt skulle kome.

3 SEKTORANE OG STABANE

Kapittel 3 har omtale av mål, ufordringar og budsjetttrammer.

3.1 INNLEIING

MÅLKART

Malen for mål er bygt opp slik at den er integrert både i budsjett, tertialrapportering og årsrapportering.

Fokusområde for Volda kommune

Tabellen under viser at vi opererer med 4 fokusområde:

OMDØME	MEDARBEIDAR
TENESTER	ØKONOMI

Felles målkart for kommunen

Det vert etablert eit felles målkart for kvart av dei 4 fokusområda (omdøme, medarbeidar, tenester og økonomi). Dette er vist under for kommunen samla og vidare for den enkelte sektor:

Omdøme

Mål	Resultat	Kommentar
Volda kommune skal vere ein trygg kommune for alle som bur og oppheld seg i kommunen, og kommunen skal ha god beredskap mot aktuelle kriser og uønska hendingar		
Volda kommune skal tilretteleggje for trivsel og utvikling i kommunen og vere ein partner i viktige samfunnsprosjekt		

Medarbeidar

Mål	Resultat	Kommentar
Tilsette opplever tydeleg leiing som stiller krav, yter støtte og ser arbeidstakarane.		
Endringsdyktigheit som kultur der tilsette skal oppleve at det vert lagt til rette for innovasjon, og at innovasjon vert etterspurt.		
Nærver på 92 %		
Sjuefråver på grunn av arbeidsmiljø skal ikkje forekome		

Tenester

Mål	Resultat	Kommentar
Tenesteyting og sakshandsaming i samsvar med lov- og regelverk		
Det skal vere eit minimum av omgjorde vedtak i klagesaker		
Tenesteytinga skal ha brukarperspektiv der dialog og erfaringar frå brukarsida er sentralt i læring og utvikling.		

Økonomi

Mål	Resultat	Kommentar
Økonomi i balanse		

Det er behov for å arbeide nærare med måleindikatorar. Det vert ikkje målt på kvalitative data, og det vert vurdert abonnement på Kommuneforlaget sitt opplegg for undersøkingar; ”Bedre kommune” for å gjennomføre innbyggjarundersøkingar, brukarundersøkingar på tenesteneområda og medarbeidarundersøking.

3.2 BUDSJETTRAMMER

Statsbudsjett for 2017 har følgjande prognose for løns- og prisauke:

	Prosent	Vekt
Løn	2,7 %	0,65
Andre driftsutgifter	2,1 %	0,35
Samla deflatoror	2,5 %	1

Lønsutgifter utgjer knapt 2/3 av driftsbudsjettet for kommunesektoren. Det er forventa at lønsutgiftene til kommunesektoren vert auka med 2,7 %. Budsjettrammene til sektorane og stabane er justert i tråd med denne prognosen. Det er ikkje lagt inn kompensasjon for prisauke på varer og tenester (anslått til ca 2% i statsbudsjettet).

Føresetnader for budsjettering av pensjon

Alle tilsette betalar 2 % av løna si til pensjonsleverandøren. Det resterande vert betalt av arbeidsgjevar. Under er det gjort greie for føresetnadane som ligg til grunn ved utrekning av arbeidsgjevar sin andel for 2017.

Lærarane er medlem av statens pensjonskasse. Selskapet opplyser at arbeidsgjevar sin andel er estimert til 10,25 % av pensjonsgrunnlaget i 2017.

Alle andre tilsette i kommunen er medlemmar av KLP. Selskapet opplyser i brev datert 1. september 2016 at arbeidsgjevar sin andel er estimert til å verte 19,9 % av pensjonsgrunnlaget for sjukepleiarar i 2016. For alle øvrige tilsette er prognosen 17,9 % av pensjonsgrunnlaget. Det er knytt svært stor usikkerheit til dette området.

Arbeidsgjevaravgift på 14,1 % kjem i tillegg.

Tabellen under viser budsjetttrammene i neste økonomiplanperiode:

Sektorar og stabar	Opprinnelig Budsjett 2016	Revidert Budsjett 2016	2017	2018	2019	2020
Rådmann	1 660 059	1 660 059	1 888 087	1 888 087	1 888 087	1 888 087
Samfunn og rådgjeving	1 480 272	1 480 272	1 383 425	1 383 425	1 383 425	1 383 425
Personal og organisasjon	12 763 452	12 738 452	17 449 223	17 449 223	17 449 223	17 449 223
Økonomi	6 753 769	6 738 769	6 774 599	6 774 599	6 774 599	6 774 599
NAV Kommune (*)	8 158 196	8 158 196	8 717 312	8 717 312	8 717 312	8 717 312
Opplæring og oppvekst (**)	197 026 026	197 646 026	203 364 559	203 364 559	203 364 559	203 364 559
Helse og omsorg	182 217 111	182 217 111	181 494 600	181 494 600	181 494 600	181 494 600
Kultur og service	10 604 717	10 604 717	11 502 143	11 502 143	11 502 143	11 502 143
Politisk verksemd	2 695 392	2 695 392	2 286 713	2 286 713	2 286 713	2 286 713
Teknisk	31 163 429	33 663 429	34 912 625	34 912 625	34 912 625	34 912 625
Sjølvkosttenester	0	0	0	0	0	0
Utvikling	6 009 130	6 009 130	6 878 014	6 878 014	6 878 014	6 878 014
Barnevern Volda kommune (***)	18 539 580	18 539 580	29 886 218	29 886 218	29 886 218	29 886 218
SUM	479 071 133	482 151 133	506 537 518	506 537 518	506 537 518	506 537 518
Fellesområdet	-2 688 230	-3 984 730	-8 753 086	-17 013 086	-21 737 802	-23 737 802
SUM	476 382 903	478 206 403	497 784 432	489 524 432	484 799 716	482 799 716

(*) = Dei budsjetterte utgiftene til sosialhjelp er auka med kr 500.000.

(**)=I budsjettframlegget for 2017 er utgiftene til lærlingar og hovudtillitsvalde osv flytta frå budsjetta frå helse/omsorg og opplæring/oppvekst til budsjettet for personal og organisasjon. Dette er berre ei teknisk endring for å ha betre oversikt og styring og utgiftene utgjør samla i overkant av 4,4 mill kr. Budsjetttrammene til helse og omsorg (2,5 mill kr) og opplæring og oppvekst (1,9 mill kr) er tilsvarende redusert.

(***) Eksisterande refusjonsordning for einslege mindreårige innvandrarar (EMI) vert endra frå og med 2017. I dagens ordning vert det sendt refusjonskrav (etter faktisk medgåtte utgifter), og vert inntektsført på sektorkapittelet for Barnevern. Frå og med 2017 vert dette erstatta med stykkprisfinansiering. Inntektene etter den nye ordninga er flytta til fellesområdet, og er forklaringa på at netto budsjetttramme til Barnevern går så mykje opp.

3.3 HELSE OG OMSORGSSEKTOREN

Helse og omsorg omfattar førebygging, rehabilitering og legeteneste, sjukeheim, heimeteneste til heimebuande og i omsorgsbustad, tre dagsenter for ulike brukargrupper, rus- og psykisk helseteneste av avlastningstilbod for barn og unge. Ansvar og oppgåvene til kommunane har vorte endra ved innføring av Samhandlingsreforma. Kommunen har fått og får fleire oppgåver, og primærhelsetenesta har eit særleg ansvar for førebygging og generalistansvar for behandling av alle helseproblem hos innbyggjarane. Helse og omsorgssektoren er ein stor sektor med store utfordringar framover. Overordna plan- og utviklingsarbeid i sektoren vil vere svært viktig. Gjennom statlege reformer at sektoren fått utvida ansvar og auka volum. Dette kjem i tillegg til fleire eldre og sosiale endringar som krev auka behov. Dette er eit nasjonalt fenomen, og spesialisthelsetenesta opplever same vekst i behov for tenesteyting. Helse Midt-Norge konstaterer i Strategi 2030 at auka behov ikkje berre kan møtast med auka ressursar. Det same gjeld i Volda kommune. Fagadministrasjonen vert utfordra på å tydeleggjere retninga og finne faglege løysingar innanfor dei ressursane kommunen har tilgjengeleg. Dette må ha særleg fokus no framover med god involvering av tilsette, brukarar og politisk nivå.

Sektoren jobbar for at folk skal kunne bu heime så lenge som råd. Kommunen har gjennom Klokkarstova lagt ein strategi for å gi øyeblikkeleg hjelp og å kunne ta imot utskrivingsklare pasientar frå helseføretak. Frå 01.01.2017 vert dette ansvaret utvida til å gjelde pasientar med rus og/ eller psykisk sjukdom. Denne pasientgruppa er elles aukande i tal og gir kommunen store utfordringar kapasitetsmessig og fagleg. Også avlastningstilbodet for barn og unge har opplevd sterk auke, både knytt til etablering av to barnebustader på under eitt år og auka tal brukarar. Kvardagsrehabilitering har vore gjennom ei prosjektperiode der dette tilbodet no er tverrfagleg etablert.

Teneste og utviklingsmål		
➤ Styrke førebyggjande arbeid og utsetje behov for langvarig heildøgns teneste	➤ Ha gode avlastnings- og korttidstilbod for personar i alle aldrar	➤ Ha gode heildøgnsstilbod i små eller individuelle einingar til brukarar med særskilde behov
➤ Utarbeidd gode målmetodar for utnytting av arbeidstida i heimebasert omsorg, der ansikt til ansikt-tid, transporttid og anna tid kan synleggjerast	➤ Styrke leiarane si dyktigheit i leiing, forvaltning og helserett	➤ Til ei kvar tid ta imot uskrivingsklare pasientar
➤ Nytte ØH-plassane i tråd med statleg utrekna måltal for kommunen og	➤ Attraktiv arbeidsplass med styrka arbeidsmiljø og redusert	➤ Effektiv og sikker informasjonsutveksling på alle arbeidsplassar

integrere nye kommunale ØH-oppdrag i etablert tilbod.	sjukefråver	
➤ Betre brukarane sine moglegheiter til å meistre eigen kvardag	➤ Brukarane og pårørande opplever ein tryggare kvardag	➤ Tilrettelagt for smart-husteknologi i alle nye omsorgsbustader
➤ Brukarane har ein aktiv og meiningsfull kvardag	➤ Frivillegkoordinatorane har etablert godt nettverk til frivillege lag og organisasjonar	➤ Tilpassa fysiske omgjevnader for personar med demens
➤ Gi gode og individuelt tilpassa tenester til enkeltpersonar med spesielle omsorgsbehov	➤ Gjere velferdsteknologiske løysingar tilgjengelege for flest mogleg av brukarane	➤ Kvardagsrehabilitering skal vere ein integrert del av tenestene

Utfordringar

I prosessnotatet som vart lagt fram via politisk arbeidsgruppe for kommunestyret i september vart det gitt ei god skildring av dagens situasjon og utfordringar i sektoren. Sektoren må arbeide vidare med å kome fram til forslag til tydeleg retning om korleis utfordringane skal løysast. I samband med budsjettførebuingane vert det presentert behov frå sektoren om å tilføre auka ressursar på ca kr 12 mill, jfr sektorsjefen sine kommentarar til behova:

Rustenesta:

Har hatt prosjektmidlar i tre år frå helsedirektoratet som har vore brukt 50% knytt til Gnisten dagsenter og 100% har gått til styrking av den oppsøkande rustenesta. Når prosjektmidlane no forsvinn er det ikkje ressursar til å oppretthalde denne aktiviteten. Dette skjer ei tid ein ser at utfordringane er veksande og at kommunen får nye oppgåver frå 01.01.17 knytt til denne brukargruppa.

Nattevakt sjukeheim:

I 2013 vart det oppretta ei femte nattevakt. Styrkinga vart i gjort pga utfordringane i demensbugruppene. I tillegg kunne den vere eit supplement mot korttidsavdelinga/øyeblikkeleg hjelp (ØH) og ved behov supplere nattevakta i heimetenestene i høve sjukepleieoppgåver. Dette har gitt svært vanskeleg situasjonar og stressande val for bemanninga på natt. Pasientsituasjonen har faktisk endra seg etter at nattevakta kom. Tidlege utskrivningar frå sjukehuset har medført større faglege utfordringar på sjukeheimen og mange pasientar har omfattande somatiske hjelpebehov. I kombinasjon med nye oppgåver til kommunane frå 01.01.17 med øyeblikkeleg hjelp til pasientar med rus og/ eller psykisk sjukdom, vil kunne forsterke dette ytterlegare. Det er derfor eit reelt behov for tre nattevakter i både etg. på sjukeheimen. I 2015 og 2016 har vi ofte måtte leige inn ekstra nattevakt for å dekke brukarbehov. Det har og vore mykje sjukefråvær på natt som mykje relaterer seg til høgt arbeidspress. Tiltaket vil ha ein god effekt på redusert bruk av variable lønnskostnader.

Kompetansebygging/ fagdag:

Helse- og omsorgstenestene er inne i ei svært utfordrande tid. Det er høge forventningar til dei kommunale tenestene, både når det gjeld kapasitet, kompetanse og nytenking. Kompetansebygging er utfordrande fordi det må skje samstundes som ein har ansvar for brukarar som treng teneste. Derfor er det viktig å sette dette i eit system som sikrar målretta kompetansebygging. Dette er og viktig for å skape motiverte tilsette, godt arbeidsmiljø og utvikling av gode tenester, noko som også den gjennomførte arbeidsmiljøundersøkinga viser. Derfor vil vi innføre fagdag. Vi viser til prosessnotat økonomi, pkt. q. (PS sak 107/2016).

Leiarutvikling:

Sektoren har ansvar for mange viktige oppgåver i kommunen. Det er viktig med høg kompetanse på dei ulike leiarnivåa. Dette er ledd i den store omorganiseringprosessen som er gjennomført i kommunen. For sektor helse og omsorg er det behov for å auke kompetanse både i høve administrative oppgåver og stadig endra faglege oppgåver, men ikkje minst i det å vere leiar i desse endringstidene vi er inne i.

Sjukeheim:

- Redusere talet kortvakter/ ufrivilleg deltid i 3 etg.
- Høg arbeidsbelastning i 3 etg. noko som og kom fram i arbeidsmiljøkartlegginga. Behov for å styrke grunnbemanning på alle Dag- og Seinvakter. Ein opplever at bebuarane ved sjukeheimen vert jamnt dårlegare. Dette er i tråd med strategien om at folk skal bu heime så lenge som råd før dei skal på høgre omsorgsnivå. Dei fleste er innoom ein døgnbemanna bustad før dei får tildelt plass på sjukeheimen. Dette medfører at alle har eit høgt omsorgsbehov. Viser og til *Forskrift om en verdig eldreomsorg*, §§ 1, 2 og 3. I tillegg er det stor usikkerheit knytt til nytt oppdrag på øyeblikkeleg hjelp for pasientar med rus- og psykisk sjukdom frå 01.01.17 for kommunane.
- Behov for å styrke koordinering av frivilleg innsats i sjukeheimen. Viser og til Omsorgsplanen som skisserer dette behovet. Hausten 2016 flytta ein ressursar frå Mork bustader for å opprette stilling som 20% frivillegkoordinator, starta som eit prosjekt for å styrke og kvalitetssikre det frivillege omsorgs- og aktivitetstilbod for eldre gjennom utdanning av frivillegkoordinatorar. Dette viktige området skulle vore prioritert med samla 40% stilling. Viser og til prosessnotat økonomi, pkt. p. (PS sak 107/2016).

Heimeteneste til heimebuande:

- Heimetenestene har ein avgjerande funksjon med å gi forsvarlege tenester så lenge folk bur heime. Oppgåva er viktig for å utsette behov for meir omfattande tenester. I dette ligg og at dei faglege oppgåvene veks og at ein ikkje kan la vere å gi eit fagleg forsvarleg tilbod. Seinare tid har heimetenestene måtte leige inn ekstra personell fast på helgar for å kunne utføre alle oppgåvene sine.

Heimetenestene, omsorgsbustader:

- Behov for å styrke koordinering av frivilleg innsats i døgnbemanna omsorgsbustader. Viser og til Omsorgsplanen som skisserer dette behovet. Hausten 2016 flytta ein ressursar frå Mork bustader for å opprette stilling som 20% frivillegkoordinator, starta som eit prosjekt for å styrke og kvalitetssikre det frivillege omsorgs- og aktivitetstilbod for eldre gjennom utdanning av frivillegkoordinatorar. Dette viktige

området skulle vore prioritert med samla 40% stilling. Viser og til prosessnotat økonomi, pkt. p. (PS sak 107/2016).

Tenesta/ butenesta for funksjonshemma:

- Frå 01.08.2016 vart barnebustad nr. 2 etablert. Isolert sett har dette medført bemanningsauke med 1,5 årsverk. Det er no 13 brukarar av avlastingstilbodet i tillegg til to barnebustader. 7 av dei 13 borna treng 1:1 bemanning på tilbodet. I tillegg får tenesta forlenga avlastingsbehov pga forsinkingar i bygging av nye omsorgsbustader.
- Nye omfattande tenestetilbod som vert etablerte utanfor ordinær tenestestruktur.
- Bemanning til dei planlagde omsorgsbustadane på Doktorhaugen.

Førebygging, rehabilitering og legeteneste:

- Med unntak av denne einingsleiaren har dei andre einingsleiarane i sektoren 100 % funksjon som leiar. Ein ser at arbeidsbelastninga over tid har vore stor og at administrering av dei ulike tenesteområda krev stor innsats. Med tanke på alle dei viktige funksjonane som ligg under denne leiaren, er det viktig at det vert lagt tilrette for at eininga fungerer optimalt. Mellom anna er det mykje forebyggjande arbeid og behandling som vert utført i denne eininga. Dette er viktige funksjonar med tanke på tenestetrappa, der eit mål er å halde folk så lågt nede i trappa som mogleg.
- Fastlegane i Volda har siste året hatt eit svært travelt år. Gjennom almennegeutvalet til samarbeidsutvalet har det vore meldt behov for å opprette ein ny fastlegeheimel. Legane melder at dei ikkje har kapasitet til å ta imot alle førespurnader på fastlege. Dei melder og om så stor vaktbelastning at situasjonen ikkje kan halde fram slik. Ein manglar kontor til ny legeheimel, men fastlegane er innstilt på at, fram til legesenteret vert ombygd/ utvida, ny fastlege må kunne bruke av ledige legekontor, dvs bytte kontor frå dag til dag. Det kan gjerast då legane har ulike offentlege oppdrag autanfor legekantoret og at dette gir ulike ledige kontor frå dag til dag.

Generelt i sektoren:

- Særleg tilrettelagt omsorgsbustadar (erstatningsbustadane for Mork bustader)- behovet for mindre bueiningar til krevjande eldre med demens og/ eller psykiske vanskar var tenkt realisert i det prosjektet.
- Ta i bruk velferdsteknologi som supplerer direkte tenesteyting på ein slik måte at det gir både fagleg forsvarlegheit og naudsynt tryggleik, spesielt knytt til heimebasert omsorg.

Oppstart prosessar:

I prosessnotat økonomi, pkt. p. (PS sak 107/2016), heiter det: *Rett teneste på rett nivå og effektiv bruk av ressursar i helse og omsorgssektor. Det skal takast omsyn til både organisatoriske og bygningsmessige og ved bruk av teknologi. Samarbeidet med frivillege og pårørande skal vidareførast og setjast i system i utvikling av tenestene i sektoren.* Helse- og omsorgssjefen opplyser at ho har allereie starta prosess saman med einingsleiarar og tillitsvalte på område som har vore løfta fram i budsjettprosessen:

- Sjukeheimen, bruk av bemanningsressurs
- Førebygging, rehabilitering og legeteneste: prioritere bruk av ressursane i eininga sett i forhold til både fastlegebehov og leiarressurs.

- Rus- og psykisk helseteneste: bruk av bemanningsressurs i heile eininga, ikkje minst med tanke på dei nye oppgåvene som er skissert for kommunen frå 01.01.2017 og prosjektmidlane som fell vekk.
- Heimetenestene for heimebuande og omsorgsbustader: bruk av ressursar på tvers av dei to einingane.
- Tenestene/ butenestene for funksjonshemma: bruk av bemanningsressurs på tvers av einingane.
- Etablere bruk av digitale tryggleiksalarmar med muligheit for å kople til anna velferdsteknologisk utstyr, inkludert også gode responstenester.

Nye arbeidsmåtar og innretning av tenestene med førebygging og tidleg innsats skal gi brukarane høgare livskvalitet ved at dei i større grad kan utvikle det friske og ta i bruk egne ressursar. Dette skal ikkje gå på akkord med nødvendige hjelpebehov, men rett teneste på rett nivå til rett tid kan utsetje pleiebehov og redusere utgiftsbruken. Sektoren må i tida framover kunne ta ut effekt av nye arbeidsmåtar, og må arbeide systematisk målretta i prosess med tillitsvalde og brukarrepresentantar for å lykkast.

Det er svært store utfordringar i sektoren for å tydeleggjere retning og finne løysingar med forpliktande oppfølging som gjer at ein greier å drive tenestene innanfor framtidig tilgjengelege ressursar. Ei rettesnor for dette er statleg normert nivå som grunnlag for Volda kommune sitt utgiftsbehov for helse- og omsorgstenestene. Dette krev god leing og god ressursutnytting. Rådmannen vil forankre ein prosess på dette i budsjettvedtaket.

SATSINGAR 2017	RESULTAT	KOMMENTAR
Medarbeidarsamtale med alle fast tilsette		Helse- og omsorg har relativt store tenesteområder med mange små stillingar, slik at det vert ulike tidsinterval og måtar å gjennomføre samtalar på.
Initiere innovative/nytenkjande tiltak: Å prøve ut og ta i bruk velferdsteknologi		
Handhaldne terminalar i heimetenesta kopla til fagsystemet Gericar gir oversikt over ATA (ansikt til ansikt tid) for å planleggje betre ressursbruken.		Bruke eksisterande teknologi til måling av ATA, både i heimetenestene og i døgnbemanna omsorgsbuster for eldre.
Nærvær på 91 %		Nærværprosent pr. august 2016 er 91,375 %
Månadleg økonomirapportering med fokus på å halde økonomisk ramme på alle nivå i sektoren.		Månadleg rapportering frå leiar til økonomiansvarleg med oppfølging av avvik frå økonomiansvarleg. Tett dialog og godkjenning frå kommunestyret ved evt. ekstrabehov som ikkje kan dekkjast innanfor tildelt ramme. Fokus på økonomi/budsjett på leiarmøte kontinuerleg

Kvardagsrehabilitering er implementert frå prosjekt til ordinær teneste		Måltal –Effekt av kvardagsrehabilitering skal målast kvarttalsvis ved standardisert og anonymisert evalueringsverkty og rapporterast til kommunestyret
Tildelingskontoret er forvaltareining i sektor helse og omsorg, rett teneste på rett nivå.		Rett teneste på rett nivå Standardardar vert forankra i kommunestyre.
Aktiv omsorg og frivillig koordinering i eldreomsorga. Deltaking i kulturelle aktivitetar. Frå prosjekt til implementering av Frivilligkoordinatorar i eldreomsorga ved sjukeheim og døgnbemanna bustad		Tal frivillege som engasjerer seg i høve brukarane. Tal kulturelle arrangement og tal deltakarar på arrangementa, både avdelingsvis og større arrangement t.d. kulturelle spaserstokk. Kartlegging tre gongar i 2017, januar, august og november.
Utskrivingsklare pasientar frå sjukehus vert overtekne innan fristen, og kommunen skal ikkje betale for liggjedøgn på sjukehus		
Forpliktande oppfølging av tiltaksplanane for å utvikle leiingsdyktigheit og styrka arbeidsmiljø i heile sektoren, jfr oppfølging etter arbeidsmiljøundersøkinga		Milepelsoppfølging med involvering av tillitsvalte og verneombod.
Etablere arena og program for kompetanseutvikling og for å drive utviklingsarbeid.		
Gjennomføre utviklingsprosess for å peike ut tydeleg retning, konkretisering av mål og satsingsområde for å løyse utfordringane i sektoren, slik at ein får kontroll med utgiftsveksten.		

3.4 KULTUR OG SERVICESEKTOREN

Sektoren omfattar servicekontor med politisk sekretariat, arkiv og indre tenester, kino, bibliotek, frivilligsentral og ungdomsklubb. I tillegg har servicekontoret ansvar for sakshandsaming som er lagt i frontlina, som td. skjenkesaker. Tenestene i sektoren har eitt fellestrekk: Dei yter i stor grad publikumsretta tenester, kulturavdelinga ved å gje gode kulturtilbod til innbyggjarane og servicekontoret ved å gje god informasjon om alle dei ulike tenestetilboda kommunen har å by på.

Teneste og utviklingsmål		
➤ Aktiv informasjon om kommunen sine tenester, tilrettelegging av tenester på skjema og profilering av Volda	➤ Elektroniske skjema på heimesida og digital kommunikasjon med innbyggjarane skal gi forenkla tenester for brukarane og frigjorte ressursar i administrasjonen	➤ Aktiv frivillig sektor
➤ Fokus på barn og unge og leggje til rette for positive opplevingar og deltaking innan ulike arenaer og aktivitetar i kommunen	➤ God fagkompetanse som sikrar god og effektiv sakshandsaming	➤ Handheve kommunen sin ruspolitikk i tråd med god førebygging og streng oppfølging av brot på alkohollova

Utfordringar

Fråveret av ei eiga ”kulturredikert” stilling (etter at kultursjefstillinga blei inndratt frå januar 2014), har ført til redusert kapasitet i sektoren når det gjeld å kunne ta initiativ til kulturtiltak og kulturarrangement. Det er heller ikkje vore rom for frie kulturmidlar i kommunen sitt budsjett dei siste åra. Arbeidet med kulturminneplan er igangsett, og den er planlagt ferdigstilt i 2017. Frivilligsentralen har ei sentral rolle i å formidle kunnskap om moglege stønadsordningar og medverke til å styrke kompetansen til dei frivillige innan styrearbeid og andre område som kan styrke organisasjonslivet i kommunen.

Biblioteket flytta inn i nye lokale i mars 2015. Det vert framleis utfordring å tilfredsstille krava i den nye biblioteklova om at biblioteket skal vere møteplass (*:§1: Føremål: ... Folkebiblioteka skal vere ein uavhengig møteplass og arena for offentleg samtale og debatt...*). Kinoen held fram arbeidet med å gje eit godt og variert kinotilbod til innbyggjarane, og er eit viktig lågterskeltilbod i kommunen. Ungdomsklubben har 60 % stilling fordelt på to kveldar i veka og held til i mellombelse lokale i 2. etg. på samfunnshuset. Det er uttrykt ynske om meir permanente og meir tenlege lokale, som kan gje moglegheit for

fleire parallelle aktivitetar på kvar klubbkveld. Ungdomsklubben har låge besøkstal, noko som samanheng med det lite tenelege og små lokalet dei har til rådighet.

I september 2016 tok Volda kommune i bruk digital kommunikasjon via SvarUt (direkte kommunikasjon med innbyggjarane frå arkivsystem og andre fagsystem) og det vil bli jobba aktivt i 2017 med å få flest mogleg av innbyggjarane til å ta i bruk digital postkasse. Førebels er det berre sak/arkivsystemet som er kobla opp mot SvarUt, men andre fagsystem vil truleg følgje etter allereie i 2017. Prosessen med innkjøp/oppgradering av nytt arkivsystem vil også starte i 2017.

Det er stort etterslep på ordning, listeføring og etikettering av arkivmateriale for perioden 1964 og fram til i dag, jf avvik ved statleg tilsyn i 2014. Etterslepet utgjer om lag 430 hyllemeter, og Statsarkivet vurderer at det er behov for omkring 2,5 årsverk for å ordne og listeføre denne mengda med papirbaserte arkiv. Det er ikkje mogleg å få satt av ressursar til dette arbeidet i den daglege drifta til sektoren. Det er ønskeleg at Volda kommune fekk ordna og listeført dette store etterslepet snarast råd, særleg med tanke på den føreståande kommunesamanslåinga med Hornindal.

Volda kommune er aktiv på sosiale media som Facebook og Twitter. Auka bruk av elektroniske skjema via kommunen si heimeside og større grad av digital integrasjon er ei målsetting for å effektivisere tenestene og forenkla tenestetilbodet for innbyggjarane. Ein så stor organisasjon som Volda kommune burde hatt ein eigen kommunikasjonsmedarbeidar. Behovet aktualiserer seg enda meir i prosessen med å etablere ny kommune saman med Hornindal.

SATSINGAR 2017	RESULTAT	KOMMENTAR
Aktiv informasjon om kommunen sine tenester, tilrettelegging av tenester på skjema og profilering av Volda		Gjennomsnittleg antal nyhendeoppslag pr veke på Facebook, Twitter og heimesida.
Elektroniske skjema på heimesida skal gi forenkla tenester for brukarane og frigjorde ressursar i administrasjonen.		Antal tenester det vert utvikla skjema for. Anslag på effekt for brukar og frigjort tid
Ingen negativ omtale av avdelinga i media		
Avklare lokale for ungdomsklubben og ta ein gjennomgang av behovet for bemanning samanlikna med opplegg i samanliknbare klubbar i andre kommunar. Ungdomsklubben skal opparbeide eit fungerande crew i rett aldersgruppe		Crew er ungdom som jobbar på dugnad på ungdomsklubben
Arrangere fire debattmøter i biblioteket		Den nye biblioteklova seier mellom anna at <i>"Folkebibliotek skal være en</i>

		<i>møteplass og arena for offentlig samtale og debatt".</i>
Volda filmteater skal ha eit besøkstal på minimum 14000.		
Frivilligsentralen skal arrangere minimum eit opplæringstiltak/kurs for frivillig sektor		
Alle institusjonane i kommunen få tilbod om eit variert kulturtilbod frå den kulturelle spaserstokken.		
Ajuorføring av personsikkerheitshandboka å ivareta overordna funksjon for at denne er kjent ute i organisasjonen		Organisere opplæring av leiarane i personvernhandboka og sikre oppfølging av overordna rutinar

3.5 OPPLÆRING OG OPPVEKSTSEKTOREN

Opplæring- og oppvekstsektoren omfattar tenesteområda svangerskapsomsorg, helsestasjon- og skulehelseteneste, barnehage, grunnskule, læringscenteret med vaksenopplæring og introduksjonsprogrammet for flyktingar. PPT er organisert under Ørsta som vertskommune.

Teneste- og utviklingsmål		
➤ Gjennom god samhandling i sektoren arbeide førebyggjande for å fremje eit godt psykososialt miljø, ha helsefremjande funksjon og bidra til å jamne ut sosiale skilnader.	➤ I samarbeid med heimane arbeide for at alle barn og unge i det daglege opplever glede over eiga meistring.	➤ Skape eit utviklande og inkluderande oppvekstmiljø for barn og unge, utan omsyn til bustad, kjønn, sosial bakgrunn, etnisk opphav eller funksjonsevne.
➤ Helsestasjon og skulehelsetenesta skal fremje god psykisk, fysisk og sosial helse hos barn og unge, samt førebygge sjukdom, skade og lyte. Dette gjeld og flyktingar og asylsøkarar i alle aldrar.	➤ Sikre relevant kompetanseheving for å nå mål og føringar i ny rammeplan for barnehagane.	➤ Styrke den ordinære opplæringa og vri ressursbruken over frå spesialundervisning for at fleire elevar skal få opplæring i fellesskap med andre og få utbyte av den ordinære opplæringa.

Utfordringar

- Tidleg og tverrfagleg innsats for å sikre at barna og flyktingar som skal integrerast gjennom det kommunale tenesteløpet vert i stand til å gjennomføre utdanning og kome ut i arbeidsmarknaden.
- Oppgradering av det fysiske arbeidsmiljøet på helsestasjonen, i barnehagane og Volda ungdomsskule.
- Kroppsøvingсанlegg for sentrumsskulane, inkludert opplæringsbasseng.
- Utvide kapasiteten ved Mork skule og oppgradere det fysiske arbeidsmiljøet.
- Arbeidsplassar til pedagogar i barnehagane.
- Velfungerande IT-løysingar som gir tilsette gode verkty til eige arbeid og i det pedagogiske arbeidet i helsestasjon, barnehage og skule.
- Sikre god grunnressurs i helsestasjonen, barnehagen og skulen.
- Ressursar til kompetanseheving.
- Styrke den tverrfaglege samhandlinga

Det vert synt til økonomiprosessen og føringane som vart vedtekne i kommunestyret i septembermøtet. Desse vil verte ført opp gjennom eigne prosessar og saker for politisk handsaming framover. I økonomiplanen er det lagt inn investering i ny barnehage for å samle dei kommunale barnehagane i Volda sentrum. Storleiken av denne vert å sjå i samanheng med kapasiteten i private barnehagar. Bygningsmassen til Engeset barnehage bør inngå i planane for utbygging av omsorgsbustader og kontor for helse og omsorg. Det er lagt inn grovt anslag for rehabilitering og utbygging av Volda ungdomsskule i økonomiplanen for å samle ungdomstrinnet ved denne skulen.

MÅL 2017	RESULTAT	KOMMENTAR
Barselomsorga skal følgje nasjonal fagleg retningslinje.		
Etablere/vidareføre gruppetilbod <ul style="list-style-type: none"> ✓ For barn som opplever skilsmisse ✓ Jentegrupper i ungdomsskulen – 2 pr år ✓ Lågterskel foreldrerettleiing ✓ Gruppetilbod psykisk helse for minoritetsungdom 		
Styrke innbygarane sin kunnskap om kosthaldet og aktivitet gjennom tverrfagleg samarbeid inn mot foreldre til 1. klassingar.		
Gjennomføre ettervaksining med HPV-vaksine av jenter fødte i -91 t.o.m. -96 (nasjonal satsing). Skal vere slutført 01.07.19		
Etablere felles helsestasjon for ungdom og studentar ved nye Øyra skule		
Etablere formalisert samarbeid mellom helsestasjon og barnehage		
Tidleg oppdage barn som treng ekstra hjelp og støtte og utarbeide rutinar for tiltak og oppfølging		
Oppretthalde minst 50 % pedagogtettleik i dei kommunale barnehagane		
Tilsyn og godkjenning av barnehagar etter oppsett plan.		
Sikre kompetanseheving i samband med ny rammeplan i barnehagane		
Gjennomføre overgangssamtalar barnehage-barneskule-ungdomsskule		
Volda skal ha ei skulefritidsordning som støttar den språklege og sosiale utviklinga til elevane.		Særleg for born frå språklege minoritetar er SFO ein viktig arena for språkleg utvikling.
Innføre Ipad som pedagogisk verktøy i barnehage og småskulen		Med særleg vekt på språkutvikling og bruk av IKT som pedagogisk verktøy

Grunnskulepoeng og resultat på eksamen skal vere høgare enn fylkes- og landsgjennomsnittet.		Her har Volda vist gode resultat som det må vere eit mål å halde fram med.
Talet på elevar som på dei nasjonale prøvene presterer på meistringsnivå 1 i 5. klasse og meistringsnivå 1 og 2 i 8. og 9. klasse, skal reduserast med 15 % samanlikna med skuleåret 15/16		For både enkeltindivid og samfunnsøkonomisk er det størst gevinst å hente ved å rette innsatsen mot denne elevgruppa.
Med støtte i gode program styrke den psykiske helsa til barn og unge		Opplæring og oppvekst er inne i fleire prosjekt i dette arbeidet som Tidleg inn, Voldaprojektet og Zippys venner. Volda kommune har i tillegg eigen psykolog
Ei styrking av den ordinære undervisninga skal redusere behovet for spesialundervisning.		Viss den ordinære undervisninga gir utbyte for fleire elevar, vil behovet for spesialundervisning bli mindre.
Alle einslege mindreårige flyktningar skal gå ut med greidd grunnskuleeksamen		
60 % av deltakarane i introduksjonsprogram skal gå over til arbeid eller vidaregåande utdanning etter avslutta program.		
Utarbeide rammeplan og mål for kulturskuledrifta		
Identifisere og styrke tiltak som reduserer sjukefråværet		
Informasjon på kommunen sine heimesider skal vere oppdatert.		
Utarbeide kvalitetsplan for sektoren		

3.6 TEKNISK SEKTOR

Teknisk sektor omfattar tenesteområda veg, vatn, avløp, brannvern oppfølging av forureininglova (miljø) og forvaltning, drift og vedlikehald av kommunale bygg. Sektoren har ansvar for både drift og anlegg. Det er store anleggs- og byggjeprojekt som skal gjennomførast. Erfaringsvis har det vore budsjettetert større volum av investeringar enn det sektoren har hatt kapasitet til å gjennomføre.

Teneste- og utviklingsmål		
➤ Leverer tenester av god kvalitet til innbyggjarane, næringslivet, andre kommunale sektorar og overordna mynde.	➤ Arbeide for auka busetnad og næringsutvikling gjennom utbygging av infrastruktur	➤ Milepelsplan på tvers av sektorområda inkl regulering, grunn-ervert, prosjektering og utbygging under felles prosjektleiing
➤ Det skal vere trygt å ferdast for alle trafikantar	➤ Planlegging og drift av tenestene med fokus på folkehelse	➤ Sikre god og trygg vassforsyning
➤ God beredsskap mot uønska hendingar og for takle slike hendingar dersom dei oppstår	➤ Bygningsmassen skal forvaltast slik at dei gir god kvalitet for brukarar og tilsette, samt ikkje fortaper sin verdi	➤ Velje arbeidsmåtar og teknologiske verkty som gir mest mogleg teneste ut av ressursane
➤ Innovative innkjøpsprosessar der ein utnyttar handlingsrommet i innkjøpsregelverket (jfr leverandørutviklingsprogrammet)	➤	➤

Utfordringar

Volumet på vedtekne investeringar medfører behov for auka kapasitet på ingeniørar. Dei nyttilsette har orientert seg raskt inn, og er i full gong med prosjektarbeid. Særskilt er det dei store innkjøpa til prosjekta som krev mykje av kapasiteten vår, då reglar for offentlege anskaffingar er omfattande, kronglete og ikkje alltid eintydige. I ein del kommunar er det stor gevinst på innovative innkjøpsprosessar der ein går vekk frå førehandsdefinerte standardar og inviterer næringslivet inn i konkurransen på tidlegare stadium for å delta i planlegginga for å finne smartare løysingar. KS, NHO og DIFI har saman etablert Leverandørutviklingsprogrammet som gir rettleiing i slike metodar. Her er det eit potensial for å at anlegg og bygg kan gjennomførast både smartare og billegare enn ved tradisjonelle kontrakter etter kravspesifikasjonar med førehandsdefinerte standardar. Det må satsast på kompetansebygging og kapasitet til å ta i bruk nye innkjøpsmetodar.

Teknisk sektor driv i stor grad tenestene ved bruk av egne maskinar og folk. Kommunestyret har vedteke eit forvaltningsrevisjonsprosjekt for å sjå på organiseringa og kor effektivt ressursane vert utnytta.

Sektor for Utvikling har rekruttert kompetanse på miljøfag, og bør ta over oppfølging av forureiningslova.

Sjølvkosområdet vart i 2015 skilt ut som eiga økonomisk rapporteringsområde for å ha betre kontroll med økonomien til kommunalteknisk avdeling gjennom året. Det er behov for å arbeide meir med modellen for at ein skal få gode nok rutiner for kostnadsfordeling og rapportering.

For å prioritere vedlikehald av eigedomsmassen, vart stell av uteområda også ved bygga lagt til park og kyrkjegardeininga i 2014 (utan overføring av ressursar som fekk ansvar for dobbelt areal). Det trengst styrka stillingsressurs i vekstsesongen. Til samanlikning har Ørsta kommune, med mindre slåtteareal, 4 stk 100 % stillingar til Park og Kyrkjegardsdrift. Vi har no prøvd å drifte Park og Kyrkjegard med 2 mann i 2 år og det er ikkje mogleg å drifte parkanlegga våre ilag med skuleareal og samstundes halde ved like bedd og prydbuskar i sentrum og rundt Helsebygga våre. I 2016 har vi hatt ei midlertidig tilsett, nær heile året, for å rekke over gravferder og slåtteareal, det kan ikkje halde fram etter arbeidsmiljølova. Alternativet er å la «Helsehagane», bedd og buskvekstar i sentrum, gro igjen, eller fjerne dei, og akseptere at parkar og skulegarder er sjuskete og dårleg vedlikehald. Kyrkjegardane vil vi alltid prioritere først. Det er foreslått å styrke Park- og kyrkjegardseininga med 50 % stillingsressurs. Det vert frigjort tilsvarende ressursar gjennom meir effektivt organisering av reinhaldet ved Hamna 20 som eigedomsavdelinga er ansvarleg for.

Sjølvkost:

Vatn og avløp har fram til i dag vore drive mykje på kompetanse til enkeltpersonar. Eininga har få skriftlege rutinar og er sårbar i situasjonar ved fråver. Myndighetene set større krav til dokumentering av arbeidet, og at ein skal ha gode skriftlege rutiner som enkelt kan kontrollerast og målast. Eininga driftar og vedlikeheld også 12 større og mindre anlegg, som sidan dei ble bygd eller overtatt frå det private, har gjennomgått oppgraderingar. Dette igjen har ført til at vedlikehaldsarbeidet med kvart anlegg har auka, utan at dette har vore dokumentert eller systematisert. Det er ei stor oppgåve framover å systematisere, effektivisere, innarbeide rutinar og dokumentere arbeidet eininga gjer og skal gjere. Dette er heilt naudsynt for å oppnå målet om å levere gode tenester med god kvalitet til dei abonnentane. Etter krav frå Mattilsynet er det også behov for større investeringar som vil auke vatn og avløpsgebyra, samt at investeringane vil auke vedlikehaldskrav og ressursar i form av større anlegg og meir komplekst utstyr.

Eininga har hatt store utfordringar med å følgje med på regnskapen til kvart driftsprosjekt då timelister, driftsmiddel og leigekostnadar frå fjoråret kjem seint inn i økonomisystemet. Det er heller ikkje tilstrekkelege prosjektstyringssystem til å følgje opp drift på ein tilfredstillande måte. Eininga ser det på som viktig at IT-system og brukarvennlrgheit blir prioritert høgt i året som kjem.

Brann:

Arbeidsmengda i avdelinga har auka veseentleg siste åra. Nye forskrifter og generelt auka krav til tenesta gjer det utfordrande å henge med. I 2016 kom ny førebyggjande freskrift. Der er det betydelige endringar og auka krav både når det gjeld feiing og tilsyn, noko det må avsettast resursar til å jobbe med neste åra. Auke i tal oppdrag, auka krav og forventningar for beredskapsavdelinga har også auka arbeidsmengda. Brannmannskapa har det same tal øvingar no som for 30 år sidan til tross for vesentlig fleire områder å halde seg oppdatert på. Stillingsprosenten til mannskapa i sentrum bør aukast frå 1,35 til 2 %, noko som utgjer ein kostnad på totalt kr 70 000.

Dei lovbestemte krava til utdanning har også auka betydelig utan at ramma har auka tilsvarande. Å utdanne ein brannkonstabel har ein kostnad på om lag kr 150 000. For utrykningsleiarar og befal kjem det mellom 100 – 200 000 i tillegg.

Det vil ikkje vere råd å tilfredsstille krava til tenesta utan at det vert ei auke i budsjettramma.

Eigedom:

Eigedom har ei krevjande byggmasse som krev kontinuerlig vedlikehald for å ta vare på dei verdiane som er skapt i Volda kommune. Slik det er i dag har vi ikkje nok personell til drifta, der stadig nye driftskrav melder seg (leikeplasskontroll, legionellhandtering, radonmåling, innemiljø etc.) og krav til vedlikehald med eit stort etterslep. Det er naudsynt for avdelinga at det blir tilsett meir personell for å oppretthalde forvaltning, drift og vedlikehald. I forkant av gjeldande planperiode fremja avdelinga forslag om 3 driftsteknikarar til som skal gå inn i alle delar av FDV (forvaltning, drift og vedlikehald). Det vart ikkje funne rom til dette i budsjett og økonomiplan, men ved fleire nybygg under utvikling vil denne utfordringa forsterke seg. Slik det er i dag må ein forvalte, drifte og vedlikehalde større bygningsmasse med likt tal personell. Den daglege drifta som skal til for å drive verksemd i bygget kan ikkje reduserast på, derfor vil dette ha konsekvens for vedlikehaldet.

For å ha kapasitet til å gjennomføre investeringar som står i budsjett og økonomiplan er det innarbeidd 3-års engasjement for prosjektleiar bygg. Personen her skal i hovudsak arbeide med 4 etg. omsorgssenteret, legesenteret, særlege tilrettelagte omsorgsbustadar og plan ny barnehage.

Kommunestyret vedtok å tilsetje 2 tømrrar på heiltid gjennom investeringsprosjekt som skal oppgradere kommunal bygningsmasse, ei slik oppgradering hjelper godt på etterslep som har vore på vedlikehald. Det er viktig å merke seg at når denne oppgraderinga er gjennomført, startar forfallet på nytt (på nytt bygg/renovert bygg startar vedlikehaldet første dagen bygget vert teke i bruk), som bygg eigar er tilrådd norm kr 200 i vedlikehald pr. m² areal. Det jamne vedlikehalde som bør gjennomførast er ei driftsutgift for kommunen.

Det har vore arbeidd godt siste åra med dei ressursar som ein har til rådvelde. EPC-programmet er ei stor satsing på miljø og driftsøkonomisering, og det ligg også vedlikehaldsoppfølging i modellen for dei bygga som programmet omfattar.

Tildelingskontoret og eigedomsavdelinga har utvikla eit svært godt samarbeid (også med andre tenester) som har medført god gjennomstrøyming i kommunale bustadar Dette medfører krav til oppgradering av husvære som har vore utleigt kontinuerlig i 10 - 20 år. Denne oppgraderinga kjem i tillegg til det etterslepet som er på andre kommunale bygg, som er naudsynt å ta tak i. Mykje av dette vært løyst gjennom tilsetning av 2 tømrrarar i 100 % på investering. Større prosjekt kan komme som forslag til kommunestyret der ein samhandlar med ulike tenester for å nå målsettingar i kommuneplanen.

SATSINGAR 2017	RESULTAT	KOMMENTAR
Alle skriftlege førespurnadar skal gjennomgå ein mottakskontroll og få tilbakemelding innan 4 veker		Antal førespurnader som ikkje har fått svar i samsvar med forvaltningslova og skildring av tiltak for å følgje opp
Tilpasse standard på tenestene og gjere tiltak for å halde budsjettramma		
Behalde og rekruttere personell		
Nærver på min 90 %		
Brannberedskapen skal opplevast som god		
Brannberedskap som tilfredsstillar dimensjoneringsforskrifta og vurdert risiko i heile kommunen		
Lukke avvika brannvernet fekk i 2016 etter tilsyn frå Arbeidstilsynet og DSB.		
Risikobasert tilsyn i særskilte brannobjekt		
Feiing etter behov og tilsyn kvart 4 år i alle bustadar.		
Brannmannskapa gjennomført opplæring, øving/kurs og tryggleiksutstyr slik at dei kan utføre redningsinnsats på ein trygg måte		Antal tilsette som har gjennomført kurs og type kurs
Førebyggjande brannvernopplæring for alle 6. klassingar i kommunen		Antal klassar det er gjennomført opplæring i

Vedlikehold, rehabilitering og oppgradering for å gi brukarane brukarvenlege lokale så langt det er mogleg innanfor den kommunale bygningssmasse		Gjennomføre innovative prosjekt, planmessig gjennomføring av oppgradering, rehabilitering, vedlikehold, samt ny bygg.
God prosjektstyring ved koordinering og planlegging med rett progresjon i høve regulering, finansiering og grunnkjøp.		Antal prosjekt som vert drive etter denne prosjektmetodikken
Fokus på miljø, sørgje for gode tiltak blir gjennomført i tråd med kommuneplan med satsing på klima og miljø.		Gjennomføring av EPC – programmet.
Starte arbeidet med å etablere ein oppgradert eller ny base for driftsoperatørane ved Myrtun i samsvar med arbeidsmiljølova.		
Regelmessige møter med alt personell og rutine på enkeltvis samtalar /medarbeidarsamtale med alle tilsette etter avtalt intervall.		
Utarbeide rutinar og standarar for arbeidet som vart gjennomført ved drift og vedlikehold av kommunale vassverk og avløpsreinsanlegg		
Få på plass eit FDV system tilpasse drift og vedlikehold av vassverk og avløpsreinsanlegg og leidningsnett.		
Utvikle kompetanse på innovative innkjøp etter modellen i Leverandørutviklingsprogrammet. Gjennomføre alternative innkjøpsmodellar med fokus på innovasjon og betre oppfølginga av leverandørar og entreprenørar som utfører oppdrag for kommunen.		
Initiere innovative/nytenkjande tiltak		Rapportere på antal prosjekt som vert initiert

3.7 UTVIKLINGSSEKTOREN

Sektoren har ansvar for utarbeiding av kommuneplanar, handsaming av reguleringsplanar og rettleiing av saker innanfor plan- og bygningslova og andre lover som sektoren forvaltar. Handsaming av søknader om bygg, anlegg og deling av grunneigedom, samt registrere tiltak i matrikkelen ligg også til sektoren. Vidare har sektoren ansvar for kart- og delingsforretningar, seksjoneringssaker og forvaltninga av det digitale kartverket for grunn- og eigedomsdata. Utviklingssektoren er eigedomsskattekontor. Ørsta som vertskommune driv landbrukskontor for Volda kommune. Utviklingssektoren er kontaktinstans overfor landbrukskontoret og koordinerer landbrukssaker som skal til politisk handsaming i Volda kommune.

Teneste- og utviklingsmål		
➤ Leie prosessen med kommuneplan og sakshandsame kommuneplanen for politisk handsaming i samsvar med framdrifta i planprogrammet	➤ Utarbeide planstrategi og kommunale reguleringsplanar i samsvar med kommuneplan, overordna styrings-signal med sikte på god og langsiktig arealforvaltning	➤ Tilretteleggje for nye bustad- og næringsareal slik at behovet for tomtetilgang vert oppfølgt
➤ Signal ved førehandskonferansar før oppstart av private reguleringsplanar skal vere forutsigbare og forankra politisk	➤ Halde lovfastlagde sakshandsamings-fristar og fristar for oppfølging av oppmålingsteneste	➤ God kompetanse og sikre god fagleg oppdatering
➤ Arealpolitikk som balanserer mellom behov for dyrka jord og busetting på bygdene	➤ God rettleiingsteneste i landbruket	

Utfordringar

Stabil arbeidsstab er ei utfordring og ein liten sektor er sårbar ved eventuell sjukdom/sjukmelding blant dei tilsette. Vi har no fått auka vår kapasitet på arealplanlegging, men det vil framleis vere eit lite fagmiljø der ein er avhengig av at ein unngår langtidsfråver for å klare dei lovpålagte tidsfristane. I tillegg har sektoren har starta med revisjon av arealdelen av kommuneplanen. Dette er ein krevjande og omfattande prosess som vil binde opp mykje av tida til planleggarane.

Sektoren har teke ansvaret for eigedomsskattekontoret ved innføring av eigedomsskatt. Dette er gjort utan tilføring av ressursar. Dette resulterer at andre oppgåver har fått lågare prioritet.

Det dukkar stadig oftare opp kompliserte juridiske problemstillingar i samband med plan- og byggesakshandsaming. Dette er ekstra utfordrande da ingen ved sektoren har formell juridisk kompetanse.

SATSINGAR 2017	RESULTAT	KOMMENTAR
Folkehelseperspektivet skal vere med i all planlegging		
Søke om tilskot til minst eit friluftstiltak jf kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv (KIFF-planen)		
Følgje KIFF-planen gjennom spelemiddelsøknadar		
Gjennomføre kartlegging og verdisetjing av friluftslivsområda i kommunen		
Rullering av KIFF-planen		
Halde den økonomiske ramma		
Medarbeidarsamtale med alle tilsette		
Kritikkverdige forhold skal varslast i samsvar med kommunen sine rutiner etter arbeidsmiljølova		
Initiere innovative/nytenkjande tiltak		Antal prosjekt
Nærver skal aukast i høve til 2016 (ambisjonsnivå på min 95 %)		
Sjukefråver pga av arbeidsmiljø skal ikkje forekome		
Rett kompetanse i alle stillingar		
Tenesteyting og sakshandsaming i samsvar med lov- og regelverk		Antal avvik og oppfølgingstiltak for å følgje opp målsettinga
Alle som vender seg til Volda kommune skal få svar i samsvar med krava i forvaltningslova		
Koordinering av gjennomføring av planar saman med teknisk sektor		
Utarbeide høyringsforslag av kommuneplanen sin arealdel med ROS-analyse og konsekvensutgreiing (KU)		
Revisjon av overordna ROS-analyse frå 2013		

3.8 ØKONOMIAVDELINGA

Økonomiavdelinga er ansvarleg for stabs- og støttetjenester i samband med rekneskap, budsjettering, rapportering og økonomisk rådgjeving. I tillegg har avdelinga ansvar for utadretta tenester som innkreving av skatt og avgifter, og Husbankordninga med Startlån, bustøtte og tilskot.

Teneste- og utviklingsmål

➤ Støttetjeneste som gir grunnlag for god oversikt og god økonomistyring	➤ God finans- og økonomiforvaltning	➤ Leie budsjett- og økonomiplanprosessar som sikrar brei involvering og brei kunnskap om kommunen sine rammevilkår

Utfordringar

- Avdelinga kunne gjerne hatt meir kapasitet på analyse, rutineutvikling, opplæring og implementering ute i sektorane. Dette får konsekvensar for oppfølging av planlagt økonomistyring. Ein annan konsekvens er manglande overlapping dersom nøkkelpersonar på rekneskap skulle få langtidsfråver. Med intenst arbeidspress kan dette vere ein risiko. Summen av dette er at det vil gå seg utover kommunen si økonomiske styring og kommunen sin økonomi.
- Volda og Hornindal vert *ein* kommune frå og med 2020. Ein vil fram til dette er ein realitet, arbeide med å etablere felles økonomireglement, rutinar, kontoplan m.m. Dette vil gjere ein allereie travel arbeidsdag, enno meir travel for nøkkelpersonell i organisasjonen. Hornindal kommune har også bedt om bistand på skattekrevarfunksjonen før dei 2 kommunane er slått saman. Dette kjem ein attende til.
- Det er forventingar til enno betre utnytting av elektronisk fakturahandsaming for å frigjere ressursar (med omsyn til inn- og utgåande fakturaer), samt integrasjon av økonomisystemet og fagsystema. Dette er med på å forenkle og utvikle tenestene i sektorane (digitalisering av tenester).

SATSINGAR 2017	RESULTAT	KOMMENTAR
Vere à jour med føring av rekneskapen gjennom året, og utarbeide tertialrapporter og årsrekneskap i samsvar med lov og regelverk		
Innfordring av korrekte skatter og avgifter til rett tid, samt vere ajour med innfordringa av kommunale krav		
Betale fakturaer til rett tid		Dette føreset at avdelingane attesterar og tilviser i god tid før betalingsfristen
Starte arbeidet med å etablere felles økonomifunksjon med Hornidal kommune (økonomireglement, rutinar, kontoplan m.m)		Hovudfokus i 2017 vert kartlegging
Sektorane oppleve god støtte og opplæring		Evaluering frå sektorane
Økonomirapportering basert på gode oppdaterte rekneskapsgrunnlag, tidleg oppdaging av ev avvik og prognoser som gir god oversikt over økonomisk status		
Nærver min 93,1 %		
Medarbeidarsamtale med alle tilsette		
Utviklingsarbeid for å auke andel elektronisk faktura (i tråd med nasjonal satsing)		

3.9 PERSONAL- OG ORGANISASJONSAVDELINGA

Personal- og organisasjonsavdelinga omfattar løns- og personalstaben, IKT og Innvandring. Løns- og personalstaben har ansvar for rådgjeving og støtte til leiarane i personalspørsmål. Utvikling av arbeidsgjevarstrategiske verkty og leing av utviklings- og arbeidsmiljøprosessar ligg også til avdelinga. Koordinering av innvandringsarbeidet og IKT er budsjettert under personal- og organisasjonsavdelinga, og personalansvaret ligg hos personalsjefen. Personalområdet er stort og må prioriterast, og rådmannen har valt å la spesialrådgjevar på innvandrings- og integreringsfeltet og IKT-konsulentane rapportere direkte til rådmannen. Frå 1. januar 2017 vil IKT vere organisert under eige interkommunalt selskap for Søre Sunnmøre (SSIKT), og personal- og fagansvar for IKT-konsulentane vil ligge hos dagleg leiar SSIKT. Dei vil framleis ha Volda kommune som arbeidsgjevar ved at dei vert utleigde til selskapet. Det vil ta litt tid før ein ser korleis den nye organiseringa vil fungere, og kva grep som eventuelt må gjerast i personal- og organisasjonsavdelinga.

Løns- og personalstaben er tillagt ansvar for å utvikle og vedlikehalde kommunen sitt overordna kvalitetssystem. Det er behov for å implementere programmet Kvalitetslosen i heile organisasjonen, slik at avvik vert meldt og handtert for stadig å utvikle praksis. Dette er viktig for å arbeide etter prinsippet om lærande organisasjon.

Teneste- og utviklingsmål		
➤ Arbeidsgjevarstrategi som gjer at Volda kommune rekrutterer godt og held på god kompetanse	➤ Leiarprogram som gir trygge og gode leiarar som balanserer godt mellom tydeleg forventingsavklarings og støtte der dei tilsette vert sett og verdsett	➤ Utnytte potensialet i eksisterande og implementere nye dataprogram og som forenkler arbeidsprosessar og måle kost-/nytteeffekten
➤ Ha arenaer og hendingar som gir tilsette i Volda kommune felles tilhøyrse	➤ Sikker drift av kommunen sine datasystem	➤ Kvalitetssystem som er utvikla for heile organisasjonen

Utfordringar

IKT går inn i eit år med stor omstilling. IKT-konsulentane skal inni SSIKT, med ny dagleg leiar som vil vere ansvarleg for det daglege arbeidet. Det vert viktig å avklare kapasitet med det interkommunale IKT-selskapet for å prioritere oppbygging av infrastruktur og nettverk for at Volda kjem opp på same nivå som dei andre kommunane i samarbeidet. Antal lokasjonar mv gjer at Volda har større utfordringane enn dei andre kommunane. Det er forventingar til at samordning av driftsmiljø og felles drifting av serverar og applikasjonar skal frigjere kapasitet

til driftsoppgåver og utvikling av drifta. Neste steg i prosessen er å samarbeide om strategisk kompetanse som kan arbeide opp mot leiinga og tenestene i kommunane for å utvikle digitale tenester.

Innvandring til kommunen er aukande og stadig ei utfordring, samtidig som det er ein viktig ressurs både for utvikling av kommunen og for å halde folketalet oppe. Ved omorganiseringa har vi lagt arbeidet med innvandringa meir integrert i dei ordinære tenestene. Det er samtidig viktig å oppretthalde god tverrfagleg koordinering, oppfølging av statlege finansieringsordningar og kontakt mot statleg nivå. Det er opparbeidd høg kompetanse på feltet og koordineringa av oppgåvene og samarbeidet mellom sektorane som har ansvar for å sette i verk kommunen sin politikk på området, fungerer godt i organisasjonen.

Dei siste åra har kommunane fått oppmoding om vesentleg auke i tal flyktningar og einslege mindreårige som skal busetjast. Oppgåvene er framleis store i 2017. Kommunestyret i Volda har vedteke å busetje inntil 40 flyktningar i 2017, inkludert einslege mindreårige. Tenesta for einslege mindreårige vert drifta av barnevernet. Vi er varsla å få 4 einslege mindreårige i 2017 (ein mindre enn tidlegare bedt om og planlagt for) og må løysast innanfor ressursramma for EM-tenesta. Det kjem færre asylsøkjjarar til landet og færre vert innvilga opphald. Situasjonen på nasjonalt plan er usikker, og ein opplever stadig endringar i nasjonale busetjingsbehov og opp- og nedbygging av mottakskapasiteten. Dette gir utfordringar for busetjingskommunar og kommunar som er vertskommune for asylmottak. Ei eventuell nedbygging av mottakskapasiteten i Volda vil få konsekvensar for tenesteapparatet, spesielt innfor undervisning og helsetenester. Fleksibiliteten kommunen har i busetjingsvedtaket er i så måte viktig. Det er knytt til busetjingsbehov med eit «inntil-vedtak», overføring av plassar frå eit år til eit anna og disponering av plassane mellom vaksne flyktningar, familiar og einslege mindreårige.

Det er viktig med ein stabil base til arbeidet med flyktningar og asylsøkjjarar i kommunale tenester, og unngå minst mogleg opp- og nedbygging av tenesteapparatet i takt med opp- og nedjusterte busetjingsbehov. Det er eit nasjonalt ansvar å leggje til rette for at kommunane blir sett i stand til å byggje opp eit apparat som kan handtere dei utfordringane ein står overfor i arbeidet med flyktningar og asylsøkjjarar. Flyktningintegreringa skal skje innfor tilskotsramma kommunane får frå staten. Som følgje av auka tal flyktningar og asylsøkjjarar til kommunen er det for 2016 og 2017 sett av ei ramme av integreringstilskotet og vertskommunetilskotet til styrking av kommunale tenester. Eit godt busetjings- og integreringsarbeid i ei tidleg kvalifiseringsfase vil gi helse-, miljø- og samfunnsmessige innsparingar i åra framover.

Personalstaben reknar med stor aktivitet i 2017. Nyutvikla aktivitetar som nyttilsettopplæring og internopplæring for leiarar vil gå sin gang. I tillegg vil det vere stort fokus på oppdatering og utvikling av rutinar og retningslinjer. Arbeidsmiljøundersøkinga i Helse- og omsorgssektoren skal følgjast opp og personalavdelinga vil få oppgåver både knytt til leiaropplæring og utviklingsarbeid i dei enkelte avdelingane.

Ein ser også at det vil kome fleire oppgåver knytt til kommunesamanslåing som vil krevje både tid og høg kompetanse. I den samanheng blir samarbeidet med dei tillitsvalde og vernetenesta viktig.

I 2017 skal det også gjennomførast ei medarbeidarundersøking; KS si 10 - faktorundersøking. Som ein del av undersøkinga vil det vere fleire leiarsamlingar slik at leiarane våre blir kjent med undersøkinga, får laga gode handlingsplanar og evaluert effekten av aktivitetane.

Kommunen har hatt relativt høgt sjukefråvær, men i 2016 har ein sett ein nedgong. I skrivande stund viser tal frå 2. tertial ein nedgong frå 8,9 % i 2015 til 7,72 % i 2016. Det systematiske HMT-arbeidet må likevel fortsette med same styrke.

Det har vore store endringar i personalstaben. Sida 2014 er fem av sju fast tilsette nyrekrutterte. Ny personalsjef starta 1. mars 2016 og ein ny lønskonsulent startar 1. januar 2017. Det er eit mål å nytte systema på betre måtar, og å innføre nye rutinar og system som skal sikre betre personalhandtering i heile kommunen. Det er også ei målsetting å betre den politiske involveringa i utviklinga av kommunen si arbeidsgjeverrolle.

MÅL 2017	RESULTAT	KOMMENTAR
IKT		
Brukarane skal vere tilfredse med dei tenestene IKT yter.		
IKT-investeringar skal gje positiv kost/nytte		
Innvandring		
Busetje flyktningar i samsvar med gjeldande kommunestyrevedtak og samarbeidsavtale med IMDi		
50 % av flyktningane skal bu i privat bustad innan tre år etter busetjing		
30 % av flyktningane skal eige privat bustad innan seks år etter busetjing		
Løn og personal		
Administrere gjennomføring av medarbeidarundersøking		
Profesjonell rekruttering som fremjar Volda kommune som arbeidsgjever		
Sjukeoppfølging som fremjar nærvær		

Tilsette og leiarar får pålitelege svar på spørsmål		
Korrekte tenester til rett tid		
Initiere prosess for å implementere bruken av Kvalitetslosen i heile organisasjonen (avklare systemansvarleg funksjon, gjennomgang av rutiner og organisering av opplæring)		

3.10 BARNEVERNTESTA HAREID, ULSTEIN, VOLDA OG ØRSTA

1.januar 2014 gjekk Hareid, Ulstein, Volda og Ørsta saman om etablering av ei interkommunal barnevernsteneste, med Volda kommune som vertskommune.

Barnevernstenesta sine hovudmål er gitt i Lov om barneverntenester, og gir tenesta ei todelt oppgåve; ein skal arbeide i forhold til enkeltbarn og deira familiar, samstundes som ein skal følgje med i born sine oppvekststilhøve og drive førebyggjande arbeid.

Teneste og utviklingsmål

- Vere lett tilgjengelege – for barn, for alle som har med barn og unge å gjere, og for ålmenta
- Bidra til tidleg innsats i samarbeid med andre tenester for barn og unge
- Arbeide førebyggjande
- Gi likt tilbod til alle barn i Hareid, Ulstein, Volda og Ørsta med behov for barneverntenester
- Vere ei fagleg oppdatert og kompetent teneste – som har barnet i fokus
- Prioritere trivsel og eit godt arbeidsmiljø blant dei tilsette
- Utvikle ein lærande organisasjon

Hovudmål	Resultatmål/Tiltak
Økonomi	Tertialrapportering i høve avvik i budsjettet
	Evaluerer alle tiltak fortløpande
Sikre eit kvalitativt godt barnevernsarbeid	Overhalde fristane som barnevernslova set for arbeidet
	Vidareutvikle samarbeidet med Landsforeningen for Barnevernsløva, Barnevernsløva i «Mitt Liv-prosjektet»
	Vidareutvikle rutinar og kvalitetssikring av arbeidet på alle nivå
	Sikre alle barn tiltaks- og omsorgsplanar
	Vidareføre arbeidet med brukarevaluering i alle saker
	Sikre at alle barn som bur utafor heimen har sin tilsynsførar, og at ordninga vert utført på ein fagleg tilfredsstillande måte
Sikre involvering, medverknad og engasjement frå dei tilsette	Gjennomføre medarbeidersamtaler kvar haust
	Utarbeide kompetanseplan for tenesta
	Involvere personalet i drift og utvikling av tenesta
	Sjå til at alle tilsette får høve til kurs og opplæring

	Fagleg rettleiing til alle fagtilsette
	Arbeide for nærvær på min 90 %
Samarbeide med andre	Vidare deltaking i det regionale nettverket «Mission Possible»
	Sikre deltaking i tverrfaglege samarbeidsfora i samarbeidskommunane
	Vidareføre ordninga med faste kontaktpersonar for alle barnehagar og skuler
	Utarbeide gode årsmeldingar og presentere utviklinga på feltet for våre lokale politikarar
Drift	Utarbeide informasjonsplan for tenesta
	Implementere økonomidelen av fagprogrammet «Familia»
	Vurdere innføring av scanning og elektronisk arkiv
	Utarbeide rutinar for internkontroll på alle områder i tenesta
	Samarbeide med omliggande kommunar om døgnbasert barnevernsvakt

3.11 NAV

I mai 2014 vart Nav-kontora for Volda og Ørsta slått saman til eitt felles kontor med Ørsta som vertskommune. Dette inneber at Ørsta kommune driv tenestene også for Volda kommune. Nav er ei viktig teneste, og det er viktig at Nav-tenesta inngår i det tverrfaglege samarbeidet med dei øvrige tenestene i kommunen. Det er behov for å gjere ei evaluering av samanslåinga for få oversikt over effekten av denne omorganiseringa. I den samanheng må vi også sikre faste rutiner for rapportering og budsjettering.

Teneste og utviklingsmål		
➤ Gi alle høve til å kome i arbeid	➤ Å gi alle barn og unge høve til å utvikle seg	➤ Betre levevilkåra for vanskelegstilte
➤ Aktivt tverrfagleg samarbeid med tenestene i Volda kommune	➤ Bruke viremidla fleksibelt ut frå individuelle behov for raskast mogleg kome i aktivitet eller arbeid	➤ Månadleg rapportering av økonomisk forbruk og tertialrapportering på tenestene

Ørsta er vertskommune for Nav-kontoret. Volda kommune kan instruere og gi styringssignal for tenesta i samsvar med samarbeidsavtalen. Ørsta kommune vert bedt om å rapportere på oppfølginga av måla.

Sosialhjelpsutgiftene i Volda aukar meir enn i Ørsta, og det har vore ein formidabel vekst i desse utgiftene for Volda kommune i tida etter at vi fekk felles kontor. Ørsta kommune ved Nav-leiaren ber om at Volda kommune styrkar sosialhjelpsbudsjettet med kr 1 mill Rådmannen har forventingar til at Nav lukkast med arbeidslina, og at ein ser bruken av samla virkemiddel i samanheng, slik at ein kan redusere auken i utgiftene. Det vert m.a synt til dei arbeidsretta tiltaka i regi av læringscenteret for flyktningar, innføring av aktivitetskrav for sosialhjelp og signala frå Nav sentralt om meir fleksible og myndiggjorte Nav-kontor. Det er lagt inn ein styrke på kr 500 000. Tabellen nedanfor viser utviklinga i sosialhjelpsutgiftene i Volda og Ørsta i perioden 2012 - 30.09.16:

	2012	2013	2014	2015	30.09.16
Volda	3 077 000	3 340 000	4 087 000	4 815 000	4 076 000
Ørsta	5 860 000	4 564 000	5 193 000	4 906 000	3 678 000

Både dei ordinære sosialhjelpsutgiftene og sosialhjelpsutgifter knytt til flyktningar aukar for Volda sin del.

Budsjettkommentarane frå Ørsta kommune som vertskommune for felles Nav-kontor er kopiert inn nedanfor:

Folkehelse

Arbeidslina ligg til grunn i NAV, fokus på arbeid skal vere ein raud tråd i det meste av arbeidet vårt. Forsking viser at det å vere utan arbeid aukar dødelegheit, helseproblem og forbruk av helsetenester. Å vere i arbeid aukar sjølvkjensla, gir betre psykisk helse og generelt betre helse. Arbeidsfokuset understøttar altså folkehelseperspektivet.

Fakta om avdelinga

NAV Ørsta/Volda har pr. i dag 17,8 statlege og 8,75 kommunale årsverk. Av dei statlege årsverka er 0,5 årsverk knytt til settekontorordning, 1,0 årsverk til marknadskordinator for Sunnmøre vart overført til NAV M&R frå 011016. Av dei kommunale årsverka er 0,6 knytt til gjeldsrådgeving, resten er knytt til rettleiing/sakshandsaming.

Kontoret har kommunal minimumsløysing, og skal yte sosiale tenester knytt til generell råd og rettleiing, økonomisk rådgeving, økonomisk stønad, midlertidig butilbod, kvalifiseringsprogrammet og individuell plan. I tillegg har vi gjeldsrådgeving.

Kontoret er i dag organisert i tråd med intensjonar og føringar i NAV, der vi leverer integrerte tenester og jobbar på tvers av kommunal og statlege tenestemeny.

Status/utfordringar

Arbeids- og velferdsdirektøren, samt regjeringa, held sterkt fram at NAV må rette arbeidet sitt endå meir inn mot arbeid, arbeidsgjevarar og arbeidsmarknaden. Vi må vere tettare på næringslivet, jobbe meir utadretta og opparbeide fleire gode relasjonar til arbeidsgjevarane. I tillegg må vi kartlegge brukarane våre betre, vi må i større grad ha rettleiingssamtalar med arbeid som hovudfokus, og vi må fylgje opp brukarane tettare. Stor saksmengd, mykje tid til sakshandsaming/kontorarbeid, mange ad hoc-oppgåver og fråvær av tilsette, gjer det utfordrande å jobbe slik vi burde.

Hovudmålet til NAV er å få fleire i arbeid og aktivitet, og færre på stønad. NAV kan ikkje klare å løyse dette samfunnsoppdraget åleine, men må jobbe saman med andre aktørar. Det er viktig med felles forståing av oppdraget, samt at alle forstår si eiga rolle i det store biletet. Det er viktig å ha eit felles overordna målbiletet. Vi vil difor vidareføre samarbeid med m.a. legar/behandlarar, andre avdelingar i kommunen, utdanningsinstitusjonar og ikkje minst arbeidsgjevarar/næringsliv.

For å sikre at vi har ein organisasjonsmodell mest mogelege i tråd med både sentrale og lokale føringar, forventningar og effektivitetskrav, er denne i desse dagar under bearbeiding/ending. Skal kontoret lukkast med sine oppgåver, er det viktig at staten og kommunen har god samhandling, felles forståing og understøttar same prosessane.

Innføring av aktivitetskrav for sosialhjelp vil kome i 2017. Dette krev at NAV og kommunen riggar eit sysselsetjingstilbod for brukarar som mottek sosialhjelp. Effekten håpar vi skal vere til det beste for brukarane, då ein veit at aktivitet og struktur på dagane har positive

ringverknader for dei fleste. Vi håper også at aktivitetskravet skal kunne redusere utbetaling av sosialhjelp.

Det vert i rundskriv til Lov om sosiale tenester i NAV stilt strenge krav til heilheitleg vurdering og ivaretaking av barn og unge, samt til unge vaksne som søker om sosiale tenester. Kontoret har hatt eigenvurdering (tilsyn) i regi av Fylkesmannen på desse områda. Det er i etterkant av dette utarbeidd tiltak og nye rutiner for å sikre endå betre tenester.

Samfunnsutviklinga viser elles veksande utfordringar m.a. m.o.t. auke i ledigheita og tilstrøyming av nye flyktingar. Dette vil påverke NAV i stor grad, både økonomisk og i høve ressursbruk. Vi får fleire brukarar, truleg fleire sosialhjelpssøklarar/auke i sosialhjelpsutbetalingane, samt fleire utan bustad. Vi får truleg også fleire gjeldssaker og elles auke i saker der dårleg økonomi slår ut på uheldige måtar for brukarane og deira familiar.

3.12 FELLESOMRÅDET

Dette ansvarsområdet inneheld utgifter og inntekter som ikkje høyrer naturleg heime på den einskilde sektor.

Kommentar

Her er eit utdrag av utgiftene;

- Amortisering av tidlegare års premieavvik på pensjonsområdet
- Revisjon (kr 450 000)
- Kontrollutval (kr. 331 500)
- Kyrkjeleg fellesråd
- Tilskot til andre trussamfunn
- Diverse kontingentar, som til dømes kopinor og KS
- Reiselivsdestinasjon (Volda er pr i dag ikkje medlem av reiselivsdestinasjon og det er gjennom eit prosjekt løyvd midlar til Volda næringsforum)
- Driftstilskot til Volda rullarlag, Volda stadion m fl (i høve politiske vedtak)
- Avskrivningar
- 2 mill kr knytt til arbeidet med å integrere flyktingar plassert på dette ansvarsområdet.
- 2,5 mill kr vedkomande blant anna innlemming av øyremerka tilskot i rammetilskotet.

Her er dei viktigaste budsjetterte inntektene:

- Kalkulatoriske inntekter frå sjølvkostområda
- Vertkommunetilskot for asylmottak (kr. 2 676 000)
- Tilskot for einlig mindreårige (kr. 19 900 000). Dette beløpet er stykkprisfinansiering kommunen mottar vedkomande einlege mindreårige innvandrarak og erstattar refusjonskrava vi tidlegare sendte til Bufetat.
- Motpost avskrivningar (inntekt)
- Sal av konsesjonskraft

Her er kommentarar til nokre få viktige utvalde poster:

Kyrkjeleg fellesråd

Kyrkja er ein sjølvstendig juridisk organisasjon som er ansvarleg for si drift innanfor dei tilskota som vert ytt frå kommunen. Dette er følgt opp med ei budsjetteknisk omlegging der tilskotet til Kyrkja vert budsjettert som ei driftsoverføring frå kommunebudsjettet. Det er lagt opp til same aktivitet på drifta som i 2016 korrigert for pris- og lønsutvikling (tilskot på kr 3 676 000 og kr 263 000). Tilskot til husleige kjem i tillegg, og er ein del av tenesteytingsavtalen.

Tilskota til Volda kyrkjeleg fellesråd er auka med 2,5 % (som er i samsvar med Regjeringa si prognose for prisstigning i kommunesektoren i 2017). Volda kyrkjelege fellesråd har kome

med framlegg til budsjett 2017 i brev datert 27. september 2016. Dette er med som trykt vedlegg til saka.

Premieavvik

Når ein skal budsjettere, vil det alltid vere usikre faktorar. Hovudforklaringa til det er lovendinga som tok til å virke frå og med 2002. Fram til 2001 var det den betalte pensjonspremien som vart utgiftsført i rekneskapen. I 2002 vart dette endra. Pensjonsleverandøren reknar ut kva som er pensjonskostnaden for det enkelte år:

- Dersom innbetalt premie i året er større enn pensjonskostnad (utrekna av pensjonsleverandøren sine aktuarar), får vi eit positivt premieavvik.
- Dersom innbetalt premie i året er mindre enn pensjonskostnad, får vi eit negativt premieavvik.

Premieavvik vert ført slik i rekneskapen:

- Positivt premieavvik (dvs. når innbetalt premie er større enn netto pensjonskostnad) vert ført som ein driftsinntekt i rekneskapen året det oppstår. Dette vert så ført (amortisert) som driftsutgift dei neste 15 åra med like årlege beløp.
- Negativt premieavvik (dvs når innbetalt premie er mindre enn netto pensjonskostnad) vert ført som ein driftsutgift i rekneskapen året det oppstår. Dette vert så ført (amortisert) som driftsinntekt dei neste 15 åra (med like årlege beløp).
- Premieavvik som oppstår i 2011 (eller seinare) skal amortiserast over 10 år (ikkje 15 år som for premieavvik oppstått i perioden 2002-2010).
- Premieavvik som oppstår i framtida skal amortiserast over 7 år.

Pr 31.12.2015 har Volda kommune i underkant av 42,3 mill kr i akkumulert premieavvik som skal utgiftsførast årleg fram til 2025. Dette er ei stor belastning for likviditeten, og er også mykje debattert på nasjonalt nivå (har vore omtalt i alle Volda kommune sine budsjettdokument og årsmeldingar sidan 2005). På landsbasis er samla premieavvik for kommunesektoren truleg over 30 milliardar.

Det er budsjettert med kr 7 mill i amortisering av tidlegare års premieavvik (inkludert arbeidsgjevaravgift). Dette er eit estimat ettersom ein først har det endelege talet etter rekneskapen for 2016 er avslutta.

Det er budsjettert med eit positivt premieavvik på ca 4,7 mill kr i 2017, og er basert på prognose utarbeidd av KLP.

Pensjon er som sagt eit område det er knytt stor usikkerheit til. Det er ikkje lagt inn buffer på fellesområdet. Alt er fordelt ut til sektorane.

4 INVESTERINGAR

Investeringar i økonomiplanperioden 2017 - 2020

Det er lagt opp til investeringar på kr. 720 791 000 i økonomiplanperioden. Øyra skule er den tyngste investeringa, og kapitalkostnadene med dette prosjektet vert fullt ut belasta drifta. Auka renter og avdrag som følgje av denne investeringa føreset auke av eigedomsskatten til 4 promille frå og med 2018. Det er verd å merke seg at vedtekne investeringstiltak i 2016 som er påbyrja og ikkje fullførde i 2016, ikkje vert oppførde i 2017. Dette vert justert i budsjettet når rekneskapen for 2016 vert avslutta.

Prinsipp for prioritering av investeringar

Kommunestyret har i samband med handsaminga av budsjett og økonomiplan 2014 - 2017 vedteke som strategi at investeringar skal medverke til el medføre:

- *Reduksjon eller rasjonalisering i drifta (ev samtidig også gir betre tenester)*
- *Standarden på bygningsmassen held seg og unngår forringing/verditap*
- *Bygningar som stettar lovpålagde krav til tenestene og arbeidsmiljøet*
- *Utløysing av verdiskaping og ringverknader i samfunnet*

Investeringsprosjekta vert kommentert i den rekkjefølgja dei står i oversikta over framlegg til investeringsprogram for perioden 2017 - 2020. Oversikta byggjer på gjeldande økonomiplan, oppdatert behovsvurdering og planlegging i høve til gjennomføringskapasitet.

Det har vore ein tendens til at det er budsjettert med eit investeringsvolum som er større enn det kommunen har hatt kapasitet til å gjennomføre. Kommunen burde ut frå lånegjelda hatt investeringsstopp. Det er likevel nødvendig å gjere investeringar for å dekkje tenestebehov og krav til bygningsmessig standard. Kommunen har også eit ansvar for å følgje opp infrastrukturtiltak og tiltak for å tilretteleggje for busetting og arbeidsplassutvikling. For å innrette tenesteprofilen til inntektssystemet og få betre ressursutnytting vert kommunen nødt til å gjere utbyggingar i ein ny felles barnehage for Volda sentrum og samling av ungdomstrinnet ved Volda ungdomsskule.

Investeringar innanfor vass- og avløpssektoren vert dekt innanfor sjølvkostområdet. Bustadfelt, næringsområde vert også over tid i hovudsak dekt opp av tomtosal. Investeringar i omsorgsbustader vert delfinansiert ved statstilskot, og elles er det husleigeinntekter på desse bustadene som går med til å dekkje opp kapitalutgiftene.

Det er ein del etterslep på gjennomføring av allereie vedtekne investeringsprosjekt. Desse vil verte iverksette og skal ikkje vedtakast på nytt.

Tabellen under viser fordelinga på kvart enkelt år og på investeringskategori.

	2017	2018	2019	2020
Byggefelt og industriområde	18 100 000	26 500 000	18 000 000	22 000 000
Sjølvkost-området (vatn, avløp og feiing)	40 000 000	70 000 000	35 000 000	30 400 000
Eigedomsseksjon-investeringar	178 650 000	75 700 000	57 550 000	30 600 000
Kommunal teknisk og brann - investeringar	22 483 000	30 033 000	25 433 000	19 233 000
Andre investeringar	11 884 000	4 775 000	2 475 000	1 975 000
SUM	271 117 000	207 008 000	138 458 000	104 208 000

Tabellen under viser kvart enkelt investeringsprosjekt.

Investeringsprosjekt:	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020
IKT Volda kommune	975 000	600 000	600 000	600 000
Infrastruktur IKT Oppvekst	1 550 000	-	-	-
Interkommunale IKT investeringar	1 414 000	375 000	375 000	375 000
Sum Personal og Organisasjon	3 939 000	975 000	975 000	975 000
Kombidamparar avdelingskjøkkene	265 000	0	0	0
Omsorgssenteret : Inventar og utstyr	1 200 000	2 000 000	-	-
Skinner i tak for takheiser, 2 etg + motorar	3 000 000	-	-	-
Bil til driftsteknikar (hjelpemiddel bil)	250 000	-	-	-
Hamna Dagsenter: Ny bil (7 plasser)	500 000	-	-	-
Sentralkjøkken/kantine: Utsifting av produksjonsutstyr	500 000	500 000	500 000	-
Sum Helse og Omsorg	5 715 000	2 500 000	500 000	0
IKT-satsing oppvekst	500 000	500 000	500 000	500 000
Helsestasjon - Elbil	230 000	-	-	-
Nettbrett barnehage og skule (bh og 1.-4. kl)	1 500 000	500 000	500 000	500 000
Sum Opplæring og Oppvekst	2 230 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Volda u-skule, opprusting	3 000 000	3 000 000	25 000 000	25 000 000
Ny Øyra skule	67 000 000	0	0	0
Særleg tilrettelagde Omsorgsbustader	1 000 000	26 000 000	10 000 000	0
Oppgradering Mork/Nilletun	500 000	0	0	0
Omsorgsbustader (5stk) Doktorhaugen	5 000 000	0	0	0
Etablering/Ombygging av FDV avdeling	450 000	0	0	0
Leikeplassar (skular/barnehagar)	800 000	800 000	800 000	800 000
ROP boliger 7stk (midlertidige bustadar)	13 500 000	0	0	0
EPC gjennomføringstiltak	47 250 000	0	0	0
EPC opsjon etablering 3. etg Ivar Åsen bygget	16 000 000	-	-	-
Barnehagar avbøtande tiltak	500 000	500 000	0	0
Brannteknisk analyse kommunale bygg	0	400 000	400 000	0
Teknisk analyse bygg for kvalifisert oppgradering	0	1 500 000	1 500 000	0
Oppgradering Prestegata 33	1 350 000	1 500 000		0
4. etasje omsorgssenteret	3 000 000	3 000 000		0
Legesenteret	0	4 000 000	0	0
Oppgradering kommunale bygg	4 500 000	4 600 000	4 700 000	4 800 000
Branndepot Straumshavn	0	600 000	0	0
Røyslida/Smalebakken Oppgradering og levtidsforlenging.	5 000 000	9 000 000	-	-
Ny Barnehage Sentrum	1 000 000	15 000 000	15 000 000	
Nytt tak Prestegata 33	850 000	-	-	-
Fjordsyn - spesialtilpassing for brukar	500 000	-	-	-
Fjordsyn - oppgradering bad	0	1 500 000	-	-
Barneavlastinga - ombygging/oppgradering	1 250 000	-	-	-
Støydemping teknisk rom	-	200 000	-	-
Severinhaugen 3 - rekkverk terrasse (buteneste funksjonshemma)	-	-	150 000	
Kleppevegen 1 - nytt inngangsparti	-	500 000	-	-
Solskjerming kommunale bygg		1 000 000		
Oppgradering ventilasjon vaskeriet Omsorgssenteret	400 000	-	-	-
Folkestadtun - oppgradering	1 000 000	2 600 000	-	-

Investeringsprosjekt:	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020
Tilbygg Myrtun - strøsandlager for kommunalteknisk sektor	4 800 000	-	-	-
Sum Teknisk Eigedom	178 650 000	75 700 000	57 550 000	30 600 000
Utbetring kommunale vegar	2 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000
Trafikktrygging og miljøtiltak	900 000	1 000 000	1 100 000	1 200 000
Friluftstiltak m.m.	333 000	333 000	333 000	333 000
Turveg rundt Rotevatn	-	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Kommunal del sentrumsutvikling	7 600 000	4 000 000	5 000 000	2 000 000
Skulebakken Haugen Lauvstad	5 800 000	0	0	0
Flomsikring Volda sentrum Melshornsida	2 000 000	10 000 000	7 000 000	0
Utbygting veglys til LED finansiert ved straumsparing	2 750 000	2 750 000	2 750 000	2 750 000
Flomførebygging Heltneelva	1 000 000		4 000 000	7 000 000
Fast dekke kommunale areal/vegar finansiert drift		7 000 000	3 300 000	0
Kommunal andel Volda Idrettspark	500 000	0	0	0
Samleveg Håmyra	5 500 000	0	0	0
Samleveg Urbakkfoten	-	5 500 000	-	-
Opprustning Raudemyrvegen til Samleveg	-	10 000 000	-	-
Opprustning Kleppevegen til Samleveg	-	-	-	10 000 000
Næringsområde Øvre Rotsset	5 000 000	5 000 000	0	0
Sansehagen oppgradering av hagen	500 000	500 000	-	-
Utbygging felt Bratteberg	0	1 000 000	12 000 000	5 000 000
Torvmyrvegen, samarbeid med Ørsta kommune	0	1 000 000	1 000 000	5 000 000
Maskiner til parkdrift	800 000	150 000	150 000	150 000
Maskiner til vegdrift	950 000	1 500 000	500 000	1 500 000
Brannkjøretøy (Dravlaus -2017)	700 000	500 000	500 000	500 000
Veghøvel	2 500 000	-	-	-
Full rehabilitering av Skinnvikbrua	1 500 000	-	-	-
Levetidsforlenging av bruer	-	800 000	800 000	800 000
Volda Skatepark Tak og lys, kommunal andel	250 000	500 000	-	-
Sum Teknisk Kom.tek.	40 583 000	56 533 000	43 433 000	41 233 000
Vatn Samleinvestering	28 000 000	40 000 000	5 000 000	5 000 000
Avløp Samleinvestering	12 000 000	30 000 000	30 000 000	25 000 000
Feiing	-	0	0	400 000
Sum Sjølvkost	40 000 000	70 000 000	35 000 000	30 400 000
Digitalt kartleggingsprosjekt	-	300 000	0	
Sum Utvikling	-	300 000	0	0
Sum alle år i økonomiplanperioda	271 117 000	207 008 000	138 458 000	104 208 000
Sum alle 4 år (2017-2020)	720 791 000			

Finansieringa for alle de prosjektene presentert i tabellen over blir gjort slik:

Finansiering investeringsprosjekter	2017	2018	2019	2020	SUM per rad
Moms kompensasjon	-45 890 600	-27 226 600	-20 616 600	-14 686 600	-108 420 400
Bruk av lån	-225 226 400	-179 781 400	-117 841 400	-89 521 400	-612 370 600
SUM per kolonne	-271 117 000	-207 008 000	-138 458 000	-104 208 000	
SUM alle år	-720 791 000				

Under følger omtale av investeringsprosjekta. Prosjekt med løyving i 2017 har grøn tekst.

Personal og organisasjon

IKT Volda kommune:

For 2017 har vi planlagt naudsynte endringar og oppgraderingar på infrastrukturen i kjerna av nettverket vårt for å stette framtidige krav til kapasitet og fart. Vidare planlegg vi utbygging/oppgradering av infrastruktur fram til kommunale bygg og trådlause nett i bygga. Dei siste åra har vi hatt ei lågare takt på bytte av arbeidsstasjonar. I 2017 tek vi eit lyft på dette og bytter samtidig ut dei fleste av arbeidsstasjonane med tynne klientar. Dette gir oss enklare administrasjon og klargjer oss for endringar i samband med omorganisering mot eit tettare interkommunalt samarbeid gjennom SSIKT.

Infrastruktur IKT Oppvekst

For å stette dei krava som opplæring og oppvekst legg opp til gjennom satsing på nettbrett og skyteknologi må vi bygge ut trådlause nett på alle skular og barnehagar. I denne investeringa legg vi opp til ei heilskapleg utbygging der vi skal dekke alt relevant areal trådlaut. I investeringa er det kalkulert med nettverkskomponentar, trådlause aksesspunkt og kabling.

Interkommunale IKT-investeringar.

I denne investeringa ligg Volda sin del av kostnadane knytt til SSIKT. For 2017 er det investeringar i sentral server- lagrings- og nettverksinfrastruktur, oppgraderingar av programvare og lisensar. Den største investeringsposten for 2017 er nytt felles oppvekstadministrativt system.

Felles drift av databasar og serverar gjer at vi kan fordele investeringane og drifta på 7 kommunar framfor å ha eigne opplegg.

Helse og omsorg

Kombidamparar avdelingskjøkkena

Storkjøkkenet leverer mat til alle bugrupper etter kok-kjøl-prinsippet. Maten må dagleg ferdiglagast ute på bugruppekjøkkena, til dette trengst mellom anna ein kombidampovn. Det var kjøpt inn slike ovnar i 2004, men desse er no svært ustabile og mange er defekte og ute av drift. Å koke ferdig maten gir meirarbeid der desse er ute av drift. Det vart tidlegare løyvd ein sum til innkjøp av slike, men dette innkjøpet er langt dyrare enn prisar innhenta då og held berre til 3- 4 nye ovnar. Det er 14 ovnar som må skiftast ut. Det har ikkje blitt skifta noko i 2016, så all utskifting må skje i 2017.

Inventar og utstyr

I omsorgssenteret har det no vore drift over 12 år. Både slitasje, fleire tilsette og endring på mange møterom- og kontor har gitt behov for nye innkjøp. Fleire kontortilsette har skulder/nakkeplager, treng hev/senk kontorpultar, motiview trimsykkel for bebuarar og dagsenter. Det er jobba saman med Saniteten og andre lag/organisasjonar for å kunne:

- skaffe møblar til møterom,
- innkjøp av nattbord, stolar i kantina og avdelingakjøkken,
- supplere utstyr i trimrom/ bahndlingssalar for fysioterapeutane.

Skinner i tak for takheiser i 2 etg + motorar:

Då omsorgssenteret vart bygd, vart alle pasientrom i 3. etg. utstyrt med skinner i tak på soverom og bad for løfting/ transport av bebuarar. I 2. etg. tenkte ein at bebuarane var meir fysisk mobile. Erfaring viser meir og meir at behovet for tilsvarande utstyr i 2. etg. Det er langt tyngre å forflytte folk i mobilt løfteutstyr, ei fysisk belastning som over tid og supplert med anna tungt arbeid, har ført til sjukmeldingar, og noko som også er meldt gjennom vernerunder.

Bil til driftsteknikar (hjelpemiddel og velferdsteknologi):

Sektoren har fått tilsett ny driftsmedarbeidar knytt til hjelpemiddel, tryggleiksalarmar/ velferdsteknologi, brune- og kvitevarer, pasientvarslingsanlegg med mer. For å få rasjonell drift, må vedkomande kunne forflytte seg i heile kommunen.

Hamna Dagsenter, ny bil med 7 seter:

Hamna dagsenter disponerer ei gammal Audi stasjonsvogn til sine aktivitetar. Høge driftskostnader og store begrensningar i høve funksjonalitet er årsaka til at ein treng ny bil.

Sentralkjøkken, utskifting av produksjonsutstyr:

Normal avskrivningstid for produksjonsutstyr er 10 år, på kjøkkenet er dette 12 år og slitasje og reparasjonsbehov er aukande. Vi bør starte utskifting og fordele utgiftene over fleire år.

Oppvekst

IKT-satsing oppvekst

I læreplanen som kom med Kunnskapsløftet er IKT vorte enda meir sentralt i undervisninga. Digitale ferdigheiter inngår blant dei fem grunnleggjande ferdigheitene. Skal Volda-skulen tilby eit framtidretta undervisningsopplegg, så må det satsast både i utstyr, kompetanse hos lærarane og i infrastruktur.

Helsestasjon - Elbil

Helsestasjonen har mykje av aktiviteten sin ute på skulane, og det er naudsynt med bil. Helsestasjonen har hatt eit samarbeid om ein bil med helse- og omsorg, men sidan bilen er stasjonert på omsorgssenteret er det ikkje tenleg til bruk for helsestasjonen, som held til på rådhuset. Som alternativ til dette er det sett av inntil kr 230 000 til innkjøp av ein eigna elektrisk bil.

Jfr. kommuneplanen sin samfunnsdel er det eit mål at barn og unge i Volda skal ha eit oppvekstmiljø som motvirkar psykiske vanskar og andre livstilssjukdomar. Skulehelsetenesta er ein viktig del i dette arbeidet, og det er naudsynt at helsesøstre har køyrety som kan ta dei ut til elevane. Kommuneplanen har også som mål å redusere utslepp frå transportsektoren. Innkjøp av EL-bil er i tråd med dette målet.

Nettbrett barnehage og skule

Nettbrett (Ipad) barnehage og skule er ei ny satsing i barnehagane og småskulen. I oppvekst må det takast steg framover i bruken av IKT som verkty i læringa; til språkutvikling i barnehagen og grunnleggjande lese-, skrive- og rekneopplæring i småskulen.

Eit mål i kommuneplanen er å vidareutvikle dei gode oppvekst- og utdanningsmogelegheitene i Volda. Det er naudsynt for Volda skulen å ta nye steg i retning av IKT-bruk som verkty i læringsprosessane.

Teknisk

Det er lagt inn 2 stillingar :

- Prosjektleder bygg - 3 års engasjement
- Prosjektleder tekniske anlegg - 3 års engasjement

Begge desse vert finansiert over investeringsbudsjettet og belastar ikkje drifta direkte. Desse må på plass for å ha framdrift for gjennomføring av alle investeringane. Lønnskostnadane vert fordelt på fleire investeringsprosjekt.

Teknisk eigedom

Volda ungdomskule (VUS), opprusting

Det ligg inne plan for tilrettelegging for tilsette, arbeidsplassar, garderobe, kontor, samtalerom og pauserom. Brannteknisk analyse er tatt på bygget og det er ei rekkje tiltak som må utbetrast i samband med denne. VUS står ovanfor ei total opprusting, der framtidig kapasitet må takast omsyn til. Det ligg inne i planarbeidet at ein må først satse på opprusting på elementære funksjonar på byggkroppen som t.d tak, drens, ventilasjon, varme osv. Ventilasjon og varme ligg inne for gjennomføring i 2017 gjennom EPC programmet. Tiltaket vil bidra til å nå målet i kommuneplanen «attraktivitet», der målsetjing er vidareutvikle dei gode oppvekst- og utdanningsmogelegheitene i Volda. Strategi med prioritet av god kvalitet på barnehage- og skulebygg, med tilhøyrande uteområde. Tiltaket skal også sørge for å nå målsetjing for Klima og Miljø, der ein ynskjer reduksjon på 30 % energiforbruk i kommunale bygg.

Volda ungdomskule (VUS), kapasitetsutviding

I 2019 og 2020 er det innarbeidd overslag over ombygging/utbygging for å samle ungdomstrinnet ved VUS. Tiltaket er kopla til kommuneplanen sin strategi om god kvalitet på skulebygg og uteområde og målsetjinga om arbeide for eit driftsresultat på 1,75 % av inntektene. Dette føreset endring i tenesteprofilen på skule.

Ny Øyra skule

Skulen er under bygging og investeringa er innarbeidd i samsvar med godkjent finansieringsplan. Framdrift til skulen er på plan der nytt skulebygg er ferdig i mars 2017 og riving av gamleskulen samt ordning av uteområde er ferdig i løpet av oktober 2017. Tiltaket vil bidra til å nå målet i kommuneplanen «attraktivitet», der målsetjing er vidareutvikle dei gode oppvekst- og utdanningsmoglegheitene i Volda. Strategi med prioritet av god kvalitet på barnehage- og skulebygg, med tilhøyrande uteområde.

Særleg tilrettelagte omsorgsbustadar

Prosjektet ligg inne med start i planarbeid 2017 og gjennomføring av prosjektet i 2018 og 2019. Kommunen manglar bustadar knytt til brukarar som har spesielle behov for tilrettelagt bustad pga sjukdom med fleire diagnoser innan geriatri som td. demens og psykiatri. Dette er brukarar som ikkje passer inn i ordinære omsorgsbustadar eller sjukeheim, og som har behov for tilrettelagt skjerming som kan giast ved bygningsmessig tilpassa bustader. Ved etablering av tilbod og rokkering av brukarar internt i alle butilboda/tenestetilboda vil ein kunne erstatte bustadar som har vore på Mork bustadar. Tiltaket vil bidra til å nå målet i kommuneplanen «tenester», både under målsetjing tenestene skal vere i samsvar med lover og forskrifter, og med gode nok kvalitet, samt omdømme (tilby gode tenester tilpassa innbyggjarane sitt behov).

Oppgradering Mork bustader (Nilletun) 2015, 2016 og 2017

For å drive omsorgsbustadene i Nilletun i nokre år til må det gjerast oppgradering av bygget. Bygget ber preg av manglande vedlikehald i mange år. Mange avbøtande tiltak er gjennomført til no, men vidare tiltak er naudsynte for drift. EPC-programmet vil i tillegg til energiøkonomisering også bidra til vedlikehald. Når desse er gjennomførte vil dei gi byggeteknisk løft som har lang levetid, og som vil vere gjeldande sjølv med alternativ bruk av bygningsmasse. Tiltaket vil bidra til å nå målet i kommuneplanen «tenester», både under målsetjing tenestene skal vere i samsvar med lover og forskrifter, og med god nok kvalitet, samt omdømme (tilby gode tenester tilpassa innbyggjarane sitt behov).

Omsorgsbustader for vaksne funksjonshemma (5 stk Dokterhaugen)

Kommunen pliktar å tilby bustader til funksjonshemma som har fylt 18 år og som skal flytte frå heime. I forbindelse med søknadsprosess kom det inn klage på tiltaket og kommunen må omregulere området. Dette arbeidet er godt i gang. Det er viktig med dialog med pårørande for dei som skal bu i bustadene for å finne gode tilpassingar innanfor dei fysiske og økonomiske rammene for prosjektet. Dersom prosessen går greitt framover med avklaring med pårørande, omregulering og søknadsprosess, kan det tenkjast at oppstart kan skje tidlig 2017. Tiltaket vil bidra til å nå målet i kommuneplanen «tenester», både under målsetjing tenestene skal vere i samsvar med lover og forskrifter, og med god nok kvalitet, samt omdømme (tilby gode tenester tilpassa innbyggjarane sitt behov). Tiltaket er også i tråd med mål om busetting i kommuneplanen.

Etablering/ombygging av FDV avdeling

Eit av formåla med kjøp av Prestegata 33 var etablering av eigedom i bygget. Det er viktig å få samla ressursane til eigedom med fokus på FDV (forvaltning, drift og vedlikehald) og reinhald i bygget. Etablering av ein slik base er elementær for smartare drift, der ein samlar kompetansen og skapar god samhandling. Dette er også vist til i rapporten frå forvaltningsrevisjon av kommunalt vedlikehald (handsama i K-sak 130/12). Sjølve etableringa er gjennomført, og det står att arbeid med etablering av messanin før ein kan få funksjonell og effektiv drift, der ein blant anna tek vare på maskiner og utstyr. Tiltaket vil bidra til å nå målet i kommuneplanen «tenester», både under målsetjing tenestene skal vere i samsvar med lover og forskrifter, og med god nok kvalitet, samt omdømme (*tilby gode tenester tilpassa innbyggerane sitt behov. Skape ein kultur for openheit, læring og innovasjon, og legge til rette for nyskaping og digital tenesteproduksjon i organisasjonen*).

Leikeplassar ved skular og barnehagar

Eigedomsavdelinga har starta arbeidet med å styrke fokus på trygge kommunale leikeplassar (skular/barnehagar). Vi arbeidar i dag med kontrollrutinar gjennom forvaltningsprogrammet Famac. Vi ser at mykje av leikeapparata ikkje stettar dagens krav og må fjernast. Dette må erstattast med alternative leikeapparat. Ein ser godt verdien av å skape utfordrande og gode leikeareal som t.d ved rådhusparken. Dagens leikeareal vil bli oppgradert etter naudsynt behov. Tiltaket vil bidra til å nå målet i kommuneplanen «folkehelse», med mål om at barn og unge i Volda skal ha eit oppvekstmiljø som motverkar psykiske og fysiske vanskar og andre livsstilssjukdommar. Ein av strategiane på dette er å tilby sunne og inkluderande oppvekstmiljø som gir barn og unge høve til å oppleve meistring, og utvikle sine eigne evner, interesser og sjølvbilde. Tiltaket vil også bidra til å nå målet i kommuneplanen «attraktivitet», der målsetjing er vidareutvikle dei gode oppvekst- og utdanningsmoglegheitene i Volda. Strategi med prioritet av god kvalitet på barnehage- og skulebygg, med tilhøyrande uteområde.

ROP-bustader/omsorgsbustader

Kommunane har fått eit utvida ansvar for heilheitleg tilbod til personar med samtidige rusproblem og psykiske lidingar. Ei utfordring er butilbod. Kommunen har mange erfaringar med vanskelege plasseringar i ulike kommunale bustader fordi ein manglar dedikerte bustader til føremålet. Utifrå det kjente behovet burde kommunen hatt 8 – 10 slike bustader. Anbudet på dei 6 bustadane er under evaluering og forventna oppstart er nov/des 2016. Tiltaket vil bidra til å nå målet i kommuneplanen «tenester», både under målsetjing tenestene skal vere i samsvar med lover og forskrifter, og med god nok kvalitet, samt omdømme (*tilby gode tenester tilpassa innbyggerane sitt behov*). Tiltaket er også i tråd med mål om busetting i kommuneplanen.

Rus- og psykiatritenesta har sagt tydeleg frå om at det er behov for to stillingar som følgjer opp bebuarane fram til kl 2200 på kveldstid. Det er ikkje funne rom for å tilføre auka ressursar til helse- og omsorgssektoren til slik bemanning. Dette må sjåast i samanheng med prosess i sektoren for å finne løysingar innanfor kommunen sine tilgjengelege ressursrammer.

EPC gjennomføringstiltak

I samband med gjennomføringsfasen av EPC-kontrakten vil det vere mange tiltak som skal gjennomførast i ein periode på 1-2 år. Denne tiltakspakka blir presentert for kommunestyret for godkjenning. Her vil vi kunne gjennomføre mange energitiltak i samanheng med generell oppgradering av våre kommunale bygg. EPC-tiltaka er sjølvfinansierande etter ca 14 år. Ved å gå forlengje sjølvfinansieringsperioden har ein lagt inn vedlikehaldstiltak i programmet. Auka standard gir også grunnlag for auka husleige i enkelte bygg. Tiltaket er starta opp, og prosjektet er forventa ferdigstilt januar/februar 2017. Tiltaket vil bidra til at kommunen når målet i kommuneplanen «klima og miljø». Målet er reduksjon i energibruk på 30% i snitt på bygningsmassen som inngår i programmet. Energioppfølging og energileiing er ein del av prosjektet. Volda kommune skal arbeide for å skape gode haldningar og bevisstheit om rett energibruk. Prosjektet vil ha faste dagar i skuleåret med opplæring i klima og miljø, og dette vil vere fast kvart år så lenge garantitida i prosjektet går (inntil 15 år).

EPC opsjon etablering 3.etg. Ivar Aasen bygget

Administrasjon vil kome med eiga utgreiing i sak kring dette spørsmålet der kommunestyret kan ta stilling til om dette prosjektet skal realiserast.

Barnehagar - avbøtande tiltak

Dei kommunale barnehagane i sentrum treng ei kostnadskrevjande oppgradering dersom duei skulle satsast på framover. Med bakgrunn i vedtekne føringar frå kommunestyret er det innarbeidd investering av ny barnehage i Volda sentrum i økonomiplanen. Fram til nytt bygg står ferdig må det gjerast avbøtande tiltak i dei eksisterande bygga.

Ny barnehage Volda sentrum

I 2018 og 2019 er det innarbeidd overslag over ombygging/utbygging for å samle drifta av det kommunale barnehagetilbodet i Volda sentrum i eit nytt og moderne barnehagebygg. Planlegging vert å starte på bakgrunn av eiga utgreiing som vert å leggje fram for kommunestyret. Denne må seie noko om storleik, romprogram og byggmessige krav for å støtte behov for å framtidretta barnehagedrift. Tiltaket er kopla til kommuneplanen sin strategi om god kvalitet på barnehagebygg og uteområde og målsettinga om arbeide for eit driftsresultat på 1,75 % av inntektene. Dette føreset endring i tenesteprofilen på barnehage. Samtidig vil det vere behov for å utnytte økonomiske synergjar ved å nytte bygningsmassen og tomte til Engeset barnehage for å utvikling av helse- og omsorgstenestene.

Brannteknisk analyse kommunale bygg 2018 og 2019

Alle kommunale bygg må støtte krav til lovverket. Der må ligge ei heildekkande brannteknisk analyse av bygga. Denne vil gi oversikt over dei punkta som må utbetrast på dei bygg vi har. Analysen kan avdekkje behov for tiltak som må vurderast ved rullering av økonomiplanen. Prosjektet blir skyvd og delt opp på 2 år for tilpassing av budsjett og økonomiplan.

Teknisk analyse bygg for kvalifisert vedlikhaldsplan 2018 og 2019

I 2013 vart det utarbeidd ein enkel vedlikehaldsplan for Volda kommune. Dette er ein plan hovudsakleg basert på ei visuell vurdering av vaktmeister og administrasjonen i avdelinga. Dette er for så vidt ein grei plan for lettare vedlikehald som må planleggast. Slik tilstanden er på dei kommunale bygga pr. i dag, må djupare tilstandsanalyse til. Analyse som tek omsyn til HMS (brannteknisk analyse, innemiljø, energi osv). Ei slik analyse må innehalde kostnadsberekningar som kan takast med i ein forpliktande plan, der kommunestyret kan avgjere kva som skal prioriterast i åra framover. Dette er den beste måten vi kan få til eit forpliktande vedlikehald og forvaltning av dei bygningmessige verdiane til Volda kommune. Mykje av arbeidet blir gjennomført planmessig gjennom EPC-prosjektet. Vidare tiltak blir derfor utsett til dette prosjektet er ferdig.

Oppgradering Prestegata 33

I 2016 gjennomførte arbeidstilsynet tilsyn med Prestegata 33, der er pålegg om ferdigstilling av bygget med fokus på skitten og rein sone til personell. Løysinga i dag er ikkje tilfredsstillande. Bygget er klargjort for gjennomføring av siste del av prosjekt og ein vil kunne etablere tilfredsstillande soner og garderobar for kvinner og menn. Tiltaket vil bidra til å nå målet i kommuneplanen «tenester», både under målsetjing tenestene skal vere i samsvar med lover og forskrifter, og med god nok kvalitet.

4. etg. omsorgssenteret

Volda omsorgscenter har stort areal i øvste etasje som ikkje er innreidd. Kapasiteten i bygget er sprengt, både på avdelingsnivå og i kontorfløy. Gnisten er lokalisert vekk frå omsorgscenter i eit lokale som legesenteret vil ha behov for innan kort tid. Dette prosjektet har derfor samanheng med prosjekt "Legesenteret". Innreiing av 4. etg. i Omsorgssenteret kan frigjere areal andre stader og opnar opp for samdriftsfunksjonar som kan frigjere ressursar. Tiltaket vil bidra til å nå målet i kommuneplanen «tenester», både under målsetjing tenestene skal vere i samsvar med lover og forskrifter, og med god nok kvalitet.

Legesenteret

Volda legesenter driv i dag med full belastning på lokalet. Deler av venterom/pasientrom er blitt omgjort til kontorplass for turnuslege. Ved kapasitetsutviding må legesenter ombyggast og 3 etg. må takast i bruk til enkelte funksjonar (møterom, kantine osv). Tiltaket vil bidra til å nå målet i kommuneplanen «tenester», både under målsetjing tenestene skal vere i samsvar med lover og forskrifter, og med god nok kvalitet.

Oppgradering kommunale bygg

Volda kommune har stort etterslep på vedlikehald av kommunale bygg. Det har blant anna vore arbeid mykje med gjennomstrømming av kommunale bustadar, som medfører at det blir stadig fleire bustadar som må oppgraderast når dei skal ut på marknaden igjen etter 10-20 år med jamn utleige. Det er tilsett 2 tømrarar som arbeidar 100 % på dette investeringsprosjektet som vil gjennomførast vidare kvart år i kommande budsjett og økonomiplan. Prosjektet vil bli nytt på all kommunal bygningsmasse som har krav til oppgradering. Dette er arbeid som alltid vil rullere med å eige bygg. Tiltaket vil bidra til å nå mål i kommuneplanen innanfor dei fleste

område, alt etter kva bygg ein har prioritet på (dette er varierende). Underliggende er at prosjektet alltid vil ha med seg målet «klima og miljø» i alle tiltak som blir gjennomført. Ein har fokus på attvinning og energibruk. Folkehelse og attraktivitet der ein legg til rette for barn, unge og vaksne sitt oppvekstmiljø viktige rettesnor.

Branndepot Staumshamn

Gamalt branndepot er utrangert og nytt depot er innarbeid i budsjett og økonomiplan.

Røyslida/Smalebakken oppgradering, levetidsforlenging og universell utforming

Eigedomsavdelinga arbeider med planar for eit prosjekt der ein ynskjer å renovere heile Røyslida/Smalebakken. Desse bustadane er frå tidlig 70-tal og har store behov for renovering. Renovering av bustadane opnar opp moglegheiter for nytenkjande og arealeffektiv planløyning. Dette vil auke kapasiteten på husvære innanfor same tal bygningar. Kommunen vil i forbindelse med prosjektet sette krav til levekår og inkludering der ein vil legge til rette for at personar med ulike fysiske og psykiske utfordringar kan busetjast i same miljø. Dette krev omgjerung av alt husvære og uteområde til universell utforming. I planane som blir presentert vil ein ta høgde for tryggleik og trivsel der ulike bugrupper skal kunne bu og trivast i same miljø. Det blir lagt fokus på sosiale møteplassar på eit oversiktlig område vanskeligstilte som er tildelt husvære. Svært liten del av kommunale gjennomgangsbustadar er tilrettelagt for dette i dag. Prosjektet vil såleis bere karakter av at kommunen satsar på sine overordna planar og har folkehelseperspektivet med seg. Administrasjonen vil komme attende med eiga sak der dette vert kopla til bustadsosial handlingsplan som er i prosess.

Nytt tak Prestegata 33 (brannstasjonen)

Taket er lekk 3-4 plassar i Prestegata 33, det har vore gjennomført synfaring på taket og konkludert med at dette må skiftast. Ved å gjennomføre dette no i samband med større arbeid på bygget gjennom etablering FDV, oppgradering etter krav frå arbeidstilsynet, samt tiltak EPC. Vil ein samla sett sjå på dette som ein del av større tiltak og kan etter lovverket ta dette gjennom investering. Takskifte åleine er å rekne som ei driftsutgift.

Oppgradering Folkestadtun

Folkestadtun står ovanfor fleire oppgraderingsbehov. Dette gjeld mellom anna nytt kjøkken, vaskerom, garderobe (menn), deling av leilegheit (betre moglegheit for utleige), oppgradering av kontor, opparbeiding av parkeringsplassar, terrasse, nattlys, oppgradering vassforsyning (rør) m.m. Beløpet er fordelt over år i budsjett og økonomiplan. Gjennomføring av tiltak på kjøkken og røyr vil ha førsteprioritet. Tiltaket vil bidra til å nå målet i kommuneplanen «tenester», både under målsetjing tenestene skal vere i samsvar med lover og forskrifter, og med god nok kvalitet.

Fjordsyn – spesialtilpassing for brukar

Brucar har spesielle behov som treng spesialtilpassing for å trygge arbeidsmiljøet, samt øvrige bebuarar i området rundt denne brukaren. Ein vil forsøke å gjere tiltak som kan ha ein viss restverdi for kommunen i etterkant uavhengig av framtidig bebuar.

Fjordsyn – oppgradering bad

15 bad på Fjordsyn har avvik med fall mot sluk på bad. Dette burde vore ei reklamasjonssak, men vart ikkje følgt opp den gongen bygget vart bygt. Avviket gjer at det er fare for vannskade i øvrige rom. Vatn trekkjer inn i opphaldsrom og har potensiell skade på bebuarar med glatte golv, samt fare for byningsmessige vannskader. Desse avvika gir behov for oppgradering som forlenger levetida til bada.

Solskjerming kommunale omsorgsbygg

Fleire kommunale bygg har utfordringar kring solavskjerming der det blir svært varmt på pasientromma og kontora. Dette skaper utfordrande lysforhold og inneklima både på pasientrom, fellesrom og kontor. Dette kan medføre krav til auka kjøling. Innvendige persienner har vore forsøkt utan at dette har hatt effekt. Spesielt utfordrande har det vore på Fjordsyn, Barstadtun og Omsorgssenteret.

Oppgradering ventilasjon vaskeriet Omsorgssenteret

Det er fire vaskemaskiner(to fleire enn ved oppstart), to store tørketromlar, og fire tørkeskap inne på rommet som produserer varme og fuktig klima. På vernerunder er det kommentert at det til tider er utfordrande å arbeide i rommet. Tiltak vil bli vurdert her med tanke på utnytting av varmen til andre delar av bygget, dette blir vurdert når tiltak skal planleggast. Tiltaket vil bidra til å nå målet i kommuneplanen «tenester», der målsetting blant anna er at tilsette i Volda kommune skal oppleve eit godt arbeidsmiljø og sjukefråveret skal reduserast.

Barneavlastinga – ombygging/oppgradering

For trangt fellesareal og mange brukarar som går tett opp i kvarandre er uheldig og skaper vanskelege situasjonar. Kapasiteten er sprengt og ein treng etablering av fleire soverom. Ved etablering av 2 nye soverom aukar ein fleksibiliteten og oppnår driftsfordelar der ein unngår å plassere personar andre stadar. Uteområdet til avdelinga er ikkje utforma, og ein treng å gjere tiltak der som gir tilfredsstilland driftshøve og avskjerming. Tiltaket vil bidra til å nå målet i kommuneplanen «tenester», både under målsetjing tenestene skal vere i samsvar med lover og forskrifter, og med god nok kvalitet. Ein kan og dra parallell til temaet «attraktivitet», der målsetjing er vidareutvikle dei gode oppvekst- og utdanningsmoglegheitene i Volda.

Kleppevegen 1 – nytt inngangsparti

Rom var bygd med tanke på avlasting, delar av området er nytta som personalbase med kontor. Der er liten plass til tilsette med same inngang som avlastningbustadane. Tal tilsette har auka sidan oppstart. Ved bygging av nytt inngangsparti vil ein kunne frigjere meir rom til tilsette.

Tilbygg Myrtun - strøsandlager for kommunalteknisk sektor

Volda kommune nyttar i dag undergangen under E39 mellom Myrtun og det regulerte industriområdet på Rotset til sandlager til strøsand. Industriområdet er ferdig regulert, og det er stort press på å starte utbygginga av området. Undergangen skal nyttast som tilfartsåre for det nye industriområdet. Kommunen kan derfor ikkje lenger nytte undergangen som lagringsplass for sand. Strøsand må være tørr og isfri og kan derfor ikkje ligge under open himmel. Når sand skal lastast og lossast på strøbilar/-maskinar, nyttar ein hjullastar eller gravemaskin. Ved lasting vert sanden skyvd innover i lageret og lageret må byggjast i betong som tåler kreftene lageret vil bli utsett for.

Eit sandlager må liggje nært sentrum for å unngå ekstra logistikk-kostnader når kommunen skal strø i periodar med glatte vegar og fotgjengarfelt.

Nytt sandlageret må vera klart til bruk før vinteren 2017/18.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”*Det skal vera gode kommunikasjonar til alle delar av kommunen*” innafor temaområde Samfunnstryggleik i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Teknisk - kommunalteknisk avdeling

Kommunale vegar, utbetring 2017 – 2020

Volda kommune brukar relativt lite midlar til vegvedlikehald på driftssida. Denne løyvinga er ei investering og kan berre brukast til nyasfaltering eller større rehabiliteringar utover vedlikehald.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”*Det skal vera gode kommunikasjonar til alle delar av kommunen*” innafor temaområde Samfunnstryggleik i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Trafikktrygging og miljøtiltak 2017 - 2020

Desse midlane skal dekkje ny trafikktryggingssplan, og gjennomføring av trafikktryggingssplanen. I 2017 og inntil plan er ferdig vil belysning av skuleveg betre lys på gangareal og fotgjengar overgongar, verte prioritert.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”*Det skal vera gode kommunikasjonar til alle delar av kommunen*” innafor temaområde Samfunnstryggleik i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Friluftstiltak m.m. 2017 – 2020

Prosjektet starta opprinneleg som ei oppgradering for tur og friluftsliv ved Volda skisenter. Her er tiltaka utført, men prosjektet lever vidare som ei utvikling av friluftareal i Volda kommune. Dei næraste planane går på kjøp av friområde på Andaneset og styrking av turvegen øvst i Elvadalen. Dei midlane som Volda kommune skyt inn i slike prosjekt vert ofte dobla ved tildeling av tippemidlar.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”*Alle skal ha mulegheit til å delta i eit breitt, variert og aktivt kultur- og idrettsliv*” innafor temaområde Attraktivitet i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Turveg rundt Rotevatn

Prosjektet vil starte planlegging og prosjektering i 2018.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”*Alle skal ha mulegheit til å delta i eit breitt, variert og aktivt kultur- og idrettsliv*” innafor temaområde Attraktivitet i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Kommunal del av sentrumsutvikling

Bygging del 1 av miljøgate

År: 2017

Volda kommune gjennomfører hausten 2016 detaljprosjektering av miljøgatestandard for eit område ved hamnekvartalet i Volda sentrum. Komplette detaljplan med beskrivelse/anbudsdokument vert levert 20. januar 2017.

For å kunne kome raskast mogleg over i byggefasen bør kommunen budsjettere slik at det let seg gjere å lyse ut arbeidet umiddelbart etter at detaljplanen er ferdig i januar. Då kan aktuelle fysiske tiltak oppstartast i 2017.

Bygging bru – turveg, Elvadalen

År: 2017/2018

Som viktig del av strategien lagt til grunn for utviklinga av Volda sentrum har styringsgruppa i ”Mellom bygningane i Volda” vedteke å detaljprosjektere nedre del av Elvadalen med sikte på at det kan byggast turveg frå brua på E39 (Industrigata) og fram til Presteholmen.

Prosjektet er prioritert utifrå tilbakemeldingar frå innbyggjarane/publikum på spørsmål om kva tiltak ein først bør satse på i arbeidet med sentrumsutviklinga i Volda.

For å kunne kome raskast mogleg over i byggefasen etter at detaljprosjekteringa er ferdig bør kommunen budsjettere slik at det let seg gjere å lyse ut arbeidet i løpet av 2017. Då kan prosjektet stå ferdig i 2017/2018. Det er innleia forhandlingar med eigarane i området for å få til grunnavtalar og dette ser ut til å gå i orden.

Tiltaket fell innanfor anlegg som kan gjevast tilskot frå spelemidlane og det er aktuelt å utforme ein søknad om dette i løpet av prosjekteringsfasen.

Når dette anlegget er bygd vil siste delen av ein samanhengande turveg frå Volda sentrum og fram til Årneset/Volda stadion vere på plass.

I prinsippet skal kommunen, statlege midlar og grunneigarar/næringsdrivande dekkje 1/3 kvar.

Skulebakken – Haugen, Lauvstad 2015

Dette prosjektet har vore med i økonomiplanen tidlegare og er ei naudsynt utbetring av ei farleg vegstrekning. Kommunestyret har godkjent reguleringsplan for vegstrekninga. Vegen er ferdig prosjektert og har vore ute på anbod. Prosjekteringa er etter normene til statens vegvesen, og kostnaden med prosjektet er ca 7 millionar i tillegg kjem kostnadene med kjøp av grunn.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”*Det skal vera gode kommunikasjonar til alle delar av kommunen*” innafor temaområde Samfunnstryggleik i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Flomsikring Volda sentrum – Melshornsida 2017 – 2020

Det har ved større nedbørsmengder dei siste åra, vore nære på at kapasiteten på overvassystemet i volda har vorte sprengd. Der har vore ein del skader på offentleg infrastruktur og private eigedomar, men vi har vore heldige og unngått katastrofe. Overvasskapasiteten i og ved Volda sentrum må difor kraftig oppgraderast til å tole ein 200 års flaum. NVE har vore på synfaring, og kome med nokre forslag. NVE og andre konsulentar må hjelpe oss med kapasitetsanalyser og detaljplanar, før utbygging kan starte i 2018. Prosjektering og planlegging i 2017, utføring i 2018 og 2019. *I 2017 vert der lagt ei overvasskulvert gjennom Håmyrfeltet, for framtidig avlasting av sjukhuselva.*

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”*Utbygging skal til skal skje i flaum- og skredsikre område og eksisterande bygningar og infrastruktur skal sikrast*” innafor temaområde Samfunnstryggleik i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Utbygging veglys til LED finansiert ved innsparing 2016 – 2020

Volda Kommune drifter i dag om lag 2400 veglyspunkt. 690 av desse er av den gamle PCB typen. PCB armaturane dreg nær 200 watt for å gi 100watt med lys. Nyare armatur dreg 110-120 watt. Eit LED armatur dreg berre 22 watt og gir 100 watt lys. Det er realistisk å skifte om lag 400 lyspunkt pr. år, og det vil ta 6 år å skifte alle lyspunkt til LED. Dette er eit framtidretta og miljøvenleg tiltak som betalar seg sjølv ved reduserte energiutgifter. I tillegg betaler vi like mykje i vedlikehald av dei gamle armaturene som vi betaler i straumutgifter. Vedlikehaldsutgiftene vil vi spare i 10 år for kvart armatur då LED armaturane har 10 års garanti. Dette prosjektet vil Volda kommune spare pengar på i tillegg til at innbyggjarane får betre lys langs vegane og mindre lysforureining, då LED lys er meir retningsfokusert. Alle veglysa vert utskifta med LED for 2,75 millionar pr år i 6 år, medan Kr 200.000,-/år går til utskifting av heile stolpepunkt etter kvart som Mørenett byggjer ned luftspenn til kabel. Innan utgangen av 2017 skal 800 punkt i og ved Volda sentrum vere utskifta.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”*Volda kommune skal arbeide for å skape gode haldningar og bevisstheit om rett energibruk*” innafor temaområde Klima og miljø i kommuneplanen sin samfunnsdelen. Og

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”*Det skal vera gode kommunikasjonar til alle delar av kommunen*” innafor temaområde Samfunnstryggleik i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Flomførebygging Heltneelva 2017 – 2020

Flomførebygging av Heltneelva var eit krav for utbygging av Brattebergfeltet i 1979. Tiltaket vil ikkje inngå i kostnadsgrunnlaget for utrekning av tomteprisar for bustadfeltet B 58. Flomførebygginga må gjennomførast før utbygging av B58 Bratteberg kan påstartast. Prosjektering heng saman med flaumførebygging av Volda sentrum, medan byggeperioda vert

foreslått prioritert etter Volda sentrum, da Urbakkfoten bustadfelt vert foreslått prioritert før Bratteberg.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”*Utbygging skal til skal skje i flaum- og skredsikre område og eksisterande bygningar og infrastruktur skal sikrast*” innafor temaområde Samfunnstryggleik i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Fast Dekke kommunale areal/vegar finansiert drift

Areal med grusdekke krev kontinuerleg vedlikehald, særleg i periodar med mykje nedbør. Vi tek sikte på å leggje fast dekke på alle kommunale grusvegar og parkeringsplassar som det er fornuftig å asfaltere, i løpet av 2-3 år. Volda kommune vil då spare vedlikehaldsutgifter ved at vi sparar innkjøp av grus og medgått tid på menneskap og maskinar. Såleis kan vi årleg redusere driftsramma til vegdrift tilsvarande finanskostnadane på denne investeringa.

Dei areala som rådmannen foreslår asfaltert i 2018 er:

- Asfalt Høydalen ytre
- Asfaltering Sæteråsen Lauvstad
- Asfaltering Skaret/Lønndalen, Lauvstad
- Asfaltering Sollida, og mot Lønndalen til stadion, Folkestad
- Asfaltering Gangvegar Heltne/Bratteberg
- Asfaltering Gangvegar Røyslida
- Asfaltering Gamlevegen
- Asfaltering Seljebakken
- Asfalt gangvegar på Leirshaugen kyrkjegard.
- Asfalt parkeringsplass Reset
- Asfalt parkering Volda Stadion

Endeleg plan for asfaltering vil følgje hovudplan veg, som skal utarbeidast i løpet av 2017. Tiltaket vil bidra til å nå målet ”*Det skal vera gode kommunikasjonar til alle delar av kommunen*” innafor temaområde Samfunnstryggleik i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Kommunal andel Volda Idrettspark

Området kring Volda stadion framstår som rotete, dårleg opplyst og tilrettelagt. Kommunal del av opprusting av dette området er eit bidrag til ei forskjøning av dette området ilag med dei frivillige organisasjonane som har sitt aktivitetsareal i området. Når området er ferdig skal det framstå som lysare og tryggare for barn og ungdom samstundes som det er ein tiltalende plass for besøkjande til idrettsstevner som i relativt stort antal møte Volda kommune på denne staden.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”*Alle skal ha mulegheit til å delta i eit breitt, variert og aktivt kultur- og idrettsliv*” innafor temaområde Attraktivitet i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Samleveg Håmyra

Din Bustad AS ynskjer å starte utbygging av Håmyrfeltet snarast råd. Volda kommune har fått ei juridisk vurdering av kven som skal byggje samlevegen gjennom feltet. Det er skrive ei

utbyggingsavtale etter anleggsbidragsmodellen med Din Bolig AS, denne avtalen har vore på høyring og er godkjend av Volda kommunestyre. Volda kommune står som utbyggjar av samlevegen, og Din Bolig AS betalar sin andel av vegen til Volda kommune. Prosjektet har noko finansiering frå tidlegare år, og treng estimert 5,5 mill i tillegg for fullfinansiering. Totalkostnad for vegen kan ikkje skrivast her då vegstrekket ikkje har vore utlyst endå.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”Volda kommune skal kunne tilby nok og varierte byggeklare tomter og bustader, og attraktivt bumiljø” innafor temaområde Busetting i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Samleveg Urbakkfoten:

Prosjektering av samleveg vil starte i 2017 med utbygging i 2018. Vegen skal knytast saman med samlevegen over Håmyra når Raudemyrvegen og Kleppevegen er ferdig opprusta.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”Volda kommune skal kunne tilby nok og varierte byggeklare tomter og bustader, og attraktivt bumiljø” innafor temaområde Busetting i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Opprusting av Raudemyrvegen til samleveg

Raudemyrvegen må opprustast og utvidast før opning av samleveg over Håmyra og Urbakkfoten. Reguleringsarbeidet har starta, og prosjektering utbygging vil starte straks regulering og grunnavtalar er på plass.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”Volda kommune skal kunne tilby nok og varierte byggeklare tomter og bustader, og attraktivt bumiljø” innafor temaområde Busetting i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Opprusting av Kleppevegen til samleveg:

Kleppevegen må opprustast og utvidast før opning av samleveg over Håmyra og Urbakkfoten. Reguleringsarbeidet har starta, og prosjektering utbygging vil starte straks regulering og grunnavtalar er på plass.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”Volda kommune skal kunne tilby nok og varierte byggeklare tomter og bustader, og attraktivt bumiljø” innafor temaområde Busetting i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Næringsområde Øvre Rotset 2016 – 2017

Løyvinga er ei total ramme som skal dekkje regulering, grunnerv, prosjektering og opparbeiding av området. Det er inngått kontrakt med privat konsulent om regulering av området. Det vert arbeidd med framdriftsplan med milepelar for gjennomføring av anlegget. Siktemålet er å starte opp utbygginga så tidleg som mogleg i 2017.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”Volda skal kunne tilby ein variert arbeidsmarknad” innafor temaområde Attraktivitet i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Sansehagen (oppgradering av hagen i Omsorgsenteret)

Parken rundt omsorgsenteret vert mykje brukt av demensavdelinga. Slik det er no, så er ikkje hagen innegjærda eller avstengt, slik at der krevst ein pleier pr. pasient for å hindre at pasientene vandrer vekk frå området til omsorgsenteret. Dette prosjektet omhandler at heile, eller delar av sansehagen skal sikrast og avgrensast evt. med gjærde, slik at lufting av demente kan foregå med mindre krav til personalressursar.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”Kommunen som organisasjon skal vere eit førebilete i folkehelsearbeidet” innafor temaområde folkehelse i kommuneplanen sin samfunnsdel.

Utbygging bustadfelt Bratteberg 2019 og 2020

Løyvinga er ei total ramme som skal dekkje regulering, grunnverv, prosjektering og opparbeiding av området. Det er inngått kontrakt med privat konsulent om regulering av området. Prosjektet er flytta ut i tid grunna forbygging av Heltneelva som må gjerast før med opparbeiding av feltet.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”Volda kommune skal kunne tilby nok og varierte byggeklare tomter og bustader, og attraktivt bumiljø” innafor temaområde Busetting i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Torvmyrvegen, Samarbeid med Ørsta kommune

Planlegging vil starte i 2018 og 2019, med bygging i 2020. Det må vidare avklarast om tiltaket vil kome inn under samferdselspakken for Volda og Ørsta.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”Det skal vera gode kommunikasjonar til alle delar av kommunen” innafor temaområde Samfunnstryggleik i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Maskiner og køyrety til Parkdrift

Der ryk i snitt ein plentraktor pr. år, som må erstattast med ein ny, i tillegg til anna utstyr til park/kyrkjegardsdrift. Dette er eit samleprosjekt for innkjøp av nødvendige maskinar. Slik kan også ei eventuell restløyving verte overført til året etter. I 2014 tok Park avdelinga over alle grøntareala som tidlegare tilhørde eigeidom. Dette medførte ei dobling av areal, og ei auke i tal sommarhjelpar. Det er naudsynt med to klippelag som går kontinuerleg i vekstsesongen. I 2014 vart ein gamal 5-seter liten lastebil erstatta med ei nyare bil, då levetida til gamlebilen var utgått. Den auka arbeidsmengda og drifting av to lag, gjorde at vi måtte halde liv i den gamle bilen vidare. No er denne avskilta og vi treng ein ny bil som kan trekkje 2 tonns tilhengar. Dersom denne bilen ikkje vert kjøpt, vil parkdrift gå ned i halv kapasitet og kan berre slå halvparten av grøntareala. Budsjettet for 2017 omhandlar slik bil og ein ny plentraktor.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”Volda kommune skal ha positiv befolkningsvekst lik gjennomsnittet for landet” innafor temaområde Busetting i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Maskiner og køyrety til Vegdrift

Det er kontinuerleg slitasje på maskinparken, noko som resulterer i at vi gjamnleg må skifte ut forelda utstyr.

Planen for 2017 er å kjøpe ein liten lastebil/pickup med kran. Dette vil effektivisere arbeidet vårt då ein slik bil aleine kan hente tyngre komponentar, som kummer, betonglameller og rørdelar, utan at gravemaskin/hjullastar treng vera med til hente/drop staden. Dersom vi får tak i ein mindre kostbar slik bil, kan vi også kjøpe ein asfaltfres som kan nyttast til reparasjon av det nedslitne gatenettet vårt og utsette behov for reasfaltering nokre stader.

Volda kommune har to store traktorar som er i kontinuerleg drift til brøyting, drift VA og Veg. Den eldste traktoren er nær 10 år gamal, og det er naudsynt å skifte ho ut i 2018, medan der framleis er god innbytteverdi. Traktorane kan ikkje driftast til havari, då dei er sentrale i beredskapen til veg og VA i Volda kommune.

Dette er eit samleprosjekt for innkjøp av nødvendige køyrety og maskiner.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”Det skal vera gode kommunikasjonar til alle delar av kommunen” innafor temaområde Samfunnstryggleik i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Ny veghøvel 2017

Volda kommune leiger i dag veghøvel frå lokal entreprenør. Veghøvelen betjener ein av 5 brøyteroder i Volda sentrum, og er nytta til alle kommunale vegar til brøyting når høvling er naudsynt. Årleg leigekostnad er kr 250 000 . Det løner seg å ha eigen høvel, slik at vi kan bemanne den 5. brøyteroden sjølv. Vi har hatt møte med Ørsta kommune om det er mogleg å dele på ei veghøvel mellom dei to kommunene. Konklusjonen var at det er mogleg, men vil gå kraftig ut over trafikksikkerheita i begge kommunar, då det vert høvling annankvar dag i begge kommunene, i tillegg til at begge kommuner då må investere i ei ekstra brøyteeining til å ta brøyteroda til høvelen dei dagane veghøvelen ikkje er i kommunen. Det vil også medføre ei oppbemanning i begge kommunar med 1-2 stillingar til bemanning av ekstra brøyteeining.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”Det skal vera gode kommunikasjonar til alle delar av kommunen” innafor temaområde Samfunnstryggleik i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Full rehabilitering Skinnvikbrua

Skinnvikbrua er pr i dag berre ei gammal fergelem. Brua har fått nedsett akseltrykk grunna dårleg forfatning, og er pr i dag farleg og ikkje teneleg for bebuarane i området. Ny bru må byggjast i 2017. Estimert kostnad er 1,5 millionar inklusive prosjektering. Kostnaden veit vi ikkje nøyatig før brua har vore ute på anbod.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”*Det skal vera gode kommunikasjonar til alle delar av kommunen*” innafor temaområde Samfunnstryggleik i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Levetidsforlenging av bruer

Vidare år er der sett av ein sum til rehabilitering og levetidsforlenging av andre kommunale bruer. Tilstandskontroll har avdekt eit rehabiliteringsbehov på fleire bruer. Tidsnok rehabilitering er naudsynt for å unngå større kostnader med bygging av ny bru, slik som i Skinnvika.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”*Det skal vera gode kommunikasjonar til alle delar av kommunen*” innafor temaområde Samfunnstryggleik i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Volda Skatepark Tak og Lys - Kommunal deltaking

Der er eit yrande liv på Volda skatepark i Sommer halvåret, der barn og unge får utfolde seg i aktivitet utanfor den organiserte idretten. Denne aktiviteten stoppar opp på hausten og vinteren på grunn av mørke og snø. Det vert derfor foreslått å bidra til ei vidareutvikling av Volda skatepark slik at ho kan nyttast heile året. Kommunalt bidrag må organiserast slik at det kan godkjennast som investering innanfor ramma som vert godkjent.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”*Alle skal ha mulegheit til å delta i eit breitt, variert og aktivt kultur- og idrettsliv*” innafor temaområde Attraktivitet i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Teknisk - Brann

Brann Beredskapsmateriell og Køyretøy

Ny brannbil til Dravlaus: kr. 700 000

Tiltaka vil bidra til å nå målet ”Volda kommune skal ha eit velfungerande brann- og redningsvesen i heile kommunen” innafor temaområde 4.10, Samfunnstryggleik, i kommuneplanen sin samfunnsdel.

Ny befalsvaktbil i 2018: kr. 500 000

Det vil vere lønsamt for kommunen å kjøpe køyrety som er utrusta slik at dei kan kjøpast avgiftsfritt. Ein kan då skifte bilen kvart 3-4 år og i prinsippet halde seg med forholdsvis nye køyrety til ein svært låg driftskostnad.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”Volda kommune skal til ei kvar tid ha gode system for beredskap” innafor temaområdet ordne beredskapsarbeidet etter leon-prinsippet (lågast mogeleg beredskapsnivå).

Skifte ut den eldste brannbilen, som då vert 28 år – kr 500 000

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”Volda kommune skal ha eit velfungerande brann- og redningsvesen i heile kommunen” innafor temaområde 4.10, Samfunnstryggleik i kommuneplanen sin samfunnsdel.

Dette prosjektet vart redusert med kr 500 000 i 2017 i økonomiplanen for å ta ned investeringsbyrden i høve bygging av Øyra skule. I økonomiplanen er det ikkje avsatt midlar til utskifting av begge desse køyretya, men dei må skiftast eller takast ut av drift då dei ikkje vil tilfredsstillte køyretytekniske krav utan dyre og ulønsame reparasjonar.

Brannteknisk materiell i 2019: kr. 500 000

Mykje materiell er gammalt og treng utskifting. Mellom anna er fleire brannpumper både i sentrum og på bygdene bortimot 30 år gamle.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”Volda kommune skal ha eit velfungerande brann- og redningsvesen i heile kommunen” innafor temaområde 4.10, Samfunnstryggleik, i kommuneplanen sin samfunnsdel.

Brannteknisk materiell i 2020: kr. 500 000

Mykje materiell er gammalt og treng utskifting. Mellom anna er fleire brannpumper både i sentrum og på bygdene bortimot 30 år gamle.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”Volda kommune skal ha eit velfungerande brann- og redningsvesen i heile kommunen” innafor temaområde 4.10, Samfunnstryggleik, i kommuneplanen sin samfunnsdel.

Bil til feiar kr_500.000,- i 2020.

Volda kommune har lukkast med å tilsetje feiar i 100 % stilling. Han starta i juni 2020, og treng bil for å kome seg rundt til feieoppdrag med nødvendig utstyr.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”Kommunen som organisasjon skal vere eit førebilete i folkehelsearbeidet” innafor temaområde 4.7, Folkehelse i kommuneplanen sin samfunnsdel.

Bilen er feiaren sin hovudarbeidsstad og vert nytta til både verkstad, kontor, kantine mm gjennom alle årstider. Det er strenge krav til reinhald og arbeidsmiljø for feiaren og vi meiner at køyretyet må skiftast ut minst kvart 5 år slik at feiaren kan ha ein god arbeidsstad som ivaretek tenesta på ein forsvarleg måte og gir kommunen eit godt ansikt utad.

Sjølvkost (Vatn og avløp)

Vatn Samleinvestering

Dette er eit samleprosjekt for alle investeringar som gjeld Vassverk og vassleidningar. Investeringsfondet og alle tidligare løyvingar for investeringsløyvingar til vatn er brukt opp og det er behov for større løyvingar for 2017 og dei kommande åra for at tenestene vassverka

leverer skal være i samsvar med lovar og forskrifter, og med god kvalitet. Der har årleg vorte løyvd 4 mill til utbetring av leidningsnett, behandling og reinsing, dette må no aukast i åra som kjem og midlane som er sett opp i dei komande åra må aukast betrakteleg for å få gjennomført alle prosjekta som er naudsynte for å få eit godt og påliteleg vatn for bebruarane i Volda.

Kostnadsoverslag og spesifikasjon for samleprosjekt vatn for 2017:

- Leidningsutskifting kr 5 000 000
- Naudstraumsaggregat kr 2 800 000
- Reservevatn frå Ørsta kr 4 500 000
- Nytt vassinntak Lauvstad vassverk: kr 5 300 000
- Nytt vassinntak Dravlaus vassverk: kr 2 700 000
- Prosjektering oppgradering av vassverk: kr 600 000
- Digitalisering: kr 535 000
- Prosjektering av Dinglavatn dammar: kr 400 000
- Ny base for kommunalteknisk drift, Myrtun: kr. 1 500 000
- Ny bil: kr 225 000
- Overvassleidning Klokkarvegen – Kleppevegen: kr 4 000 000
- Høgdebasseng Fyrde: kr 500 000

Naudstraumsaggregat – Vassverk

Volda kommune eig og driftar i dag 10 vassreinseanlegg rundt om kring i kommunen. Mange av vassverka ligg på stader med vanskeleg tilkomst om vinteren og om ein får mykje skogvelt over tilkomstvegane til vassverka. Seinast under orkanen Tor vart innbyggjarane på Lauvstad vasslause på grunn av at straumen forsvann og vassverket då ikkje kan produsere vatn. Ein ser at det blir meir og meir ekstremvær, samstundes som krava til vasskvalitet blir stramma inn frå Mattilsynet si side. For å sikre innbyggjarane og abonnentane av kommunalt vatn, er det derfor kritisk å få på plass naudstraumsforsyning på vassverka. Prosessen med å kjøpe inn naudstraumsaggregat er allreie i gong og Lauvstad, Dravlaus og Søre Bjørkedalen vassverk vil få naudstraumsaggregat i løpet av hausten. For å få same beredskap på alle Vassverka treng ein meir midlar. Vassverka som står for tur er:

- Berkneset Vassverk
- Hjartåbygda Vassverk
- Nordre Bjørkedalen Vassverk
- Steinsvika Vassverk
- Straumshamn Vassverk
- Fyrde Vassverk

Nytt vassinntak – Lauvstad

Lauvstad vassverk har ei lite og ustabil vassinntak. Kvaliteten på råvatnet kan til tider by på utfordringar i vassproduksjonen med mykje barnåler og partiklar i periodar med mykje nedbør og lauvfall. Inntaksmagasinet er grunt og ved kalde vintrar har inntaksbassenget lett for å

fryse til. For at då abonnentane på Lauvstad skal få vatn må ein hente vatn med pumper frå Ulvestadelva. Dette er farefullt og uheldig å ikkje ha ei betre løysing, men er det einaste alternativet for å sikre vatn på Lauvstad. Pumpar settast ned i elva og personell må fysisk ut på isen. Det er ikkje sikringsutstyr og moglegheter for sikring av personell i området, slik at tiltaket er også av arbeidsmiljøomsyn nødvendig.

For å sikre både vassforsyninga og kommunens tilsette ei sikker arbeidsplass må eit nytt vassinntak på plass på Lauvstad. Dagens inntak vil då kunne nyttast som reserveinntak ved veldikehald på det nye inntaket og ein ville fått ei betre forsyningssikkerheit.

Nytt vassinntak – Dravlaus

Dravlaus vassverk har i dag inntak i Dravlauselva. Inntaket ligg plassert slik at det er mykje kvist, barnåler og annen skit som tettar inntaket. I samband med utbygginga av Dravlaus kraftverk har kommunen sett som krav at kommunen skal få ta ut vatn frå kraftverket til vassproduksjon. Uttaket av vatn vil skje ved sjølve kraftverket og gå i røyr opp til dagens pumpestasjon og vidare inn i vassverket. Prosjektet vil auke kvaliteten på vatnet med inntak høgare oppe i elva der vatnet er reinare. Eit nytt vassinntak aukar også forsyningssikkerheita då ein vil få eit reserveinntak. Kommunen har allereie avsett areal i kraftverket og lagt nokre meter med røyr, slik at ein enkelt kan fortsette arbeidet med røyrføringa opp til vassverket når utbygginga av kraftverket er ferdig.

Prosjektering oppgradering av vassverk

(denne gjeld også for avløp samleinvestering då slike investeringar må delast 50/50 mellom vatn og avløp)

Vassverka Volda kommune i dag drifrar og eig oppfyljer ikkje krava i FOR 2001-12-04 nr 1372 om vassforsyning og drikkevatt (drikkevassføreskrifta). Føreskrifta stiller krav to hygieniske barrierar i reinsinga av drikkevatt. Alle vassverka til kommunen har berre ein barriere. Kvart enkelt av dei 10 vassverka kommunen har vil ha ulike behov for investering og oppgradering. Det største vassverket er vassverket for Volda sentrum. Her er det også behov for større kapasitet for å møte det aukande innbyggartalet i sentrum. Reinvasbassenget må få auka kapasitet, kontrollrommet må oppgraderast for å kunne ta forskriftsmessige vassprøver, filterkapasiteten må aukast i samsvar med den auka produksjonen. Volda vassverk har i dag en kapasitet på 48l/s. Denne kapasiteten er allereie nådd og det er eit skrikande behov for oppgradering av vassverket.

Digitalisering av kommunale Vass- og avløpstenester

Drift og vedlikehaldsrutinar styrest i dag først og fremst av erfaring og er heilt og halden avhengig av enkeltpersonar og deira kompetanse. Vedlikehaldsrutinar, intervall og prosedyrar på korleis og når man gjennomførar arbeidsoppgåver for drift og vedlikehald av drikkevatt og kloakkreinsing, er avhengig av enkeltpersonar. Dette er svært sårbart og kan i sin ytterste konsekvens potensielt vere ein risiko for liv og helse. For å sikre ein robust og driftssikker leveranse av særleg drikkevatt, er det viktig at kompetansen og erfaringar ein har blir sett i system og formalisert. For at rutinene og prosedyrene ein utarbeider ikkje berre skal bli

liggjande på ein server må ein ha gode og tilgjengelege driftssystem. Dette manglar kommunen.

Ei av oppgåvene til kommunen er å ha god dialog og informasjonsutveksling med innbyggjarane og brukarane av dei kommunale tenestene. Innbyggjarane, entreprenørar, rørleggjarar, og andre brukarar av offentlege vatn og avløpstenester i Volda kommune må i dag fylle ut skjema og sende disse inn til kommunen og vente på svar utan og vite kor i systemet saka ligg, og når dei får tilbakemelding. Om ein entreprenør eller utbyggar ynskjer å bygge hus og treng kart med VA nettet innteikna, for å vite kor ein skal til dømes kople seg på det kommunale vassleidningsnettet, må dei vende seg til kommunen via brev eller epost. Alle disse opprasjonane kunne vært vesentlig forbetra og effektiviserte ved å nytte allereie eksisterande programvare. Nye program lar innbyggjarane i kommunen kommunisere med administrasjonen i kommunen via internettportalar kor ein til ein kvar tid kan sjå kor i saksgangen saken ligg. Disse programma er også fullt ut kompatible med ePhorte noko som vil gjere saksbehandling mykje enklare for administrasjonen også. Innbyggjarane vil kunne sjå kor det er rapportert inn feil tidligare, for eksempel lekkasje på leidningsnettet, lavt trykk, hol i vegbana, etc.

Administrasjonen har allereie henta inn tilbod på dette og er aktivt med i utviklinga av slike produkt og Volda kommune har ein moglegheit til å være heilt i førarsete når det gjeld digitalisering av drift, vedlikehald, kommunikasjon, saksgang og VA tenester til innbyggjarane i kommunen.

Vatn og Avløp treng også nye GPS'ar med moglegheit for å måle leidningar rett inn i leidningsnettet. Dette vil spare opp mot 40 % av tida det normalt tek å måle og legge inn leidningar i databasen. Dette vil også være til glede for bebruarane i kommunen då ein vil få moglegheit til å måle inn private stikkleidningar på enklare måte.

For å kunne føre elektroniske timelistar og arbeide med FDV-systemet må også alle driftsoperatørane utstyrast med individuelle nettbrett.

Utbetring av Dinglavatn-dammene

Administrasjonen hadde i midten av mai ei synfaring av dammane på Dinglavatn med NVE. NVE kunne etter inspeksjonen seie at dammane ikkje imøtekomme dagens krav til fyllingsdammar. Dammane er i dag klassifisert som klasse 2 dammar, men det er mogleg at dammane etter nye krav og utbygging i Volda vil føre til at dei må oppklassifiserast til klasse 3 dammar. Det vil føre til strengare krav til dammane. Administrasjonen skal i løpet av hausten i samarbeid med konsulentar gjere nye utrekningar og vurdering av dammane for å klassifisere dammane på nytt etter dei nye krava. Når denne øvinga er gjennomført vil det måtte gjennomførast prosjektering av oppgradering av dammane for deretter og starte arbeidet med oppgraderinga. Midlar til prosjektering av dette vil bli estimert til kr. 400 000, medan byggekostnaden er usikker då ein ikkje vet kva klasse dammane vil være i og kor store oppgraderingane vil vere. Prisar for sjølve oppgraderinga vil kunne bli estimert når detaljprosjekteringa er i gang. Det er samstundes viktig at ein tek høgde for at eit slikt prosjekt

kan bli kostbart og kan kome på rundt 20-30 millionar kroner. Desse midlane vil ein ha eit betre anslag på når prosessen mot NVE er ferdig og prosjekteringa er gjennomført.

Reservevatn frå Ørsta

Volda sentrum har per dags dato ikkje reservevasskilde. Om det skulle bli eit leidningsbrot mellom Dinglavatn og HB2 (reinseanlegget) vil heile Volda sentrum bli utan vatn innan 12 timar. Om Dinglavatn skulle bli forureina av ein eller annan årsak er det ikkje sikkert ein vil klare å reinse vatnet tilstrekkeleg til at ein kan bruke vatnet før etter lang tid. Det er derfor viktig at samankoplinga til leidningsnett i Ørsta kan gjennomførast så snart som mogleg. Mattilsynet peiker i samband med den årlege rapporteringa frå kommunen på at behovet for reservevatn er prekært.

Leidningsutskifting

Leidningsnett i Volda tek til å verte gammalt og store strekk er klare for utskifting. Staten har som mål at 2 % av leidningsnett bør skiftast ut kvart år for å ha ein forsvarleg standard. Då kommunen sjølv ikkje har tilstrekkeleg med ressursar for å gjennomføre den store jobben det vil være å skifte ut leidningar og prosjektere dette arbeidet må det settast av pengar for både prosjektering og gjennomføring av utskiftinga.

Det er også fleire område der ein ikkje har tilstrekkeleg trykk på leidningsnett slik at abonnentar ikkje får varen dei betaler for. Dette vil vere høgt prioritert i 2017. I tillegg set nye byggforskriftene krav til sprinkelanlegg og vassståkesystem. Dette igjen fører til at det vert stilt svært store krav til distribusjonsnett. Eit sprinkelanlegg vil kunne ligge opp mot 100l/s med brannvatn. I dag har Volda vassverk ein kapasitet på 48l/s. Leidningsnett er heller ikkje dimensjonert for slike mengder med vatn . Dette betyr at bedrifter og huseigarar som installerer slike overrislingsanlegg ikkje får testa systema dei har kjøpt og investert i. Kommunen må derfor utvide kapasiteten på hovudleidningane og styrke kapasiteten på leidningsnett, slik at leidningsnett blir meir robust.

Ny base for kommunalteknisk drift

LOV-2005-06-17-62 (Arbeidsmiljøloven) stiller krav til arbeidslokalane og arbeidsforholda dei tilsette i kommunen jobbar i og under. Dei tilsette har ikkje eigne reine og skitne garderobar/soner i bygningsmassen kommunen no har tilgjengeleg. Det er heller ikkje areal til å endre på dagens eksisterande bygningar, det er derfor naudsynt å bygge eit nytt bygg med rein og skitten sone, eller å bygge på det eksisterande bygget. Bygget må også innehalde verkstad separert for vatn og avløp, samt lunchrom og lager for rør, ventiler, kommer etc. Det er i dag avgrensa med lagringsplass og deler for fleirfaldige tusen kroner ligger ute utan sikring mot tjuveri. PVC rør som blir liggande ute i sollys og snø vil også degraderast over tid og vil derfor ikkje ha same levetid som røyra skulle hatt. Dette betyr at ein oftare må skifte røyr som ligg i bakken og derfor før unødige kostnader i framtida. Det bør også byggast garasje plass for bilparken kommunen disponerar.

Ny bil Vatn og Avløp

I samband med opparbeiding av eit klart skilje mellom rein og skitten sone vil det vere naudsynt og investere i ein ny bil for VA. I dag nyttast same bil i oppdrag på både vatn og kloakk. Dette er også eit krav i arbeidsmiljølova og er eit naudsynt tiltak for å få gjennomført rein/skitten sone fult ut. På sikt må også verktøy og utstyr nytta i drifta verte separert på vatn og avløp for å forhindre bakteriar i drikkevatnet.

Overvassleidning Klokkarvegen – Kleppevegen

I samband med utbygginga av Engeset-Klepp har det blitt mykje meir overvatn som kjem ned mot sentrum. Vatnet som kjem, kjem også fortare og på kortare tid enn før utbygginga. Når vegar asfalterast og hus får tak og takrenner, vil vatnet ledast fortare nedover fjellsida. Dette skaper problem for det eksisterande overvassnettet som ikkje klarer å ta unna dei store vassmengdene som blir tilført. Ei ny overvassleidning frå Kleppevegen til Klokkarvegen vil vere med å avlaste sentrumsområda frå ein framtidig oversvømming. Dette har allereie skjedd i det aktuelle området då Røde Kors bygget blei fylt med vatn. Slike hendingar er dyre for samfunnet, og kan i mange tilfelle enkelt unngåast.

Fyrde Vassverk – Høgdebasseng

Fyrde vassverk har i dag ikkje reintvassbasseng etter reinseanlegget. Utfordringa i Fyrde er at abonnentane nærast vassverket blir vasslause når vassverket står stille, då reintvassbassenget/høgdebassenget ligg nær sentrum av Fyrde medan vassverket ligg høgare opp i Sunndalen. Eit høgdebasseng i Sunndalen vil betre leveringssikkerheita til abonnentane, samt sikre betre utskifting av vatnet i høgdebassenget. Det er også ugunstig å klore vatnet når bassenget er etter abonnentane. Klor treng opphaldstid i vatn for å virke. Mykje klor vil også kunne opplevast som ubehageleg for den som drikk vatnet. Smaken og virketida til klore vil tilfredstille krav i drikkevassforeskrifta ved å ettablere eit høgdebasseng. På sikt vil også eit slikt basseng vere med på å betre brannsikkerheita i Fyrde og vidare ut mot Langvatn.

Avløp Samleinvestering

Dette er eit samleprosjekt for alle investeringar som gjeld Avløpsreinsing og avløpsleidningar. Det er eit stort etterslep på investeringssida på avløp, og det er viktig at det blir løyvd midlar slik at ein får gjennomført prosjekta. Det er også eit stort behov for midlar i åra som kjem då særleg nytt hovudreinseanlegg for Volda sentrum vil bli eit kostbart prosjekt. Det er også store utfordringar til framandvatn på avløpsleidningsnettet som kommunen må ta tak i.

Dei prosjekta som går under dette samleprosjektet er:

- Utskifting av fellesleidning Porsemyrvegen - And. Vass. Veg
- Digitalisering
- Ny base for kommunalteknisk drift, Myrtun
- Leidningsutskifting
- Ny bil
- Avløpsreinseanlegg Fyrde

- Avløpsreinseanlegg Dravlaus
- Omlegging av avløpsledning Øyra skule

For prosjekta lista opp under finn ein forklaring i delen for vatn sjølvkost då disse prosjekta er finansiert 50% av vatn og 50% av avløp.

- Digitalisering
- Ny base for kommunalteknisk drift, Myrtun
- Ny bil

Utskifting av felleisleidning Porsemyrvegen - And. Vass. Veg

Leidningsnett mellom Skjærvavegen og Røysbakken i Porsemyrvegen er gammalt og klart for utskifting. Det ligg også ei felleisleidning i vegen som bør skiftast. Dette arbeidet bør samkyørast slik at ein skiftar heile leidningsnett i vegen når ein først grev i vegen. Arbeidet er ferdig prosjektert og vil kunne startast opp tidleg våren 2017.

Leidningsutskifting

Leidningsnett i Volda tek til å verte gammalt, og store strekk er klare for utskifting. Staten har som mål at 2% av leidningsnett bør skiftast ut kvart år for å ha ein forsvarleg standard på leidningsnett. I samband med bygging av nytt hovudreinseanlegg i Volda sentrum bør prosentdelen av leidningsutskifting vere høgare i Volda da gamle leidningar og kummar førar til inntrenging av framandvatn i kloakkleidningssystemet. Dette kan igjen vil føre til redusert reinseffekt og høgare driftskostnader. Då kommunen sjølv ikkje har tilstrekkeleg med ressursar for å gjennomføre den store jobben det vil være å skifte ut leidningar og prosjektere dette arbeidet, må det settast av pengar for både prosjektering og gjennomføring av utskiftinga.

Reinseanlegg på Fyrde og Dravlaus

Fyrde og Dravlaus har i dag ikkje reinseanlegg eller slamavskiljarar. Fyrde har eit sensitivt elvedelta kor kloakken i dag renn i ut i og forureiningslova sett krav til at avløpsvatnet skal reinsast. Dravlaus har eit stort tal på abonnentar koplå på det kommunale leidningsnett, og må få oppgradert reinseløysingar for å unngå direkte utslepp av avløpsvant til Dalsfjorden. Reguleringsarbeidet med plassering av reinseanlegga på Fyrde og i Dalsfjorden er ferdig og manglar berre prosjektering av bygging.

Utviklingssektoren

Digitalt kartleggingsprosjekt

Sist kartlegging av Volda sentrum vart gjort i 2013. Grunna mye utbygging så bør det ikkje gå meir enn 5 år mellom kvar kartlegging av sentrumsområde.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”*Tenestene skal vere i samsvar med lover og forskrifter, og med god kvalitet*” innafør temaområde Tenester i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

HOVUDOVERSIKTER

- Budsjettskjema 1A
- Budsjettskjema 1B
- Budsjettskjema 2A
- Budsjettskjema 2B
- Budsjettskjema 4
- Budsjettskjema 5

BUDSJETTSKJEMA 1A FOR 2015 - 2020

Linjenavn	Regnskap 2015	Revidert budsjett 2016	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020
Skatt på inntekt og formue	-193 969 561	-212 524 000	-212 524 000	-200 000 000	-200 000 000	-200 000 000	-200 000 000
Ordinært rammetilskudd	-250 765 956	-245 798 000	-244 498 000	-271 711 000	-265 845 000	-266 326 000	-266 582 000
Eigedomsskatt verk og bruk	-3 384 834	0	0	0	0	0	0
Eigedomsskatt annen fast eiendom	-12 722 106	-17 000 000	-16 000 000	-17 000 000	-34 000 000	-34 000 000	-34 000 000
Andre direkte og indirekte skatter	0	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000
Andre generelle statstilskudd	-30 288 971	-30 486 220	-30 346 220	-35 439 000	-35 075 000	-35 010 000	-34 924 000
SUM FRIE DISPONIBLE INNTETER	-491 131 428	-506 508 220	-504 068 220	-524 850 000	-535 620 000	-536 036 000	-536 206 000
Renteinntekter og utbytte	-6 234 051	-5 226 000	-5 100 000	-5 600 000	-5 600 000	-5 600 000	-5 600 000
Gevinst finansielle instrument	-939 565	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000
Renteutgifter, provisjoner og finansutgifter	16 906 598	18 073 000	18 073 000	25 395 000	28 568 000	30 092 000	32 521 000
Tap finansielle instrument	0	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	20 582 561	21 500 000	25 000 000	26 574 000	34 031 000	38 231 000	40 000 000
NETTO FINANSINNTEKTER OG UTGIFTER	30 315 543	32 847 000	36 473 000	44 869 000	55 499 000	61 223 000	65 421 000
Dekn av tidl års merforbruk	0	0	0	0	0	0	0
Til ubundne avsetninger	21 370 544	29 639 811	0	0	0	0	0
Til bundne avsetninger	433 083	700 000	700 000	700 000	700 000	700 000	700 000
Bruk av tidl års regnsk messige mindreforbr	-18 587 130	-25 397 311	0	0	0	0	0
Bruk av ubundne avsetninger	-1 464 490	-9 487 683	-9 487 683	-18 503 432	-10 103 432	-10 686 716	-12 714 716
Bruk av bundne avsetninger	0	0	0	0	0	0	0
NETTO AVSETNINGER	1 752 007	-4 545 183	-8 787 683	-17 803 432	-9 403 432	-9 986 716	-12 014 716
Overført til investeringsbudsjettet	24 802	0	0	0	0	0	0
TIL FORDELING DRIFT	-459 039 077	-478 206 403	-476 382 903	-497 784 432	-489 524 432	-484 799 716	-482 799 716
Sum fordelt drift fra skjema 1B	433 641 766	478 206 403	476 382 903	497 784 432	489 524 432	484 799 716	482 799 716
Merforbruk Mindreforbruk	-25 397 311	0	0	0	0	0	0

BUDSJETTSKJEMA 1B FOR 2015 - 2020

Tekst	Regnskap 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020
Volda						
Sum utgifter	876 511 571	841 025 366	891 030 677	893 400 677	894 399 961	896 597 961
Sum inntekter	-876 246 908	-841 025 366	-891 030 677	-893 400 677	-894 399 961	-896 597 961
Netto driftsutgift	459 303 740	476 382 903	497 784 432	489 524 432	484 799 716	482 799 716
Rådmann						
Sum utgifter	1 764 202	1 726 043	1 954 071	1 954 071	1 954 071	1 954 071
Sum inntekter	-216 991	-65 984	-65 984	-65 984	-65 984	-65 984
Netto driftsutgift	1 547 211	1 660 059	1 888 087	1 888 087	1 888 087	1 888 087
Samfunn og rådgjeving						
Sum utgifter	2 716 969	2 511 627	2 414 780	2 414 780	2 414 780	2 414 780
Sum inntekter	-1 311 717	-1 031 355	-1 031 355	-1 031 355	-1 031 355	-1 031 355
Netto driftsutgift	1 405 252	1 480 272	1 383 425	1 383 425	1 383 425	1 383 425
Personal og organisasjon						
Sum utgifter	20 791 442	13 273 627	18 760 073	18 760 073	18 760 073	18 760 073
Sum inntekter	-10 862 078	-510 175	-1 310 850	-1 310 850	-1 310 850	-1 310 850
Netto driftsutgift	9 929 364	12 763 452	17 449 223	17 449 223	17 449 223	17 449 223
Økonomi						
Sum utgifter	7 938 119	8 009 196	8 030 026	8 030 026	8 030 026	8 030 026
Sum inntekter	-2 540 904	-1 255 427	-1 255 427	-1 255 427	-1 255 427	-1 255 427
Netto driftsutgift	5 397 215	6 753 769	6 774 599	6 774 599	6 774 599	6 774 599
NAV Kommune						
Sum utgifter	8 672 129	8 278 196	8 837 312	8 837 312	8 837 312	8 837 312
Sum inntekter	-227 313	-120 000	-120 000	-120 000	-120 000	-120 000
Netto driftsutgift	8 444 816	8 158 196	8 717 312	8 717 312	8 717 312	8 717 312
Opplæring og oppvekst						
Sum utgifter	233 774 738	242 537 593	251 876 967	251 876 967	251 876 967	251 876 967
Sum inntekter	-48 740 967	-45 511 567	-48 512 408	-48 512 408	-48 512 408	-48 512 408
Netto driftsutgift	185 033 771	197 026 026	203 364 559	203 364 559	203 364 559	203 364 559
Helse og omsorg						
Sum utgifter	235 519 843	244 352 253	243 629 742	243 629 742	243 629 742	243 629 742
Sum inntekter	-69 767 395	-62 135 142	-62 135 142	-62 135 142	-62 135 142	-62 135 142
Netto driftsutgift	165 752 448	182 217 111	181 494 600	181 494 600	181 494 600	181 494 600
Kultur og service						

Tekst	Regnskap 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020
Sum utgifter	13 161 830	13 025 046	13 923 472	13 923 472	13 923 472	13 923 472
Sum inntekter	-4 366 437	-2 420 329	-2 421 329	-2 421 329	-2 421 329	-2 421 329
Netto driftsutgift	8 795 393	10 604 717	11 502 143	11 502 143	11 502 143	11 502 143
Politisk verksemd						
Sum utgifter	3 119 507	2 695 392	2 286 713	2 286 713	2 286 713	2 286 713
Sum inntekter	-27 910	0	0	0	0	0
Netto driftsutgift	3 091 597	2 695 392	2 286 713	2 286 713	2 286 713	2 286 713
Teknisk						
Sum utgifter	64 208 011	72 938 376	76 946 846	76 946 846	76 946 846	76 946 846
Sum inntekter	-34 537 497	-41 774 947	-42 034 221	-42 034 221	-42 034 221	-42 034 221
Netto driftsutgift	29 670 514	31 163 429	34 912 625	34 912 625	34 912 625	34 912 625
Sjølvcosttenester						
Sum utgifter	20 496 333	20 750 315	23 481 755	23 481 755	23 481 755	23 481 755
Sum inntekter	-20 496 325	-20 750 315	-23 481 755	-23 481 755	-23 481 755	-23 481 755
Netto driftsutgift	-1 059 395	0	0	0	0	0
Utvikling						
Sum utgifter	8 068 359	9 313 485	10 182 369	10 182 369	10 182 369	10 182 369
Sum inntekter	-3 467 734	-3 304 355	-3 304 355	-3 304 355	-3 304 355	-3 304 355
Netto driftsutgift	4 600 625	6 009 130	6 878 014	6 878 014	6 878 014	6 878 014
Barneverntenesta (vertsk.)						
Sum utgifter	108 890 272	103 270 600	101 593 389	101 593 389	101 593 389	101 593 389
Sum inntekter	-108 890 272	-103 270 600	-101 593 389	-101 593 389	-101 593 389	-101 593 389
Netto driftsutgift	0	0	0	0	0	0
Barnevern Volda kommune						
Sum utgifter	15 281 253	18 539 580	29 886 218	29 886 218	29 886 218	29 886 218
Sum inntekter	0	0	0	0	0	0
Netto driftsutgift	15 281 253	18 539 580	29 886 218	29 886 218	29 886 218	29 886 218
Kommunestyret (skjema 1B)						
Sum utgifter	47 393 666	36 031 037	44 557 944	36 297 944	31 573 228	29 573 228
Sum inntekter	-52 436 704	-38 719 267	-53 311 030	-53 311 030	-53 311 030	-53 311 030
Netto driftsutgift	-3 983 635	-2 688 230	-8 753 086	-17 013 086	-21 737 802	-23 737 802
Kommunestyret (skjema 1A)						
Sum utgifter	84 714 898	43 773 000	52 669 000	63 299 000	69 023 000	73 221 000
Sum inntekter	-518 356 664	-520 155 903	-550 453 432	-552 823 432	-553 822 716	-556 020 716
Netto driftsutgift	25 397 311	0	0	0	0	0

BUDSJETTSKJEMA 2A FOR 2015 - 2020

	Regnskap 2015	Budsjett 2016	Revidert Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020
Investeringer i anleggsmidler	87 956 692	252 463 000	323 076 830	271 117 000	207 008 000	138 458 000	104 208 000
Utlån og forskutteringer	2 837 775	9 000 000	9 000 000	5 000 000	0	0	0
Kjøp av aksjer og andeler	1 382 255	0	300 000	0	0	0	0
Avdrag på lån	13 762 079	5 500 000	5 500 000	2 500 000	2 500 000	2 500 000	2 500 000
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0	0	0	0	0
Avsetninger	5 630 983	0	1 915 816	0	0	0	0
Årets finansieringsbehov	111 569 784	266 963 000	339 792 646	278 617 000	209 508 000	140 958 000	106 708 000
Bruk av lånemidler	-76 166 862	-211 792 650	-271 931 501	-230 226 400	-179 781 400	-117 841 400	-89 521 400
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-4 357 491	0	0	0	0	0	0
Tilskudd til investeringer	0	0	0	0	0	0	0
Kompensasjon for merverdiavgift	-8 996 512	-49 186 350	-59 381 329	-45 890 600	-27 226 600	-20 616 600	-14 686 600
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-10 579 630	-5 500 000	-5 500 000	-2 500 000	-2 500 000	-2 500 000	-2 500 000
Andre inntekter	0	0	0	0	0	0	0
Sum ekstern finansiering	-100 100 495	-266 479 000	-336 812 830	-278 617 000	-209 508 000	-140 958 000	-106 708 000
Overført fra driftsregnskapet	-24 802	0	0	0	0	0	0
Bruk av tidligere års udisponert	-4 599 609	0	-1 915 816	0	0	0	0
Bruk av avsetninger	-9 516 604	-484 000	-1 064 000	0	0	0	0
Sum finansiering	-114 241 510	-266 963 000	-339 792 646	-278 617 000	-209 508 000	-140 958 000	-106 708 000
Udekket/udisponert	-2 671 726	0	0	0	0	0	0

BUDSJETTSKJEMA 2B FOR 2015 – 2016

Prosjektnamn	Rekneskap 2015	Opprinnelig Budsjett Totalt 2016	Revidert budsjett totalt 2016
IKT Volda kommune	772 178	600 000	810 000
Forhandlingsmodulen i Agresso, 2015	275 927	0	0
Breibandutbygging i Volda kommune	1 434 249	0	0
Interkommunale IKT investeringar	749 273	1 350 000	1 417 741
Oppgradering Ephorte	0	0	125 000
Fråversmodul i RS med integrasjon mot ALTINN	0	0	130 000
Næringsområde i Furene	10 182	0	0
Lesebrett til politikarane	219 775	0	48 318
Oppgradering Win Tid/Min Tid	44 500	0	72 500
Nødstrømsaggregat	0	0	400 000
Volda rådhus - Inventar (GAR)	1 057 103	0	0
Digitalisering byggesaksarkiv	0	0	63 971
IKT utstyr for servicekontoret - kurs med mer	0	300 000	300 000
IKT-satsing i grunnskulen	390 759	500 000	648 494
Grunnskulen, inventar	0	0	75 203
Kombidamparar avdelingskjøkkena	0	355 000	685 000
Håndstyrte terminalar PLO	9 363	0	103 145
Utsifting av fatvaskarar	81 819	0	543 181
Buss	0	0	950 000
Trygghetsalarmer	0	400 000	400 000
Elektromedisinsk utstyr	0	250 000	250 000
Volda rådhus - Inventar Barnevern	1 051 810	0	500 000
Volda u-skule, opprusting	250 779	0	1 216 871
Ny Øyra skule	36 013 645	162 500 000	162 122 296
Bustader til einslege mindreårige flyktningar	0	0	0
Omsorgsbustader, erstatning for Mork bustader	0	200 000	200 000
Fjordsyn, opparbeiding/opprusting av uteområde	15 375	0	0
Varmepumpe omsorgssenteret	14 262	0	0
Ombygging Folkestadun	229 507	0	1 338 267
Bratteberg skule, byggetiltak	102 825	0	0
Dusj/garderobe Voldahallen	34 407	0	0
nytt brandepot Dravlaus	86 451	0	70 000
Bygging av midlertidige husvære - ved Maurtua	46 789	0	464 376

Prosjektnamn	Rekneskap 2015	Opprinnelig Budsjett Totalt 2016	Revidert budsjett totalt 2016
ENØK tiltak (i henhold til klimaplanen)	338 060	0	635 018
Ombygging ny brannstasjon	144 368	0	0
Volda rådhus, brann - oppattbygging og servicetilrettelegging	6 438 977	0	3 332 876
Brannskade Røyslidvegen 11A, forsikringssak	46 619	0	141 392
Energimerking kommunale bygg	168 214	500 000	500 000
Samfunnshuset - takteking	18 375	0	0
Omsorgssenteret - takteking	0	0	1 000 000
Alarmanlegg Omsorgssenteret	62 624	0	5 207 614
Forprosjekt Campus Høgskulen	0	0	100 000
Rådhus 2. etasje, ombygging	4 498 662	0	0
Kyrkja i postlokala - ombygging/tilpassing av lokalet	2 611 226	0	0
Omsorgssenteret - renovering varmelegg	113 352	0	0
Fjordsyn - renovering varmelegg	90 894	0	0
Oppgradering Mork/Nilletun	520 091	500 000	962 923
Omsorgsbustader (5stk) Doktorhaugen	291 498	13 000 000	14 653 386
Lyskjelder kinosal	10 605	0	486 743
Bilar i høve omorganisering driftt./vaktmeister	341 100	0	0
Rehabilitering av personheis Ivar Aasenbygget HVO	187 499	0	0
Voldahallen - tilstand, rehabilitering, nybygg	208 830	0	1 200 000
Bustad Kleppevegen	569 225	0	0
Bustad Smalebakken	30 643	0	0
Bustad Torvmyrvegen 7	207 203	0	0
Legesenteret, kontorplass turnuslege	12 057	0	0
Sal av Innselset gamle skule	280 000	0	0
Volda omsorgsenter automatisk døråpner	0	300 000	300 000
Fjordsyn - Fellesareal barn	0	200 000	200 000
Etablere FDV/ombygging FDV avdeling	0	800 000	800 000
Leikeplassar (skular/barnehagar)	0	200 000	200 000
ROP (rus og psykisk helse) 7 stk (midl.bustadar)	0	12 000 000	12 000 000
EPC gjennomføringstiltak	0	25 000 000	34 000 000
Mork skule - kapasitetsutviding	0	2 000 000	2 000 000
Oppgradering kommunale bygg	0	4 000 000	4 000 000
Oppgradering klasserom	0	150 000	150 000
4.etasje omsorgssenteret	0	200 000	200 000
Skatepark	11 390	0	0

Prosjektnamn	Rekneskap 2015	Opprinnelig Budsjett Totalt 2016	Revidert budsjett totalt 2016
Myrtun på Rotset, tilbygg for vassverket	0	0	600 525
Engeset/Klepp, 3. byggesteg	0	0	871 760
Bustadfelt Bratteberg	97 691	0	0
Industriareal Furene	24 215	0	0
Kommunal kloakk, hovedplan	3 513 949	0	0
Kommunal kloakk, avløpsreinsing	12 861	0	0
Kommunal kloakk, avlaupsreinsing samla pott	81 895	0	3 897 500
Driftsentral VA, edb-program og varsling	0	0	66 694
Kommunale vegar, utbetring	4 098 918	2 000 000	2 000 000
Trafikktrygging og miljøtiltak	595 256	0	0
Gatelys, utskifting PCB-armatur	123 939	0	0
Volda Vassverk, grunnvassboring Vassbotnen	0	0	113 807
Lauvstad Vassverk, ombygging	0	0	130 000
Gatemiljøtiltak	0	0	1 456 166
Friluftslivstiltak	415 257	333 000	1 092 208
Bustadfelt Urbakkfoten - Håmyra	71 460	3 000 000	3 910 933
Utbetring veg frå Rotevatn til Vassbotn	0	0	3 245 753
Næringsområde Øvre Rotset	1 083 184	4 000 000	4 016 319
Hovudplan vatn (leidningsnett, behandling, reinsing)	927 746	0	7 504 097
Dravlausbygda vassverk ny inntaksledning	128 026	0	0
ATV med belter for tilkomst vassverk	133 680	0	0
Bustadfelt på bygdene	25 472	0	0
Veg bak Uppheim til Storgata	155 297	0	0
Kommunal del sentrumsutvikling	1 332 583	0	842 311
Myldreområde i rådhusparken	154 511	0	143 750
Utbygging felt Bratteberg	396 300	0	639 253
Køyretøy (utskifting av 1993-modell)	293 031	0	0
Hjartåbygda, behandlingsanlegg vatn	82 331	0	0
Vikeneset og Mork Silanlegg	181 290	0	6 692 474
Utbygging bustadfelt K 10, Klepp	3 151 996	0	3 993 002
Arbeidsbil/kombibil 5-seters 4WD	0	0	218 681
Kyrkjegardsgravar	0	0	41 250
Bustadfelt Myragjerdet - utbyggingsavtale	515 429	0	0
Sambindingsveg over Håmyra	279 066	0	4 488 350
Lerkane - Storgata, veg og rundkøyring	7 418 844	0	0

Prosjektnamn	Rekneskap 2015	Opprinnelig Budsjett Totalt 2016	Revidert budsjett totalt 2016
Turveg Flommen gbnr 18/186	442 125	0	0
VA-anlegg Gymnasvegen - Porsemyrvegen	2 726 856	0	0
Skulebakken Haugen Lauvstad	0	200 000	700 000
Plentraktor (2015)	140 625	0	34 375
Flomsikring Volda sentrum Melshornsida	79 891	1 000 000	1 000 000
Veghøvel (2015)	0	0	200 000
Vaktbil Teknisk vakt (2015)	465 664	0	0
Utbygging veglys til LED finansiert ved straumsparing	1 000 316	2 200 000	2 692 472
Fast dekke kommunale vegar	3 497 194	0	2 806
Spylevogn/spylehengar	434 285	0	33 840
Hjullastar (2015)	33 760	0	2 509 163
Traktor (2015)	0	0	320 000
Bustadfelt Gôtene, Lid	104 876	0	0
Flomførebygging Heltneelva	0	2 000 000	2 000 000
Fast dekke kommunale areal/vegar finansiert drift	0	1 500 000	1 500 000
Kommunal andel Volda Idrettspark	0	250 000	250 000
Maskiner og køyretøy til parkdrift	0	150 000	150 000
Maskiner og køyretøy til vegdrift	0	800 000	800 000
Avløp samleinvestering	0	5 000 000	5 000 000
Torvmyrvegen, samarbeid med Ørsta	0	250 000	250 000
Trafikktrygging og parkering Oppigarden og Solliå barnehagar	0	0	2 450 000
Program GIS	265 705	0	380 553
Digitalt kartleggingsprosjekt	146 976	175 000	477 643
Nødnett	279 209	0	556 831
Brann - Beredskapsmateriell og kjøretøy	0	400 000	400 000
Feiing	0	400 000	400 000
Totalt	95 004 196	248 963 000	323 076 830

BUDSJETTSKJEMA 2B FOR 2017 – 2020

Investeringsprosjekt	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020
IKT Volda kommune	975 000	600 000	600 000	600 000
Infrastruktur IKT Oppvekst	1 550 000	-	-	-
Interkommunale IKT investeringar	1 414 000	375 000	375 000	375 000
Sum Personal og Organisasjon	3 939 000	975 000	975 000	975 000
Kombidamparar avdelingskjøkkena	265 000	0	0	0
Omsorgssenteret : Inventar og utstyr	1 200 000	2 000 000	-	-
Skinner i tak for takheiser, 2 etg + motorar	3 000 000	-	-	-
Bil til driftsteknikar (hjelpemiddel bil)	250 000	-	-	-
Hamna Dagsenter: Ny bil (7 plasser)	500 000	-	-	-
Sentralkjøkken/kantine: Utskifting av produksjonsutstyr	500 000	500 000	500 000	-
IT Helse og omsorg: flytta til IT i kommunen	-	-	-	-
Sum Helse og Omsorg	5 715 000	2 500 000	500 000	0
IKT-satsing oppvekst	500 000	500 000	500 000	500 000
Helsestasjon - Elbil	230 000	-	-	-
Nettbrett barnehage og skule (bh og 1.-4. kl)	1 500 000	500 000	500 000	500 000
Sum Opplæring og Oppvekst	2 230 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Volda u-skule, opprusting	3 000 000	3 000 000	25 000 000	25 000 000
Ny Øyra skule	67 000 000	0	0	0
Særleg tilrettelagde Omsorgsbustader	1 000 000	26 000 000	10 000 000	0
Oppgradering Mork/Nilletun	500 000	0	0	0
Omsorgsbustader (5stk) Doktorhaugen	5 000 000	0	0	0
Etablering/Ombygging av FDV avdeling	450 000	0	0	0
Leikeplassar (skular/barnehagar)	800 000	800 000	800 000	800 000
ROP boliger 7stk (midlertidige bustadar)	13 500 000	0	0	0
EPC gjennomføringstiltak	47 250 000	0	0	0
EPC opsjon etablering 3. etg Ivar Åsen bygget	16 000 000	-	-	-
Barnehagar avbøtande tiltak	500 000	500 000	0	0
Brannteknisk analyse kommunale bygg	0	400 000	400 000	0
Teknisk analyse bygg for kvalifisert oppgradering	0	1 500 000	1 500 000	0
Oppgradering Prestegata 33	1 350 000	1 500 000		0

Investeringsprosjekt	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020
4. etasje omsorgsenteret	3 000 000	3 000 000		0
Legesenteret	0	4 000 000	0	0
Oppgradering kommunale bygg	4 500 000	4 600 000	4 700 000	4 800 000
Branndepot Straumshavn	0	600 000	0	0
Røyslida/Smalebakken Oppgradering og levtidsforlenging.	5 000 000	9 000 000	-	-
Ny Barnehage Sentrum	1 000 000	15 000 000	15 000 000	
Nytt tak Prestegata 33	850 000	-	-	-
Fjordsyn - spesialtilpasning for brukar	500 000	-	-	-
Fjordsyn - oppgradering bad	0	1 500 000	-	-
Barneavlastinga - ombygging/oppgradering	1 250 000	-	-	-
Støydemping teknisk rom	-	200 000	-	-
Severinhaugen 3 - rekkverk terrasse (buteneste funksjonshemma)	-	-	150 000	
Kleppevegen 1 - nytt inngangsparti	-	500 000	-	-
Solskjerming kommunale bygg		1 000 000		
Oppgradering ventilasjon vaskeriet Omsorgssenteret	400 000	-	-	-
Folkestadtun - oppgradering	1 000 000	2 600 000	-	-
Tilbygg Myrtun - strøsandlager for kommunalteknisk sektor	4 800 000	-	-	-
Sum Teknisk Eigedom	178 650 000	75 700 000	57 550 000	30 600 000
Utbetring kommunale vegar	2 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000
Trafikktrygging og miljøtiltak	900 000	1 000 000	1 100 000	1 200 000
Friluftstiltak m.m.	333 000	333 000	333 000	333 000
Turveg rundt Rotevatn	-	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Kommunal del sentrumsutvikling	7 600 000	4 000 000	5 000 000	2 000 000
Skulebakken Haugen Lauvstad	5 800 000	0	0	0
Flomsikring Volda sentrum Melshornsida	2 000 000	10 000 000	7 000 000	0
Utbygting veglyst til LED finansiert ved straumsparing	2 750 000	2 750 000	2 750 000	2 750 000
Flomførebygging Heltneelva	1 000 000		4 000 000	7 000 000
Fast dekke kommunale areal/vegar finansiert drift		7 000 000	3 300 000	0
Kommunal andel Volda Idrettspark	500 000	0	0	0
Samleveg Håmyra	5 500 000	0	0	0
Samleveg Urbakkfoten	-	5 500 000	-	-
Opprustning Raudemyrvegen til Samleveg	-	10 000 000	-	-
Opprustning Kleppevegen til Samleveg	-	-	-	10 000 000

Investeringsprosjekt	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020
Næringsområde Øvre Rotset	5 000 000	5 000 000	0	0
Sansenhagen oppgradering av hagen	500 000	500 000	-	-
Utbygging felt Bratteberg	0	1 000 000	12 000 000	5 000 000
Torvmyrvegen, samarbeid med Ørsta kommune	0	1 000 000	1 000 000	5 000 000
Maskiner til parkdrift	800 000	150 000	150 000	150 000
Maskiner til vegdrift	950 000	1 500 000	500 000	1 500 000
Brannkjøretøy (Dravlaus -2017)	700 000	500 000	500 000	500 000
Veghøvel	2 500 000	-	-	-
Full rehabilitering av Skinnvikbrua	1 500 000	-	-	-
Levetidsforlenging av bruer	-	800 000	800 000	800 000
Volda Skatepark Tak og lys, kommunal andel	250 000	500 000	-	-
Sum Teknisk Kom.tek.	40 583 000	56 533 000	43 433 000	41 233 000
Vatn Samleinvestering	28 000 000	40 000 000	5 000 000	5 000 000
Avløp Samleinvestering	12 000 000	30 000 000	30 000 000	25 000 000
Feiing	-	0	0	400 000
Sum Sjølvkost	40 000 000	70 000 000	35 000 000	30 400 000
Digitalt kartleggingsprosjekt	-	300 000	0	
Sum Utvikling	-	300 000	0	0
Sum alle år i økonomiplanperioda	271 117 000	207 008 000	138 458 000	104 208 000
Sum alle 4 år (2017-2020)	720 791 000			

BUDSJETTSKJEMA 4 FOR 2015-2020

Hovudoversikt drift

	Regnskap 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020
Brukerbetalinger	-25 046 059	-26 516 081	-26 406 081	-26 406 081	-26 406 081	-26 406 081
Andre salgs- og leieinntekter	-47 647 467	-48 527 932	-48 738 932	-48 738 932	-48 738 932	-48 738 932
Overføringer med krav til motytelse	-193 728 594	-158 618 510	-170 789 113	-170 789 113	-170 789 113	-170 789 113
Rammetilskudd	-250 765 956	-244 498 000	-271 711 000	-265 845 000	-266 326 000	-266 582 000
Andre statlige overføringer	-34 568 971	-36 008 330	-41 091 110	-40 727 110	-40 662 110	-40 576 110
Andre overføringer	-3 246 598	-1 654 825	-2 220 500	-2 220 500	-2 220 500	-2 220 500
Skatt på inntekt og formue	-193 969 561	-212 524 000	-200 000 000	-200 000 000	-200 000 000	-200 000 000
Eiendomsskatt	-16 106 940	-16 000 000	-17 000 000	-34 000 000	-34 000 000	-34 000 000
Andre direkte og indirekte skatter	0	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000
SUM DRIFTSINNTEKTER (B)	-765 080 146	-745 047 678	-778 656 736	-789 426 736	-789 842 736	-790 012 736
Lønnsutgifter	417 621 123	434 468 442	448 308 703	448 308 703	448 308 703	448 308 703
Sosiale utgifter	107 823 303	125 582 594	136 128 918	136 128 918	136 128 918	134 404 202
Kjøp av varer og tjenester som inngår i komm tjenesteprod	86 371 170	84 233 680	88 060 283	88 060 283	88 060 283	88 060 283
Kjøp av varer og tjenester som erstatter komm tjprod	84 013 368	69 488 399	74 121 788	74 121 788	74 121 788	74 121 788
Overføringer	44 826 612	45 775 295	58 404 341	50 144 341	45 419 625	45 144 341
Avskrivninger	30 733 414	28 530 000	28 530 000	28 530 000	28 530 000	28 530 000
Fordelte utgifter	-30 561 359	-40 550 494	-52 316 212	-52 316 212	-52 316 212	-52 316 212
SUM DRIFTSUTGIFTER (C)	740 827 631	747 527 916	781 237 821	772 977 821	768 253 105	766 253 105
BRUTTO DRIFTSRESULTAT (D = B-C)	-24 252 515	2 480 238	2 581 085	-16 448 915	-21 589 631	-23 759 631
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-7 549 642	-5 100 000	-5 600 000	-5 600 000	-5 600 000	-5 600 000
Gevinst på finansielle instrumenter	-939 565	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000
Mottatte avdrag på utlån	-72 153	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
SUM EKSTERNE FINANSINNTEKTER (E)	-8 561 360	-6 650 000	-7 150 000	-7 150 000	-7 150 000	-7 150 000
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	18 222 189	18 073 000	25 395 000	28 568 000	30 092 000	32 521 000
Tap på finansielle instrumenter	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	20 582 561	25 000 000	26 574 000	34 031 000	38 231 000	40 000 000
Utlån	139 774	130 000	130 000	130 000	130 000	130 000

	Regnskap 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020
SUM EKSTERNE FINANSUTGIFTER (F)	38 944 524	43 203 000	52 099 000	62 729 000	68 453 000	72 651 000
RESULTAT EKSTERNE FINANSIERINGSTRANSAKSJONER	30 383 164	36 553 000	44 949 000	55 579 000	61 303 000	65 501 000
Motpost avskrivninger	-30 733 414	-28 530 000	-28 530 000	-28 530 000	-28 530 000	-28 530 000
NETTO DRIFTSRESULTAT (I)	-24 602 765	10 503 238	19 000 085	10 600 085	11 183 369	13 211 369
Bruk av tidligere års regnskapsmessig mindreforbruk	-18 587 130	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-1 488 236	-9 487 683	-18 503 432	-10 103 432	-10 686 716	-12 714 716
Bruk av bundne fond	-10 592 093	-3 142 857	-5 874 297	-5 874 297	-5 874 297	-5 874 297
Bruk av likviditesreserve	0	0	0	0	0	0
SUM BRUK AV AVSETNINGER (J)	-30 667 459	-12 630 540	-24 377 729	-15 977 729	-16 561 013	-18 589 013
Overført til investeringsregnskapet	24 802	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	21 484 385	20 000	0	0	0	0
Avsetninger til bundne fond	8 363 726	2 107 302	5 377 644	5 377 644	5 377 644	5 377 644
Avsetninger til likviditetsreserven	0	0	0	0	0	0
SUM AVSETNINGER (K)	29 872 913	2 127 302	5 377 644	5 377 644	5 377 644	5 377 644
REGNSKAPSMESSIG MER- MINDREFORBRUK (L = I+J-K)	-25 397 311	0	0	0	0	0

BUDSJETTSKJEMA 5 FOR 2015-2020

Hovudoversikt investering

	Regnskap 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020
Salg av driftsmidler og fast eiendom	-4 241 761	0	0	0	0	0
Andre salgsinntekter	0	0	0	0	0	0
Overføringer med krav til motytelse	-3 729 678	0	0	0	0	0
Kompensasjon for merverdiavgift	-8 996 512	-49 186 350	-45 890 600	-27 226 600	-20 616 600	-14 686 600
Statlige overføringer	0	0	0	0	0	0
Andre overføringer	0	0	0	0	0	0
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	0	0	0	0	0	0
SUM INNTEKTER (L)	-16 967 951	-49 186 350	-45 890 600	-27 226 600	-20 616 600	-14 686 600
Lønnsutgifter	0	0	0	0	0	0
Sosiale utgifter	0	0	0	0	0	0
Kjøp av varer og tj som inngår i kommunal tj.prod.	76 084 088	201 676 650	223 162 400	178 906 400	117 466 400	89 146 400
Kjøp av varer og tj som erstatter kommunal tj.prod	769 373	1 350 000	1 414 000	375 000	375 000	375 000
Overføringer	10 755 992	49 436 350	46 540 600	27 726 600	20 616 600	14 686 600
Renteutg, provisjoner og andre finansutg	0	0	0	0	0	0
Fordelte utgifter	347 239	0	0	0	0	0
SUM UTGIFTER (M)	87 956 692	252 463 000	271 117 000	207 008 000	138 458 000	104 208 000
Avdragsutgifter	13 762 079	5 500 000	2 500 000	2 500 000	2 500 000	2 500 000
Utlån	2 837 775	9 000 000	5 000 000	0	0	0
Kjøp av aksjer og andeler	1 382 255	0	0	0	0	0
Dekning tidligere års udekket	0	0	0	0	0	0
Avsetning til ubundne investeringsfond	4 599 609	0	0	0	0	0
Avsetninger til bundne fond	1 031 374	0	0	0	0	0
Avsetninger til likviditetsreserve	0	0	0	0	0	0
SUM FINANSIERINGSTRANSAKSJONER (N)	23 613 092	14 500 000	7 500 000	2 500 000	2 500 000	2 500 000
FINANSIERINGSBEHOV (O = M+N-L)	94 601 833	217 776 650	232 726 400	182 281 400	120 341 400	92 021 400
Bruk av lån	-76 166 862	-211 792 650	-230 226 400	-179 781 400	-117 841 400	-89 521 400

	Regnskap 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020
Salg av aksjer og andeler	-115 730	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	-6 849 952	-5 500 000	-2 500 000	-2 500 000	-2 500 000	-2 500 000
Overføringer fra driftsregnskapet	-24 802	0	0	0	0	0
Bruk av tidligere års overskudd	-4 599 609	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av ubundne investeringsfond	-2 489 477	-484 000	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	-7 027 127	0	0	0	0	0
SUM FINANSIERING (R)	-97 273 559	-217 776 650	-232 726 400	-182 281 400	-120 341 400	-92 021 400
UDEKKET/UDISPONERT (S = O-R)	-2 671 726	0	0	0	0	0